

1995eko uztailak 30 - 1.541 zenbakia - 265 pezeta (BEZ barne) / 14 libera

ARGIA

ROMAN SUDUPE

«Gipuzkoan gizartea
zatitua dago eta hori
politikoki ere
nabaritzen da»

ELISEU CLIMENT

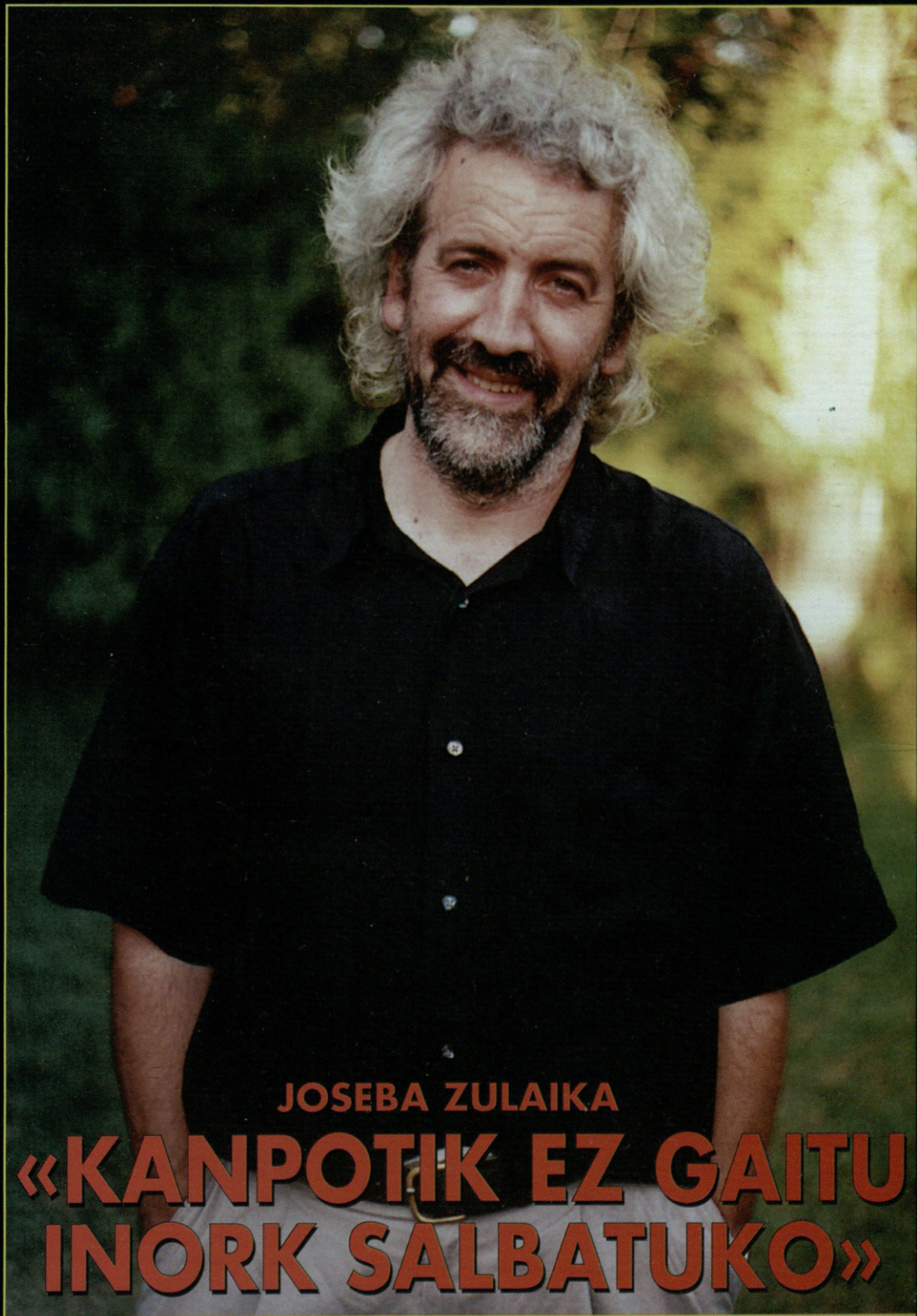
«Katalunia, Valentziar
Herria eta Baleareak
nazio bakarra dira»

ERANDIO

Industri basamortua
Ibar Eskuinerantz
nabigatzen

HORI BAI ELKARTEA

30. urtez
Larrabetzuko
gazteak gelditu barik

JOSEBA ZULAIKA

«KANPOTIK EZ GAITU INORK SALBATUKO»

FALSETERIK GABEKO DOINUAK MUSIKA HAMABOSTALDIAN

Goizuetan

EUSKALDUNONI

Egunkaria

7

etan

Pilotalekuan

Anie duhalde

Tapia eta Leturia Band

Exkixu

11

etan

Ikastolan

Su Ta gar

Def Con Dos

ABY TVAK
13

SARRERAK:

Iruñea: Bar Kato
Bera: Ekaitza
Doneztebe: Titi
Leizua: Torre Etxea
Lesaka: Atxaspi, Arrano
Huren: Herriko Ostatur
Iruñ: Bertso-Hop, Pasaka
Oiartzun: Amazkar
Usurbil: Txiriboga
Gasteiz: Bagare

Donostia: Xaribari, Herria,
Iguana, Bilintx
Baiona: Zabal
Andoain: Xaxi
Beasain: Arrano
Hernani: Bodega, Jarki
Lasarte: Iargi
Oreteta: Arkaitza, Txalaparta
Tolosa: Raku
Zarautz: Tarin
Bilbo: Muga, Morga, Elexalde

AURREZ, DUHALDE, EXKIXU, TAPIA ETA LETURIA 1000pta 45

AURREZ, BONOIA: DUHALDE, EXKIXU, TAPIA ETA LETURIA, SU TA GAR, DEF CON DOS 1300pta60 EGUNBEREAN 1500pta 70

Goizuetako
Gazte
Asanblada

Goizuetako
Udalaren
babesean

6. Politika kronika. PELLO ZUBIRIA.

8. Roman Sudupe, Gipuzkoako diputatu nagusia. «Gipuzkoan gizartea zatitua dago eta hori politikoki ere nabaritzen da». MIKEL JAUREGI eta PELLO ZUBIRIA.

12. Asteazken zehar. XABIER LETONA.

14. Eliseu Climent, editorea eta Accio Cultural del Pais Valenciako idazkaria. «Katalunia, Valentziar Herriak eta Baleareak nazio bakarra dira». XABIER LETONA

18. Ardoa da Baigorriko eskualdea elikatzen duen altxorra. Irulegin gozatzen dute Nafarroako beste ardoa. JOXE JOAKIN DEL CURA.

20. Erandio, kutsadura eta industri desertzizazioaren pairatzailea. Basamortu biziduna. MYRIAM GARTZIA.

24. Gazteen eta herriaren zubi izaten lotu barik, hori bai!. ARANTXA ERASUN eta AINHARA ZUAZABEITIA.

29. Joseba Zulaika: «Euskal irudia munduan terrorismo diskurtsoaren baitan birziklatzen da». MIEL ANJEL ELUSTONDO.

34. Kultura kronika. J.J. PETRIKORENA.

37. Abuztuaren 16tik irailaren lehenera arte entzungo da 56. Musika Hamabostaldia. Falseterik gabeko doinuak. MAITE ARTOLA.

42. Jean Luc Berho, Intxauseta Elkarteko arduradunarekin solasean. «Euskal kulturari ezinbestekoa zaio publiko berria erakartzea». J.J. PETRIKORENA.

45. Argitalpenak. MAITE ARTOLA.

48. Irrati-telebista. AINHOA GERRA.

52. Aukeran. AINHARA ZUAZABEITIA.

56. Denborapasa.

58. Bakearekiko konpromezua. RAFA LARREINA.

JOSEBA ZULAIKA: Itziartarra Reno-Nevadako Unibertsitateko Euskal Mintegian ari da lanean, lauazpabost urte darama bertan. Terrorismoaren inguruan eraiki ohi den diskurtsoaren gaineko azterketa burutu berri du William Douglass mintegiko koordinatzailearekin eta laister argitaratzeko asmotan dabilta. Azterketaren ondorioez, geografikoki orain urrun duen Euskal Herrian horrek duen gauzapez, bake prozesuaz jardun dugu, besteak beste, antropologoarekin./28

POLITIKA: EAJn kargu guztiak bete ditu, baita erakundetan ere. Roman Sudupek gazte ekin zion politikari, 19 urte baino ez zituela, eta makina bat bizipen ezagutu ditu. Azken hauteskundeak eta gero, Gipuzkoako diputatu nagusia da azkoitiarra. Besteak beste, Gipuzkoa, EAJ, Ertzaintza eta EA eta EAJren harremana izan ditugu mintzagai./8

MUSIKA HAMABOSTALDIA:

Abuztuaren 16tik irailaren 1era arte izango da Donostiako 56. Musika Hamabostaldia. Ohitura dutenez, zikloetan banatu dute eta beraz, antzinako musika, interprete gazteak, ganbara-musika eta mende honetakoa entzun ahal izango dira./37

ARGIA

astero etxean

ARGIAren harpidedun izan zaite

ARGIA etxean hartzeak
abantaila guztiak ditu

X Zenbaki guztiak jasoko
dituzu, kalean baino % 20a
merkeago

X Euskal Kulturaren
Urtekaria etxera iritsiko
zaizu

X ARGIAren eskaintza
bereztan parte hartu ahal
izango duzu

ORAIN ARGIAKO
HARPIDEDUN EGINEZ
GERO HAUETAKO
KONPAKTO, BIDEO
EDO LIBURU BAT
ESKURATUKO DUZU

DOHAINIK

TTAKUNen
KONPAKTOA

"EUSKALDUNEN AMERIKA"
JOSEBA ETXARRI

"AINGERUAREN BIHOTZA"
BIDEOA

KIOSKOAN
BAINO

%20a MERKEAGO

HARPIDETZA TXARTELA

☎ (943) 37 15 45

FAXA: (943) 36 10 48

IZENA _____ 1. DEITURA _____
2. DEITURA _____ HELBIDEA _____
TFNOA _____ HERRIA _____
POSTA KODEA _____ HERRIALDEA _____
BANKU EDO AURREZKI KUTXA _____
SUKURTSAL HELBIDEA _____ SUKURTSAL ZKIA. _____
KONTU KORRONTEA/LIBRETA _____
Entitatea _____ Sukurtsala _____ K.D. _____
Kontu zenbakia _____

HARPIDETZA SARIAK
(BEZ barne)

Hego Euskal Herria
11.600 pzta
Ipar Euskal Herria
685 libera
Espainia 11.600 pzta
Beste Atzerriak
15.100 pzta
Airez 23.850 pzta

Inazio Agirre: zenbat halako!

AURREKO «Goierritarra»-n Inazio Agirre apaizari eginiko elkarrizketa irakurtzeko parada izan dut. Ondorengo le-rootan Inazio Agirrek aideraturiko ideiez arituko naiz, eta ez Inazio Agirretaz, erne!

«Gizakia kalamidade hutsa da eta ez da gai bere bizitza aurrera eramateko, sinets dezagun handiagoko zerbaite-tan: morrontza».

Eta nik: «Ai gizakia gizakia balitz!». Komeđiak dira gero hemen! Zerbait izan behar horrek ematen dizkigun lanak! Beti ere, nola edo hala, besteen-gandik nola bereiztu, nola diferentzia-tu, gizarajoak eta gajoak gu! Hain al da zaila norbera izatea, hots, norberaren kontuak, besterik gabe, adieraztea? Nork ez du hemen arnasa hartzen, ja-ten, kaka egiten...? Nork ez? Antza, zenbaitzuk ez, ugariak alajainetan! En-tzungo dituzu «hori berezia da», «horrek aparteko bizitza darama», «hori bai ala-ba, semea edo dena delakoa»... Beti ere, inolako aparteko meritua aipamen.

Hau harria erori zaiguna! Hemen, atzo, gaur eta bihar, bizitza baino ez da aipamen, hau da, norbera den moduan azaltzea; dena eta ez itxura hutsa. Hala doaz kontuak. Aparteko horiek, egiten duten gauza bakarra aparteko saltsa jartzea baino ez da. Utikan horien apar-tekotasan guztiak!

Kontraesanetik kontraesanera, bes-terik ezin eta. Hori tira. Baina okerrena zera da, alegia, bakarrik «bakardadea lagun» ezin ba ibili eta hor ibiliko dira

hau eta bestea konbentzitzen eta erre-botez zatiketa handik eta sesioa he-mendik, eta dena batasuna eta elkar-tasunaren izenean, horrats!

Baita urrunago jo ere, inoren irudi-mena eta ametsak ukaraziz, jende uka-tua, ahula sortu. Horregatik, gero, errealitateari aurre egiteko gauza ez eta, artaldetuz, «jaun-andere pottoloen» es-kuetan jartzen dira, bere buruaz beste egiten dutela, bestela esanda. Eta esan-go didazue zuek ze atarramendu da-torren bide horretatik: sufrimendu la-tza.

Alde ederra, bai, aldizkari berean, Ane Olanoren hurbiltasuna, frskotasu-na eta sintzeritatea. Edota Rufinoren «baina zer da hau? Ez ote daukat nik pentsatzen dudana esaterik?». Ez nuke egon nahi desioek kiskaliriko larru-in-fernu barru horietan, ezta... zeru onena eskainita ere. Ze horrela erreprimitzen denak, ze zeru klase opa dezake ba? Ez etsi. Eutsi goiari.

PELLO SARRIEGI
BARRIKA (BIZKAIA)

ZUZENKETA

ARGIA aldizkariaren 1.538. zenbakian, musika kritikaren egilearen izena na-hasturik ageri zen. Jon Martijaren izena azaltzen da kritika gainean, baina Iñaki Zaratak egin digu Egan Berria eta Tra-bukoren azken disken kritika.

ARGIA

IRAILA ARTE, AGUR

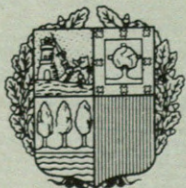
Urtero bezala, ARGIAk bere atsedenal-dia hartzen du abuztuaren gure irakurle gehienek bezala. Gure astekariaren zenbaki berria Irailaren 10eko data-re-kin kaleratuko da.

JABEA: ZERUKO ARGIA, S.A.L.
LEHENDAKARIA: Joxe Mari Irazusta.
ZUZENDARIA: Pello Zubiria.
Kontseilu Editorialeko Arduraduna: Baleren Bakaikoa.

HELBIDEAK
GIPUZKOA: Zirkuitu ibilbidea, 15. pabiloia, 20160 Lasarte-Oria.
Tlf: 37 15 45. Faxa: 36 10 48.
BIZKAIA: Zabalburu 2, 1. ezkerre, 48003 Bilbo.
Tlf: 410 34 34. Faxa: 410 37 15.
NAFARROA: Iratxe Monastegia 70, 3. ezkerre, 31011 Iruñea.
Tlf: 17 80 78. Faxa: 17 80 77.
IPARRALDEA: Harrobiko Etxea, 64122 Urruña.
Fax-Tlf: 47 17 71

LEGE GORDAILUA: NA 80-1963.
ISSN: 0213-909X.
BATZORDE PAREKIDEA:
72562 E.

INPRIMATEGIA ETA FOTOMEKANIKA:
Antza, S.A.L.

Eusko Jaurilaritzako Kultura Sailak
diruz lagundutako aldizkaria

Gipuzkoako Foru Diputazioa
Kultura eta Turismo Departamendua

kutxa fundazioa
fundación kutxa

- gipuzkoa donostia kutxaren
- gizarte-ekintza
- obra sozial
- de la caja gipuzkoa san sebastián

Zimaurtegiko kontabilitatea lotzen

LUMA beste batzuek bezain distiratsua ez duelako gure artean oihartzun gutxi eduki ohi duen Lorenzo Contreras ari zen abisoa ematen —García Danboreneak prentsaurreko famatua eskaini baino lehenagotik— «ABC» egunkaritik eta «Epoca» astekaritik: orain artekoak txiki utziko dituzten errebelazioak martxan datozela, horiek argitara irten ez daitezen presioak daudela, gaur arte itzalean dauden pertsona eta indarrak hizketan ari direla... Eta bere zutabetako bat honela amaitzen zuen: «Se negocia intensamente».

Dena esatea libre izateaz gain egia guztiak begibistara azkar ateratzen direla dirudien garai honetan, aspaldiko kronisten artikuluko berriak aztertu eta beren lerroarteko mezueta arakatzan aurkitu dut nire burua. Halakoa da opor bezpera hauetan gertakizunek hartu

duten abiadaren eromena, hainbeste-rainokoa da aitormen, salaketa eta aurkikuntzek sortzen duten zorabioa, ezen eta pozoinketaren erdian itoa ez aurkitzekotan ahal den lekuan klabeak bilatzen saiatzen baikara. Eta orain arteko gauza askok inprobisazioaren eta kasualitatearen esplikazioa onartzen bazuten, orain klabea negoziaketan datza. ETaren kontrako estrategiak pilatu duen zimaurtegiaren zikinduek —edo antolatzaileek, edo denek— batetik eta bestetik indar egiten dute, bakoitzak daukan informazioaren muttur ttikiak

erakutsiz. Badirudi mundua hankaz gora jarri dela, eta ez dugu oraindik bahiketa baten eta bi hilketaren berri ttiki bat baino. Zenbat ziren GALEk hilak...?

ENPRESA munduko elementuekin jokatzuz —barkatuko dit Xalbardin adiskideak lapurreta— Contrerasak aipatzen duen negoziaketan orain arte egindako salerosketa batzuen albaranak elkarri erakusten ari dira zimaurtegiaren zerikusirik izan dutenak. Seguruguk albaranak ikusi ditugun legez beste

ETaren kontrako estrategiak pilatu duen zimaurtegiaren zikinduek —edo antolatzaileek, edo denek— indar egiten dute, bakoitzak informazioaren muttur ttikiak erakutsiz

Uztailaren 21ean iritsi zen Madrila Juan Manuel Soares Ganboa, beste bost euskal errefuxiatuekin batera zegoen Santo Domingotik. Atutxa sailburuaren bitartez bideratu nahi izan du bere bergizarteratze ahalegina. Bere kontrako salaketak hain gogorrak izatean —ia hogeitamar hilketarekin lotzen du Madrilgo gobernua— prozesu horren test inportante bat bihurtuko da Soares Ganboaren kasua.

leku batzuetan fakturak ari direla protagonista elkarri erakusten. Konpondu/estaltzeko ahaleginetan, besteak egin duenaz dakigunaren puskak ipini mahai gainean.

Tristeia egiten da termino hauetan hitzegitea. Nola esan diezaiokezu Lutxi Urigoitiaren sendiari CESIDeko ohar horrek albaran itxura guztia duela? Albaran makabroa, bestalde, Lasa eta Zabalen azken orduen grabaketa horrena... noiz bukatu behar du sendi horien kalbarioak! Jenero berekoak dirudite Amedok bi egunez behin egiten dituen imintzioak. CESIDeko Perotek berriz aski baditu erakutsiak, orain isildu ahal izateko. Duela gutxi deskubrimentu zirenak anekdota bihurtu dira. Gauzen funtzioa baita aldatu: iadanik nabarmena da Felipe Gonzalez hiltorian dagoela, bere ondorengo trantsizioa da orain jokatzen dena. Francoren ondorengoa ezagutu ez dutenei komeni zaie hura pittin bat ikertzea: haustura predikatzetik Moncloako itunaren euskarri izatera dagoen urrats tiki eta garrantzizkoa.

TRANSIZIO berri baten itxurak hartu baititu honek. PSOEren gobernuak Felipe Gonzalezen errejimena bihurtu dela aldarrikatu duen eskuin espainoletik sarri aipatu da bigarren trantsizio baten atarian geundela. Orain arte gehiegieria zirudien, PSOE GALEkin lotzen zuten kontsignek ziruditen bezala. Eta San Elias egunez —profetaren izena eduki behar Danbok bere aitormena egiteko hautatu zuen egunak— eskaini zitzaigun espektakuluak dena posible dela argitu zigun. Felipe espetxeko atarian ikusteko posibilitatea barne.

Urtero bezala ARGIAk agur esaten die irakurleei iraila arte. Baina seguru bitarte horretan albistegiak irakurri, entzun edo ikusteko motiboa frango izango dugula. Irailean —seguru— zimauregiaren atal berriekin jarraituko dugu, geldirik dauden jokalariek mugimenduak eginak izango dituzte, Soares Ganboa ETAKide ohia egun hauetan Madrileratzea kasualitatea izan ote den garbiago egongo da... eta trantsizioa lotu gabe egongo da.

PELLO ZUBIRIA

G O R D E T Z E K O A K

ELKARRI-K DATORREN URTERAKO UTZI «OPOR POLITIKOAK»

«Euskal Herria, ezezagun hori» izenburupean oporraldi politiko bat ari zen antolatzen Elkarri, gure herriaren egoera politikoa eta izaera ikuspegi zabal batetik ezagutzeko moduan. Atzeritarrei baina batik bat Madrid eta Bartzelonako kazetari eta beste profesionali begira antolatuta zegoen: Euskal Herriko parajeak, gastronomia, pertsonalitateak eta alderdi politiko eta gizarte mugimenduak ezagutu zitzen. Baina prestatzen beranduegi hasita, hurrengo urterako utzi dute.

FELIX TABERNAREN TARTEA

NOLA IKUSTEN DUUZE PSN-CDN-EA KOALIZIOA?

Bultzatu ez, ahalbidetu bai

Nafarroako IU-EBk ez du bultzatu inbestidura prozesuan hirukoaren hauta-gaia; hala ere, bere hautaketa ahalbidetu du. Beraz, hiru aukera posibleetatik abstentzioa hartu dugu.

Ez dugu Gobernu hau bultzatzen eduki programatiko-politikoak guretzat ez duelako maila minimorik oinarritzko akordioarako. Gobernuko parte izateko gutxieneko kohesio politikoa behar da kideen artean eguneroko gestioa bermatzeko. Gure programa ideologia baten fruitu diren baloreetan oinarrituta dago. Hala, konpetibitatea, publikoa denaren defentsa, nekazaritza eredu alternatiboa gisako kontzeptuek tupust egin dute beste balore batzuekin. Bestalde, IUK ezin du parte hartu gobernuan PSNrekin, eraberritzeko beharra duen eskuindutako PSOEren sukurtsala, ezta UPNren zatiketaren ondorio den CDNrekin.

Gobernu hau ahalbidetzen dugu bi arrazoiengatik: Nafarroak beharrezkoa duen aldaketa politikorako eta nafarren intereserako eta nafarren beharrak asetzeko hobia izango dela uste dugun gobernu delako. Elkarriketa sozial eta politikaren kulturaren garapena hartzen da kontutan programan elkarbizitza demokratikorako (sic) bide onena gisa.

Iraunkorra izango den Nafarroako komunitatearen eta EAEren arteko Komisio Integubernamentalaren osaketa azpimarratu behar da. Euskarari dago-kionez, Nafarroako hizkuntza normalizazioan aurrera egiteko neurri zehatzak daude. Finantza aurreko gobernuaren politikari bira ematen zaio. Etxebizitzan eta hirigintzan, beharrezkoa den esku-hartze publikoaren, alokairuko programaren eta ekimen kooperatiboaren aldeko apustua egiten da. Zerbitzu sozialen politikan oso kritikoa da egungo kontzertu sistemarekin. Txirotasunaren Aurkako Borrokarako Plangintzari eustea pentsatzen da, eta osasun sistema publikoaren defentsari.

IUK, gobernu atera eta gero, orain arte bezala jarraituko du, inplikatu eta erabakiak hartzean parte hartuz. Formula honekin Nafarroarentzat berria den etapa politikoan sar gaitzke. Formula hau ahalbidetzea, elkarriketa nagusi izan daitekeen eta izan behar duen, gure herriaren pluraltasuna present egon daitekeen eta egon behar duen, gure herriaren aberastasuna agertu bai baina bere mixeriak ezkututzen ez dituen etapa berria ahalbidetzea da. Denbora igarota, aldaketa posible hori ez dela gertatu, gauza bera zela, gure botoek ez zutela ezertarako balio izan... aurpegiratu diezagukete. Baina ez aldaketa politikoa emateko beharrezko ahaleginak egin ez izana.

Roman Sudupe, Gipuzkoako diputatu nagusia

«Gipuzkoan gizartea zatitua dago eta hori politikoki ere nabaritzen da»

Kasik 30 urte politikagintzan, makina bat kargu betez: zortzi urtez Azkoitiko alkate, EBBko lehendakari beste biz, Barne Saileko sailburuorde hiru urte pasatxoan eta orain Gipuzkoako diputatu nagusi. Ez da marka makala 48 urteko azkoitiar honena.

Askotan aipatu izan duzue Gipuzkoa zela EAJk oraindik sustrai askorik ez zuen lurraldea. Foru hauteskundeetan lehenengo indarra bilakatzeko zer suposatzen du?

Aurrerapauso handia da. EAJren zatiketak eragin handia izan zuen Gipuzkoan eta gure indarra ahulduta geratu zen. Urteotan badirudi EAJ bere onera datorrela, nahiz eta EAK hemen indartsu jarraitu. Aurreratze hori azken hauteskundeetan nabaritu da, Gipuzkoan lehenengo indarra izan baikara. Horrek adierazten du gipuzkoarren gehiengoak berriro ere EAJ ikusten duela fidagarritasun gehiena duen alderdi gisa.

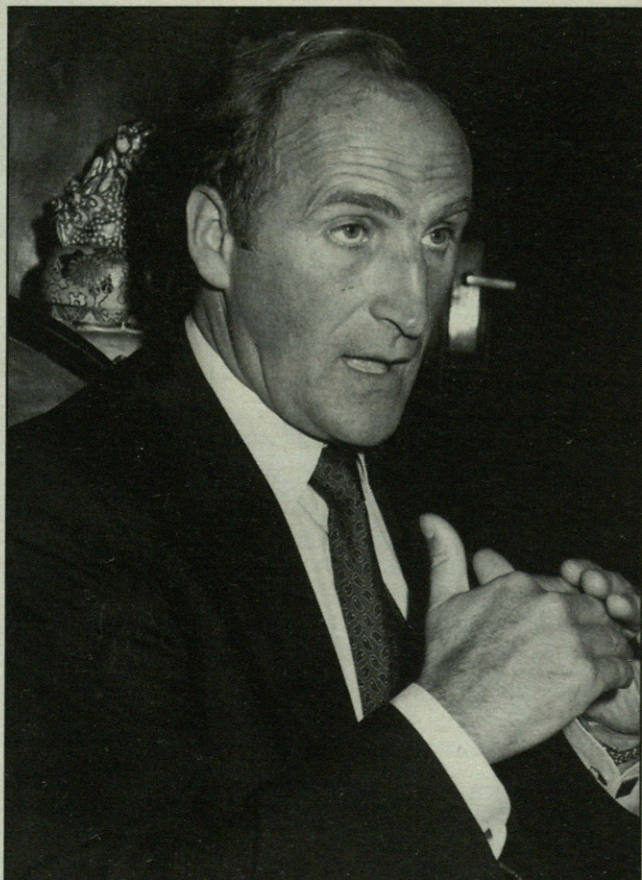
Udaletan, baina, HBk jarraitzen du lehen indarra izaten.

Udal hauteskundeetan ez dira alderdi guztiak aurkezten

herri guztietan. Zenbait herrian independente gisa agertzen dira. Beraz, datuak ez dira konparagarriak. Foru Aldundirako alderdi guztiak aurkeztu gara, eta hor argi dago boto kopuru handiena nork lortu duen.

Arrasaten zuena omen zen boto zuria eman zuen zinegotzi bat eta PSE-EEkoa bestea. Zentzurik ba al du hilabeteren buruan Zubizarretari zentsura mozioa aurkezteak?

Azterketa horiek gehiago egokitzen zaizkio alderdiari niri baino. Diputatu nagusia naizen aldetik, udalekin orekan egon behar dut, eta egun Xabier Zubizarreta da Arrasateko alkatea eta horrela hartu behar dut. Herriak eta barneko jokoak emango duen alkatea, dena delakoa izanda ere, errespikatatu egingo dut.

«Helburua gure herriak bizirik irautea da». (Arg.: G. Garaialde).

HB edo Ezker Abertzalea egun Gipuzkoako fenomeno soila biburtu dela aipatu duzu orain gutxi. Ez al da gebitxo esatea?

Bihurtzen ari da. Horrek az-

terketa egitera eraman beharko luke HB. Ikusi besterik ez dago zein ordezkaritza daukan beste lurraldeetan eta zein Gipuzkoan. Gaur baieztapen hori ez da egia

HAMARREKOA

GUILLERMO ETXENIKE

«Diputazioan kide garen aldetik laguna, baina politikoki ezberdintasunak ditugu»

JOSE LUIS ELKORO

«Bergarako alkate ohiaren irudia daukat, eta nahiago dut horrela ikusi beste ekintza batzuetan baino»

IÑAKI TXUEKA

«Politiko bizkorra eta laguna»

IMANOL MURUA

«Sekulako laguna»

JOSE MARIA GORORDO

«Yuppie haretako bat. Beregan egoak pisu handiegia dauka»

ELI GALDOS

«Betidaniko laguna, gizon bikaina eta bere ondoan lan eginez oroitzen handia daukat»

JUAN CRUZ ALLI

«Politikari trebea, azkarra, Nafarroan bizkor jokatzeko ari dena eta Nafarroari zabaltasuna ematen ari zaiona»

ODON ELORZA

«Mutil kozkor petrala»

IÑAKI CABASES

«Bereganako ezagutza EAJko une txarretatik dator eta ez da sakona. Opa diot Nafarroako gestio berrian asmatzea»

JOSU BERGARA

«Zintzoa eta leiala»

«Besteei ezean HBren ekintzek guri bakarrik egiten digute kalte». (Argazkia: Garikoitz Garaialde).

borobila, baina tendentzia hor dago. Beste lurraldeetan ez dut esango desagertzen ari denik, baina bai bere pisua murrizten ari dela. Horrek gero gizartean eragin handia dauka eta eragin hori Gipuzkoan ikusten ari gara.

Azken hauteskundeetan, zein antza bartzene diozu Gipuzkoako mapa politikoari?

EAJ zatitu zenetik, egitura-keta politikoa nahiko zatituta dago. Gipuzkoan gizartea bera nahiko zatitua dago, ez baitago behar bezala egituratua. Eta hori politikoki ere nabaritzen da. Horrek guztiak Gipuzkoari zailtasunak ekartzen dizkio.

Gero eta ozenago entzuten da GAL aferan azken puntua edo dena zeroan uzteko aukera.

«Independentzia? Bere garaian hala behar baldin bada, izan bedi; baina gaur egun horrek ez nau kezkatzen»

Aipatu diren deklarazioen eta Gonzalez berak esandakoaren arabera, badirudi ez dela horrela izango. Niri gustatuko litzaide azken muturreraino iristea, denok baikaude behartuta giza eskubideak errespetatzera.

Azken muturreraino beltzeko aukerarik ikusten al duzu?

Demokraziak sistema bat dauka, eta hori ikusi da hariaren punta azaldu eta tiraka hasiz gero, hari osoa ateratzen joaten dela. Hori gertatzen ari da. Hau da demokraziaren abantaila eta horregatik da demokrazia sistema egokiena gauzek behar bezala funtzionatzeko. Demokrazia onartzen ez dutenekin beldurtzen naiz ni eta horrelakoak ere baditugu.

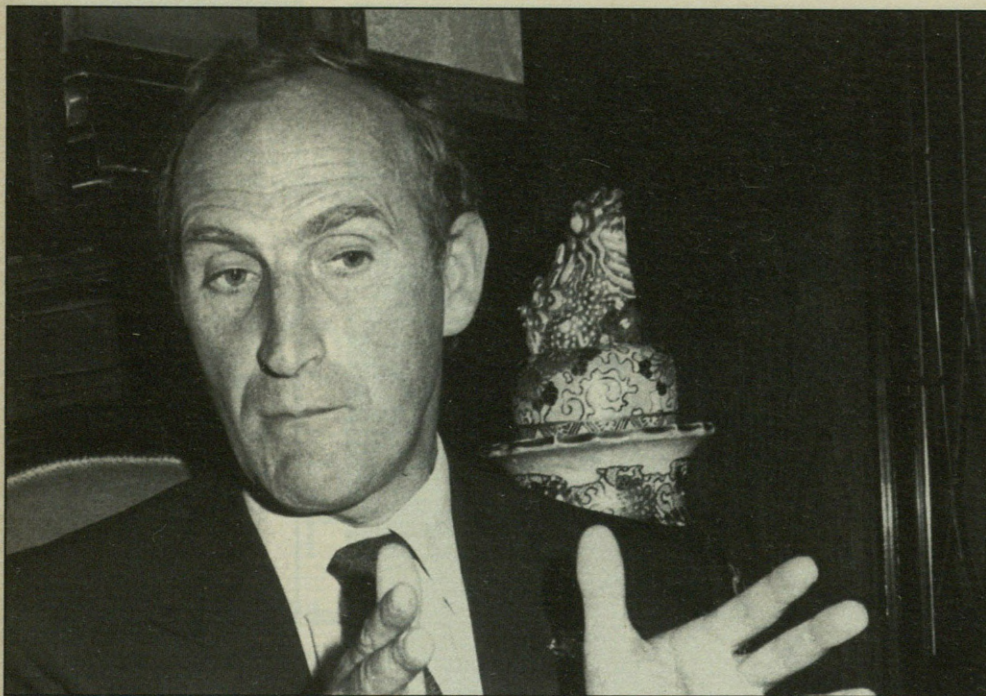
Zertan bukatuko da gi-

puzkoako kaleetan, eta batipat Donostiakoetan, azken bilabeteotan bizi den tentsio giroa?

Ez dut espero gertatu dena baino areago joatea. Hala ere, argi dago HBk onartutako «Oldartzen» ponentzian taktika horiek finkatuta daudela. Badirudi euren jokoa jendea izutzea dela. Hori da demokraziaren aurkako bidea. Herriarrak bakean beren ideiak agertzen ari direnean hauen aurka eraso egitea ez da demokraziaren bidea. HBk demokraziaren eta gehiengoaren jokoa ez onartzeak beldurtzen nau.

Xabier Olanok esaten zigun orain gutxi egindako elkarriketan tentsioaren errua ezin zaiola alderdi bati soilik leporatu.

Hara, akaso tentsioaren eragilea ni izango naiz lazoa daramadalako. Beharbada, ni hemen zuekin hitzegiten lazoa daukadalako tentsioa eragiten ari naiz eta zuek dardarka zaudete.

■ «Helburua gure herriak bizirik irautea da». (Arg.: G. Garaialde).

Zuk Ertzaintza barrutik ezagutzen duzu. Zein gitoran bizi dira ertzainak?

Ertzaintza legea betearazteko dago, eta gizabanakoak eta ondasunak defenditze-ko. Gizabanakoak erasotzen dituztenean, Ertzaintzak erasotua-aren alde jokatu beharra dauka. Funtzio horiek betetzen ari denean, bere egin-beharra betetzen ari da. Nola ez, Ertzaintza bera erasotua denean, euren artean tentsio giroa sortzea normala da, guztiok baikara pertsonak.

Ertzaintzaren barruan kontrolik gabeko jokabideren bat sortzeko aukerarik ikusten al duzu?

Ezta gutxiago ere. Ertzaintzaren profesionaltasuna ziurtatuta dago.

EAJk 100 urte betetzen ditu aurten. EAJren helburuen artean, zein da zure ustez ondoko urteetarako helburu nagusia?

Euskal Herrian gizarte irekia osatzea eta abertzaile gisa di-

tugun mezuak Euskal Herriko gehiengoak bereganatzea. Horretarako herri hau aurrera ateratzea baino besterik ez daukagu. Gaur abertzaletasuna gehiago ulertzen dut eguneroko ekintzetan herri hau aurrera ateratzeko konpromezu gisa, eta ez beste ideia fetitxe batzuk bezala. Ez nuke nahi ideiak fetitxetzat hartu eta ni ideien zerbitzuan egotea. Gizarte zabala eta irekia daukagu eta hori aberatsa da gizartearentzat. Horretan oinarrituz egin behar dugu herria, elkar errespetatuz eta onartuz, aurrean ditugun desafioei aurre egiteko.

Zein fetitxe abaztu behar ditugu, bada?

Gizabanakoaren gainetik ez dago inor, ezta ideiarik ere. Guztiak pertsonaren zerbi-

tzuan egon behar du. Pertsonarik ez badago, ideiarik ere ez. Beraz, ez dut ulertzen pertsona bat nola hil daitekeen ideia batzuren arrazoia medio. Hori fanatismo eta fundamentalismoan erortzea da. Euskal Herriak, kultura aldetik eta kokapenagatik, hori baino askoz zabala goa izan behar du.

Xabier Arzalluzek independentzia aipatu berri du helburu nagusi bezala...

Gaur egun, horrek ez nau kezkatzen. Ditugun desafio eta erasoek kezkatzen nauten. Gure helburua izan behar da Euskal Herriak, herri bezala, bizirik irautea. Horretarako, zalantzarik gabe, tresna politikoak behar ditugu. Une honetan ditugun kompetentziak beharrezkoak

izan dira, autonomiaren bitartez lortu ditugunak. Oraindik hori betetzeke dago eta herri honek bere prozesua aurreratzeko konpetentzia gehiago eta Estatuta bideratzea behar ditu. Aurrera begira herri honen iraupenerako beste tresna politiko batzuk behar baldin baditugu, herriak berak eskatuko eta lortuko ditu, baldin eta herria bizirik baldin badago. Baina herria ez da bizirik izango eta herriak ez du ideia hori bultzatuko, herriaren aurka jokatzen badugu eta herritarrak hiltzen bagabiltza. Independentzia? Bere garaian hala behar baldin bada, izan bedi. Baina egun horrek ez nau kezkatzen.

100 urte borietan garai zailak bizi izan ditu EAJk. Hain zuzen, zerorri tokatu zitzaizun garairik zailenetakoa eszisia zela tarteko.

Historia aztertu dutenek ez zela unerik gogorrena izan diote, gogorra izan arren. EBBko lehendakari izatera 1984ko maiatzean iritsi nintzen, eta une hartan alderdi barruan gauzak pil-pilean zeuden. Ondorioak izan zirenak izan ziren, eta kitto. Egungo ikuspegitik beste azterketa bat egin behar da: orduan gertatutakoek zein ondorio ekarri dioten gure herriari. Arazo haiek herri honi kalte handia egin diote. Horrela izanik, ikusi behar dugu akats horiek zuzentzeko zer egin behar dugun.

Akats horiek zuzentzeak ba al du zerikusirik etorkizunean EArekin izan ditzakezuen barremankin?

EAJ eta EA behartuta gaude bateratze prozesu bati ekite- ra. Pertsonalismoak gainditzeko ahalmena izan behar

«EAJ eta EArekin bateratze prozesua noizbait posible izan dadin ahalegin guztiak egingo ditut»

dugu. Diogun bezala herria gure gainetik badago eta Euskal Herria aurreratu nahi badugu, horretan sinisten badugu, ekintzetan islatu behar dugu eta gure ekintzetan bultzatu. Horretarako gure barneko harrak alde batera utzi eta akabatu behar ditugu, irekitasunean oinarritutako batasuna bermatzeko. Bateratze prozesu hori oraindik heldu gabekoa izan arren, nire aldetik ahalegin guztiak egingo ditut noizbait hala izan dadin.

Eta HBren eta zuen artean dagoen eten sakona gainditzeko modurik ikusten al duzu?

Demokrata ez den alderdi politiko batekin normala da etena egotea. Gaur egun oso zaila ikusten dut eten hori gainditzea. 92ko abuztuan HBn bere barne-egituran aldaketak izan ziren. Mahai Nazionelean orduz gero KASekoak izan dira nagusi. Horien helburuak, nik askotan esan bezala, herri honekin zerikusirik ez daukaten helburuak dira. HBkoen ekintzak aztertuta, «etxe-kalte» deitzen diet, besteei ezean guri soilik egiten baitigute kalte.

KASekoak HBn nagusi diren artean, oso zaila ikusten dut hurbilketa posible bat. Hala ere, beste prozesu bat

T A N T O A

Politikan sinisten duena

Politikarion ospea, irudia eta estimazioa aspaldion ez dabil gailurrean. Giro nahasi hone-tatik bere burua politikotzat jo eta politikaren aldeko aldarrikapen ozenaren egile izan da Sudupe. 29 urte daramatza politikan, 19 zituenetik.

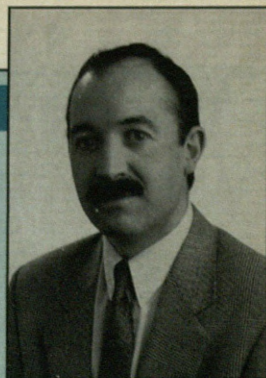
Azkoitiko errebaletan jaioa, abertzaletasuna txiki txikitik bultzatua. Bere onena herriari eskaintzeko erabakia hartu zuenetik ez dio bidezidori horri bizkarrik eman, eta egoera latzenetan ere ipar orratzak ez dio hutsik egin. Arrasaten ikasketa teknikoak egin ostean, herriko Aforasan eman zituen hainbat urte. Gero Alderdiko kargu gorenak izan ditu. Azkoitiko UBBko lehendakaria, GBBn berdin eta baita ere EBBko buru.

Erakundeetan ere, maila guztiak ezagutu ditu. 1979tik 87ra arte Azkoitiko alkate izan da. 87an Eusko Jaurlaritzako

Barne Sailburuorde gisa pare bat urtez egon ondoren berriro Aforasara itzuli zen. 91n Gipuzkoako Foru Aldundian Diputatu izendatu zuten eta, azken hauteskundeen ondoren Aholdun Nagusia dugu.

Politika herriaren zerbitzura egiten den lana dela garbi dauka. Ez da erronka haundien aurrean makurtzen, hazi baizik. Erabakiak hartu aurretik gogoeta ugari egingo ditu, inprobisazioa ez du lagun. Sakontasuna du maite, eta behin erabakia hartu ostean, aurrera jotzen du indar guztia erekin.

Ez da populismo erreza erakartzen duenetakoa, ez da gizarteari honek entzun nahi duena esaten ibiltzen, gauzak dauden bezala agertzeko joera du, gauzak eta egoerak onak izan ez arren. Herriarrei aparteko begirunea die, inoiz ez da herriarren kezka eta

Juan Mari Juaristi
EAJko parlamentaria

beharrengandik aldentu. Lanerako gaitasun bikaina du, nekaezina, goiz lanean hasi eta amaitzeko ordurik ez du. Bere buruari asko eskatzen dion neurrian, ingurukoekin zorrotza da. Konstantea, hartutako bideari ez dio nolanahi utziko.

Irakurle sutsua, etorkizuneko tendentziaz hitzegiten duten liburuak ditu maiteenak eta baita ere astronomiaz aritzen direnak. Hitz baten, Azkoitin askotan erabiltzen dugun esaldia, Roman Sudupe azkoitiar peto-petoa da.

izan, herri honekin konpromezu handiagoa duen jendea nagusitu eta demokrazian oinarritutako bidea urratuko balukete, beste kontu bat litzateke. Eta mesede ederra litzateke hori guztia HBren munduan emango balitz.

HBrekiko EAJn bi jarrerara daudela aipatu izan da, Olloraren bidea eta Atutxarena. Norengandik sentitzen zara gertuago?
EAJren barruan joera gehiago ere badirela esango nuke. Indarkeriaren aurrean, bakoitzaren jarrera

norberaren izakerarekin lotuta doa. Beraz, Atutxarekin ados nagoen bezala, Ollorarekin ere ados nago. Ez da bata edo bestea, gauzak ez dira hain sinpleak.

MIKEL JAUREGI
PELLO ZUBIRIA

SOLUZIO
GRAFIKOAK

SOLUZIO
GRAFIKOAK

Zirkuitu ibilbidea, 1 eta 2 37 15 45 - Faxe 37 34 03 • Lasarte Oria 20.160

H I R U M U N D U

■ GONZALEZEN ZAMA
EB-KO BURUZAGITZAN

GONZALEZ jaunak larri beharko du bere bizkarra babesteko. Justu gainera, Europako Lehendakartzaren ardura duenean. Baina, tira, bere aurkako salaketak gauzatzen badira ere, ez da Gonzalez izango estatuaren estoldetan eta aire librean odoleztatuta egon arren, EBk tutik esango ez duen lehenengo aldia. Europako estatu desberdinetako estoldetan egositako informazioek behin baino sarriago adieraziko dute dianaren zentroa. Baina, tira, hori susmoen erresuman gorde beharko da. Miterranden garaian Frantziako zerbitzu sekretuek Greenpeaceko kide bat hil zuten Mururoan, Andreotti Mafiako buruetakoa omen zen, eta Gonzalez...

■ EGIN EZ ETA
EGITEN UTZI EZ

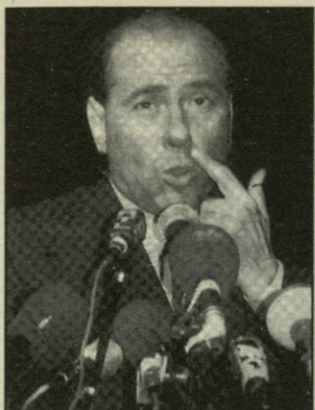
ERREALITATEA gordina bezain burugorria da, eta nonbait hori ondo baino hobeto dakiten tokia Bosnia da. Bertako serbiarrak buru-gogorrak dira eta behin eta berriro sinatutakoa hautsi edo emandako berbari muzin egiten diote. Baina NBE eta EBren burugogorkeria ez da txikiagoa, zentzu berberean gainera, ahoz esan edo sinatutakoari muzin eginez. Srebrenika eta Zepa ikusi besterik ez. Egin ez eta egiten ez uztea baino txarragorik ez dago, eta hau norbaiti inori baino hobeto egotz badakioke, hori NBE da. Serbiarrak? Bai, egundoko triskantzak egiten dituzte -gerra gehienetan legez, eta gehiago ere bai seguruenik- baina gerraren logikarekin ari dira. Eta irabazten.

■ 'TORYEN' LEHIAN
MAJOR AURRERA

HONEZKERO, Londresen bildu ondoren, Bosnian parte hartzen duten indarrek jadanik erabaki dute berdintsu jarraitzea: noizbehinkako aire erasoak bai, baina hortik aurrera ezer ez. Erabakiok aspaldiko estrategiari erantzuten diote eta horretan erabateko partehartze militarrek ez du lekurik. Noizbehinkako eraso mehatxukorrez gain, Kontaktu Taldekoek bosniar-serbiarrakiko negoziazioei heltzen saiatuko dira, eta garaioan, aurreratzekotan, azken bake planean aurrikusten den lur eremua baino handiago eman beharko zaie. Gerraren ondorioak zamatsuegiak dira eta serbiarrak ez bide daude amore ematekotan. Normala, aurrean ez baitute horreta behartuko duenik.

Jacques Chiracek entseiu nuklearrekin aurrera jarraitzeko erabakia hartu zuenetik, Frantzia udako ekaizta jasaten ari da. Aterki desberdinak ere zabaldu ditu, Greenpeacearen aurka polizia eta militarrek, eta bestelakoak komunikabideen aurrean: Frankismoaren garaian ministroa zelarik Fragak Palomaresko hondartzan hartutako bainuaren tankeran, Gaston Flose Polinesia Frantziarreko Chiracen gizonak Mururoan pasatu eguna, bainuaz gain, arrain-jate eta guzti.

Telebista saltzailea

SILVIO BERLUSCONI-K, ekainaren lehenbiziko bi asteetan erreferendumaren saltza-maltsan horrenbeste zala-partarekin jardun ondoren, azkenean bere telebista inperioaren monopolioa galdu du. Alemania, Hego Afrika eta arabiar komunikazio gizon handi desberdinei bere Fininvest inperioaren laurdena baino gutxiago saldu die, beraz, bere inperioaren erabaketeo kontrolarekin jarraitzen du oraingo. Udazkenerako, oster, beste akzio multzo bat salduko duela iragarri du eta orduan, Fininvesteko jabetzaren % 35-40ekin bakarrik geratuko da. Orduan ere nagusi oraindik.

Baina horrez gain, Berlusconi PDiko buruzagi berri moduan ari den Romano Prodiarekin konstituzioa erreformatzeko jokaldia biribiltzekotan dabil. Lehendakaria hautaketa zuzena eta federalismoaren onarpena lirateke sartu beharreko aldaketa nagusiak, baina horretarako udazkenerako aurikusitako hauteskunde orokorrak 1996ko udaberrira atzeratu beharko lirateke. Eta beti legez, Berlusconi zurrumbilo guztien erdian.

MUNDUA EZ DA BIRIBILA

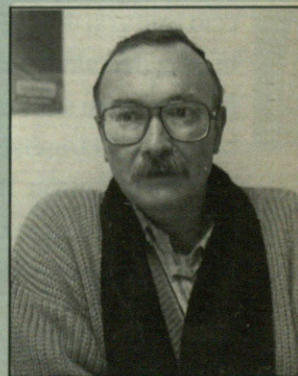
Ezkerra Latinamerikan: esperantza landu

U **URUGUAY-KO** hiriburuan egindako Sao Pauloko Foroaren V. Topaketak, kontinente zabal honetan aurrerapenak lortzeko Amerika Latinako ezkerak dituen arazoen gordintasuna erakutsi du.

1993an zeuden aurrikuspenak, hots, ezkerreko bost alderdik beren herrietako hauteskundeak irabaz zezaten, Brasilen PTK, Venezuelen Causa Rk, Nikaraguan FSLNk, El Salvadorren FMLNk eta Mexikon PRDk, ez dira bete. Baina horrez gain, argi geratu da baldintza egokirik ez dagoenean esperantzak eta erralitateak ezin daitezkeela batera joan; gobernarritasuna hautesontziak medio eskuratu gura izateak, oraindik bere oinarriak ondo astindu ez zaizkion boterearekin egiten du topo.

BILDUTAKO esperantzen aurkako kolpea ekarriko dute, —gauzatu izan balitz, pairatzen duen blokeoaren aurrean arnasa hartze sendoa esanahiko zukeen Kubarentzat— finean, Amerika Latinarentzat berezkoak diren erakuntza eredu sozialak, ekonomikoak eta kulturalak sortu eta garatzeko.

Bestalde, Latinoamerikako ezkerak ezin izan du asko aurreratu neoliberalismoaren aurkako politikan. Sao Pauloko Forotik bertatik, bertako ekonomi eredu sortzeko iradokizuna, hots, eredu hau kontinente osorako ekonomi eta sozial arloan berezko diseinu duen bloke baten eraikuntza gisa gauzatzeak, oztopo arantzatsuekin egiten du topo: foroan bertan dauden indarren heterogeneotasuna, jarrera politiko-ideologiko desberdinekin, eragin maila oso desberdinekin, eta jarrera bateratua hartzea ekiditen duena. Hori lortzen saiatuz gero, eztabaidarako topagune zabal eta ireki honen egungo izaera suntsituko litzateke.

GORKA MARTINEZ

ZENBAIT zentzutan, Amerika Latinako ezkerak eredu garri izan den sobietar molde eta ezarritako botereari aurre egiteko egituratze molde berrien arteko iragapena bizi du. Horrela, Chiapas ezker berri horren untzi-buruaren gisakoa litzateke, herritar xumeen errealtate sozialean murgilduagoa, bere beharrekin konprometituagoa, dogmatismoetatik urrundutako multzo iraultzaile berriaren sortzaile, malgua eta herriaren ezaugarri kultural eta sozialean sustraitua. Modu horretan ari da eraldatzen ezker hau.

Une gaitzak bizi dituen ezker (nazioarteko egoera ez da, hain zuzen, egokiena); hautes borrokaren mugak ezagutzen dituen, nahiz eta haietan parte hartu behar duen. Baina ezker honek, errealtatearekiko egokitze ahalmen eta freskotasuna benetan esperantzagarria ageri du. Akaso, Sao Pauloko Foroak bere egungo karakterizazioa agor dezake, eta epealdi eraldatzaile berriei egin beharko die aurre, baina ez bere zeregin biltzailea.

Eliseu Climent, editorea eta Accio Cultural del Pais Valenciako idazkaria

«Katalunia, Valentziar Herria eta Balearreak nazio bakarra dira»

Accio Cultural del Pais Valenciako idazkaria eta Bloc de Procrés Jaime I.eko bultzagileetakoa izateaz gain, bere herriaren etorkizunarekiko konpromezu sakonean murgildutako gizona da. 36ko gerraren garai beroenean Llombain sortua da editore eta liburu-saltzaile hau, eta 54 urte dituela Valentziar Herria eta, oro har, Katalan Herrien berreraikuntza nazionalaren alde egiteak merezi duelakoan dago. Horrexegatik, hain zuzen, bereganatzen ditu eskuin antikatalanaren gorroto sutsuak.

Zer uste duzu azken udal hauteskundeetan eta autonomikoetan PPk Valentziar Herrian lortutako garaipenaz?

Valentziar Herrian PPrekin gertatu dena, oro har Estatuan gertatutakoa da, garaipen itzela lortu duela hain zuzen. Zentzu honetan hemen ez da desberdintasun handirik izan. Dena den, zera azpimarratu gura dut: PPk 47.000 botoko desberdintasunarekin bakarrik irabazi dio. Garaipen hori egon den arren, indar aurrerakoiek emaitza onak izan dituzte.

Ez al diozu beldurrik Generalitate sozialistaren urteetan bizkuntza eta valentziar kulturaren

eremuetan izandako aurrerakadek atzera egin dezaten?

Ni ez naiz PSOEn boto-emailea eta, beraz, ez dut alderdi horren defentsarik egin gura. PSOEk egin ditu gauza aurrerakoiren batzuk hizkuntza eta kulturaren alorrean, baina ez gehiegi ere. Baina azkenengo urtean ura lepoan ikusi du eta estrategia aldatu behar izan du, horren santutxoia izateari utzi behar izan dio. Zentzu honetan, sozialista valentziarrek beren jardura zu-

zendu eta nazioaren aldekoagoa —nazio katalanaz ari naiz— den politika egin behar izan dutela onartzen dut. PP, bidenabar, PSOE baino askoz gogorragoa da Espainiaren osaketari dagokionez; dena den, ez dut uste arazo gehiago sortzea gura izango duenik. Gutxieneko lasaitasunaz agindu gura badu, zenbait gairi negu eman beharko die, esate batera valentziar hizkuntza katalana den ala ez gaiari.

Horrek esan gura du

«Valentziar Herria, Katalunia eta Balearretako nazionalismoek burujabetza eta Herri Katalanen batasuna gura dugu»

Eduardo Zaplana, Valentziako Generalitateko lehendakari berriak eta Unio Valenciana bere ki-deak, gutxieneko egon-kortasunaz gobernatze-ko errealitateira egokitu eta elkarrizketatzen ikasi beharko dutela?

Zaplana moderatu egin beharko da, jakin ederto dakielako Valentziar Herrian berak zein bere alderdiak gustoko ez dituzten pertsona asko dauzkatela irakas-kuntzan zein sindikatu eta kultura munduan. Baina Zaplana eta bera moduko beste batzuk moderatuak izan arren, ez dakigu zer egingo duen PPk alderdi moduan. Valentziako PP estatutu osoko atzerakoienetakoa da. PPren sektore batzuk frankismotik datoz zuzenean, eskuin muturretik, eta ez dute zentrokoago politikarik egiten utziko. Opus Deirekin lotura estuak dituen sektorea ere badago eta hau ez da geldi geratuko. «Las Provincias» egunkaria ere hor dago, bere lerro ultraatzerakoiekin eta kata-

lanismoaren oso aurkakoa, honek ez die utziko nazionalismoa eta bloke aurrera-koiaren aurkako erasoei. Asko gura izanda ere, Zaplana ez du samurra izango.

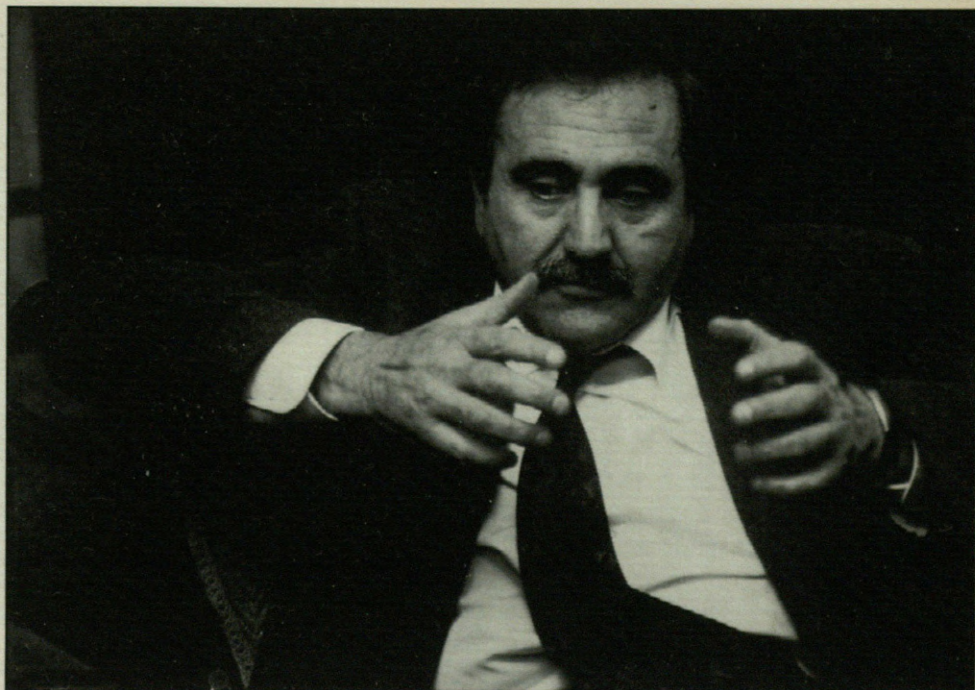
Testuinguru bonetan, zein da Unio Valencianaren zeregina?

Iragan hauteskundeetan boto asko galdu dituzte eta jadanik ez dute horrenbeste indar Valentziako Udaltxan. PPK gehiago nagusia lortu du eta ondorioz Unio Valenciana nahiko bigarren planoan geratu da. Antikatalanismo sutsuaren itzalean hazi den alderdia da, baina orain indar txikiagoa du eta irudi galera handi samarra jasan du.

Zer balorazio egiten duzu, azken hilabete hauetan valentziar bizkuntza eta kulturaren alde izan diren mobilizazio handiei buruz?

Mobilizazio oso baikorrak eta historikoak izan dira. Inoiz ez da, ez horren modu argian, nazio ezaugarrien alde horrenbeste jende mobilizatu. Poliziaren zenbait txostenetan 90.000 manifestariz egiten da berba, eta horietatik 60.000 gazteak. Kalera atera dena ez da bakarrik mundu aurrerakoa izan —nazionalista izan ala ez—, batez ere mundu sindikala, elkarteen mundua eta herritar eta kultur mundua atera dira. Jendea PPK egiten duenaren aurka atera da kalera eta hizkuntza moduko gaia arrazionalizatu gura du. Gaur egun, gazte-lara eta katalanaren artean oraindik ematen ez den oreka gura dugu Valentziar Herrian. Gure eredia Euskal Herrikoa izan liteke.

Mobilizazio hauen oraina eta geroa izango al du Valentziako bizitza poli-

«Bloc de Progres, eskema espainiarrik ez duen mugimendu aurrerakoa baizik». (A. «El Temps»).

tikoak?

Nabarmen. Jende asko atera da kalera eta guztiak ez dira, zentzu hertsian, nazionalistak. Gazte jende askoren artean ezin da nazionalismoaz berba egin, ez behintzat Katalunia edo Euskal Herrian ikusten den moduan, baina bai espainiar ez izatearen sentimenduaz. Mobilizazio hauek mugimendu sozial askoz zabalagoaren izebergaren gaina dira, eta gazteek zeregin oso garrantzitsua izango dute mugimendu honetan.

Zer zeregin izan du mobilizazio hauetan Bloc de Progres Jaume Lak?

Bloc de Progres 1994ko urrian sortu zen, Accio Cultural del País Valenciaren ekimenez eta eskuin atzerakioenak herria gehiago es-

painiartzeko ahalegina, Kataluniari eraso handiagoa egin eta Alacant komunitetik gehiago aldentzeko saioei erantzun bateratua eman asmoz. Bloc de Progres izan da mobilizazio handi hauen antolatzailea eta bere baitan dozenaka herri mugimendu biltzen ditu, sindikatu guztiak, ezkerreko alderdi nazionalistak eta ez nazionalistak, intelektual aurrerakoiak, unitbertsitate mundua, gerra zibil garaiko errepublikazale zaharrak... Nazionalismoa da mundu honen guztiaren gidari, baina guztiak ez dira nazionalistak. Herriak eta aurrerazaletasunak mugiarazten du jende hau dena. Bloc de Progres ez da mugimendu nazionalista, eskema espainiarrik ez duen

mugimendu aurrerakoa baizik.

Honek guztiak nazionalismoa mesedetzen bide du, mobilizazio hauekin nazionalismoak jauzi koalitatiboa egin du, zer deritzozu?

Gertakizun hauek Valentziar Herria nazio berberaren zati bat dela —katalan nazioa— uste duen nazionalismo aurrerakoiaren baloreekin ziprztindu dute gizarte osoa; hori bai, herri horrek baditu ezaugarri bereziak ere eta errespetatu daitezkeen eskatzen du. Zentzu honetan oso aurrerapen garrantzitsuak izan dira Comisiones Obreras edo CGT moduko sindikatuetan, eta baita Izquierda Unida moduko alderdietan, baina ez Anguitazale sektorean. Oraindik nazionalista zehatzak ez diren asko Espainia ez dela egiazkoa ulertzen ari dira.

Egia al da, Katalunia eta Euskadin gertatzen ez

«Gazte askoren artean ezin da nazionalismoaz berba egin, baina bai espainiar ez izatearen izpirituaz»

Mobilizazio historikoa

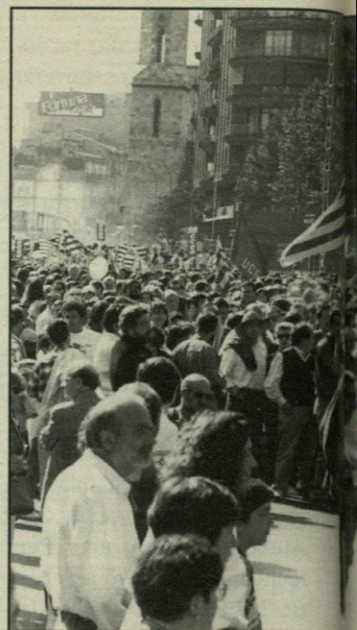
ALDERDI Popularrak Valentziar Herrian iragan udal hauteskunde eta autonomikoetan izan duen garaipenak ezin ahanztaraz dezake komunitate honetan mugimendu nazionalista garrantzitsua eratzen ari dela, izaera erabat aurrerakoa eta Bloc de Progres Jaume Iaren inguruan bildu dena. Mugimendu honek, hizkuntz eta kultura valentziarraren aurka izan diren erasoei aurre egin die. Halaber, aurre egin behar izan dio baita eskuina kontserbadoreenak 'Espainiar Hegoekialde Handia' bultzatzeko egin duen proiektuari. Murtzia eta Alacanteko PPren hurbileko zenbait enpresari sektore ari dira ahalegin honetan, eta Alacant Valentziar Herritik aldendu eta Albacete, Murtzia eta

Alemeriarekin batera komunitate antzerako bat eratzeko.

Gehiegikeria horien aurrean Valentziar gizarteko sektore aurrerakoien erantzuna erabatekoa izan da eta, ez da gehiegi esatea, baita historikoa ere. Francoren heriotza eta demokraziaren berrezarpenaren ondoren, inoiz ez da horrenbeste jende kalera jaitsi bertako kobazuloetako sektoreak euren egin ez dezaten. Azken 20 urteetan, ezta Valentziar Herriaren aldeko autonomi estatutuaren aldeko garaiko mobilizazioetan ere, nazio ezauzgarriez jantzitako osagaiek inoiz ez dute horrelako zama handirik izan horrelako mobilizazio batzuetan.

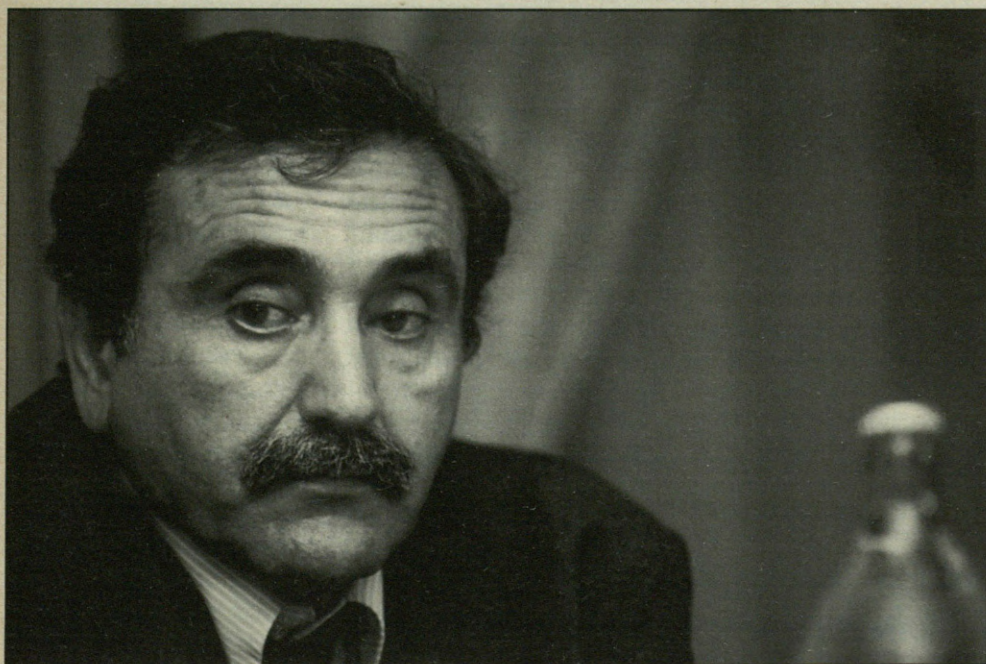
Iragan maiatzaren 6an 100.000 pertsona izan zi-

ren Valentziako kaleetan, Kataluniako Diadan irailaren 11n Bartzelonan biltzen dena baino hamar bider gehiago. Hilabete lehenago, apirilaren 2an, leku desberdinetan beste 100.000 pertsona atera ziren eskolan valentziarra defenditzera. Eta martxoaren 30ean, Alacanten, herriaren hizkuntza eta kulturaren aurkako erasoei aurre egiteko 30.000 pertsona bildu ziren. Honek guztiak jauzi koalitatiboa esan nahi du valentziar nazionalismoaren dako, urte askotan intelektuaren arteko bide estuetan eta unibertsitateko munduan mugitu baita. Egoera aldatu egin da, goitik behera gainera, eta oraindik bide luzea badu ere, valentziar nazionalismo aurrerakoiak bide onari heldu bide dio.

den bezala, Valentziako burgesiak historikoki espainiarzale atzerakoienarekin bat egin izan duenez, nazionalismo valentziarra ezkerreko esparru politikoan geratu dela?

Joan Fusterrek zioen legez, Valentzia Herria izatekotan ezkerrekoa izango da, eta bestela ez da izango. Dena den, gure herrian zentzu manchesterianoan ulertzen den burgesiarik inoiz ez dela izan argitu gura dut. Oso jauntxo aberatsak izan dira eta ia beti gazteleraz mintzo izan diren lurjabeak ere bai, baina 70eko urteetan hau aldatzen hasi zen. Prozesu horrexegatik, hain zuzen ere, Valentziar Herrian na-

Climent «El Tens»-eko editorearen ustez, Valentziar Herrian nazionalismoa gora doa. (A. «El Tens»).

«Valentziar Herrian, oraindik nazionalista zehatzak ez diren pertsona asko, Espainia egiazkoa ez dela ulertzen ari dira»

«Inoiz ez da, ez horren modu argian, nazio ezaugarrien alde horrenbeste jende mobilizatu».

zionalista gehienak ezkerrekoak eta aurrerakoiak izan dira.

Zer barreman izan beharko lukete valentziar nazionalistek katalan nazionalistekin?

Nazio bakarra gara. Beraz, Valentziar Herria eta Kataluniako nazionalismoek, baina baita Balearetakoak ere, bat egin behar dugu, gure helburua bera delako: erabateko burujabetza eta Herri Katalanen batasuna lortzea; hori bai, kontuan hartuta nazio beraren barruan, herri bakoitzak bere ezaugarriak, bere erritmoa eta bere prozesua dituela. Ez dira gauzak indartu behar. Katalunia, Valentziar Herria eta Balearak nazio bakarra gara.

Kultur ikuspuntutik, zer ekarpen egin diezaioke Valentziar Herriak, katalan nazioaren osotasunari?

Gauza asko eta maila askotan. Jadanik ekarpena egiten eta kultur espazioak irabaz-

ten ari gara. Valentziar Herria aldatzen ari da eta Printzerriko katalanak horren kontzientzia hartzen ari dira, baina ez guztiak. Komunikazioaren eremuan, katalan eta valentziarrek aurrera egin dugu, orain TV3 —Kataluniako telebista autonomikoa— Valentziar Herrian ikus daiteke eta STV Kanala —Valentziako kanal autonomikoa— Kataluniako hegoaldeko zenbait lekutan ikusten da. Berdin gertatzen da «El Tems» informazio orokorreko aldizkariarekin. Jordi Pujol eta Joan Lermaren —Valentziako Generalitateko lehendakari ohia, PSOEkoa— harreman itxurusoak nahiko lagundu du. Tankeratsu gertatu da Balearietan Gabriel Canellarekin.

Noizko Herri Katalanak burujabe eta batuak?

(Barre egiten du) Horretan ari gara lanean gutariko asko.

XABIER LETONA

La Casa del Café

— Juan Irujo S.A. —
DONOSTIA

Ardoa da Baigorriko eskualdea elikatzen duen altxorra

Irulegin gozatzen dute Nafarroako beste ardoa

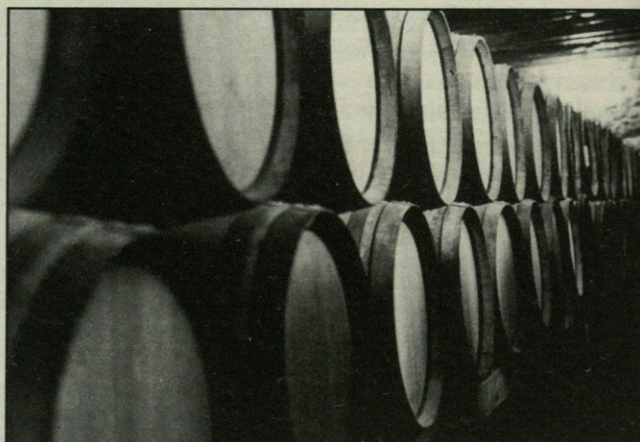
Irulegi Taldea dugu Baigorriko eskualdearen zutabe ekonomikorik nagusienetakoa. Kalitatea erronka nagusitzat duen enpresak bailaren bizi-iraupen borondatea agerian uzten du. Bere produktuak kanpoko merkatuetara eramaten ahalegintzen da.

BAIGORRIKO bailara, Nafarroa Beherea osoa bezala, jendez hustuz joan da azken hamarkadetan. Egoera latz honen aurrean, erraza da ulertzea Irulegiko ardoaren inguruko aktibitatearen ga-

rantzia eskualde honentzat. Izan ere, ardo honen ekoizpen eta merkaturatzeaz arduratzen den Irulegi Taldeak, bere osotasunean, hamabost langile (hogei udan) eta 200 nekazari biltzen ditu, inguruko enpresarik handienetakoa izanik.

Baigorriko haraneko be-deratzi herritan kokaturiko eremuetan biltzen dira Irulegi deritzan ardoa egiteko mahatsak. Nahiz eta eremua txikia den bere osotasunean, mota ezberdinetako ardoak egiten dira. Eskualde honetako mahastiak aspaldidanik lantzen dira. Carlo Magnoren armadako Rolando famatuak horrelako ardoa edan omen zuen Orreagan, euskaldunen erasoaren ondorioz hil aurretik.

1952an eraiki zen Irulegiko Soto kooperatiba, zortzi kideren artean, eta 1970ean lortu zuten jatorri izendapen deritzana Irulegi ardoarentzat. Urte hauetan zehar, Irulegiko kooperatibistek hainbat sari jaso dute ardo hauen kalitatearengatik.

Jean Marie Crouspeyrek jakinarazi digunez, kalitatearena da beren erronkarik handiena.

Azpimarratu behar da Irulegi Taldeak kalitateari ematen dion garrantzia. Izan ere, enpresa honen etorkizuna maila handiko ardoa egiteko gaitasunean baitatza. Nahiz eta kanpoko beste eremuetako mahatsak ere erabiltzen diren 'eguneroko ardoa' egiteko, jatorri izendapena duten legez mugatutako mahastietan daukate erronka nagusia kooperatibistek, hortik lortzen baita benetako «Irulegi». Kalitate hori ziurtatzeko, eremu ezberdinetako ardoak ez dira

inoiz nahasten.

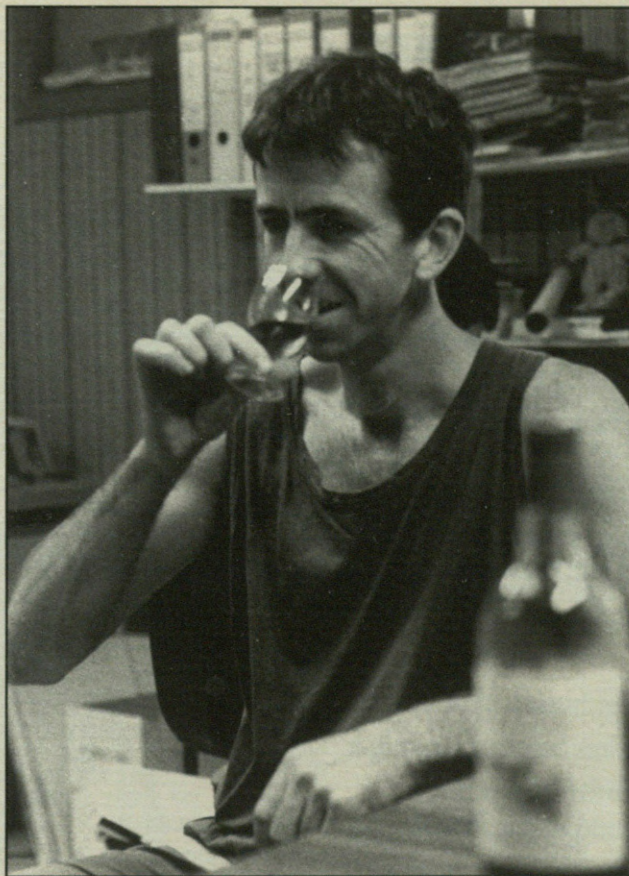
Kalitatearekin batera, Irulegi Taldeak garrantzi handia ematen dio merkatal sailari. Ardoaren produkzio hutsa baino gehiago egiteko beharra ikusiz, Irulegi Taldekoek salmenta sailetara zabaldu dituzte haien sareak. Merkatal saila indartzeko borondateak bultzatu zituen Mendikoa eta Irulegi distribuzio enpresen sorrera 1982an eta 1987an. Ardoen promozio eta salmentaz arduratzen diren bi enpresa hauek Irulegi Taldea osa-

■ Irulegi Taldeak kalitatea zaintzen du, bere etorkizuna maila handiko ardoa egiteko gaitasunean baitatza

tzen dute kooperatibarekin batera.

Turismoa ere oso garrantzitsua da Irulegi Taldearen salmentetarako. Izan ere, ardo gehiena Baigorriko eskualdera hurbiltzen diren bisitarien artean saltzen baita. Baina kanpoan ere saldu egin behar da. Parisen bizi diren euskaldunen artean bezero ugari dituzte, Jean Marie Crouspeyre kooperatibistak dioskunez. «*Parisen badira euskaldunek atxikituriko bogei ostatu baino gebiago eta horien artean saltzen dugu gure arnoa. Beren euskal nortasuna atxiki nahi badute, euskal arnoa ere zerbitzatu behar dute. Arno hau saltzeko, ongi presentatu behar zaie*».

EEBBetan, Danimarkan, Erresuma Batuan, Alemanian eta Belgikan ere saltzen dira Irulegi ardoak, nahiz eta kopuru txikian izan. Hegoaldeko salmentak ez dira

Baigorri aldera bisitan datozenei beren ardoa saltzeaz gain, Irulegik Europako beste herrialde batzuetan ere saltzen du.

garatu ordea, bertan dagoen kalitatezko konpetentzia gogorraren aurrean (Nafarroa, Errioxa).

Jean Marie Crouspeyre kooperatibako arduraduna, lan merkatuari dagokionez eskualdean dagoen egoera zaila aipatzen du, eta jar-

duera honen garrantzia aipatzen du bailararen bizi-iraupen ekonomikoa ziurtatzeko. Kezka hauek guztiak Crouspeyren ekintzetan islatzen dira. Menta deituriko etxaldearen proiektuaz mintzo zaigu, bertako lurretan Irulegi ardoa ekoiz-

teko mahastiak landu dituzte zazpi gaztek, haien artean Crouspeyre bera dagoelarik.

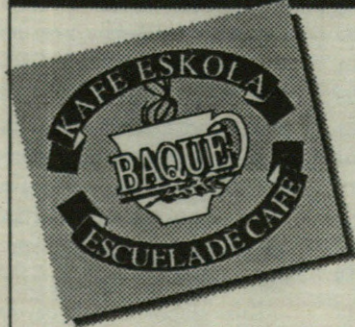
Jende hustutze prozesu latzaren aurkako borrokan kokatu behar da aipatutako ekimena. Ezin daiteke aipatu gabe utzi Lurra GFA elkartearen garrantzia proiektu honetan. Izan ere, elkarte honek erosi baititu lurak zazpi nekazari gazte horiek balia ditzaten.

Herri ekimen honen funtzioak salgai dauden etxaldeak erosi eta instalatu nahi duten laborari gazteen eskuetan uztea dira. Horri esker, lur espekulazioa dakarren bigarren etxebizitzaren hedapena ekidin nahi dute Lurra GFAko partaideek.

Eskualde honetako beste produktu sailtzaileekiko elkarlanaz galdetzen diogularik, Jean Marie Crouspeyre ez zaigu bereziki baikorra azaltzen. «*Harremanak badira batzurekin, baina ez aski. Bakoitza bere alde ari da saltzen. Hala ere, Irizarriko abate saltzaile batek, kasu, gure mozkinak saltzen ditu eta gu ere kanpora goazelarik bere produktuak eramaten ditugu*». Irulegi Taldeak eskualdeko ekonomian integratzeko duen borondate agerikoa.

JOXE JOAKIN DEL CURA

BAQUE KAFEAK ESKEINITAKO ARGIBIDE KAFEZALEAK

Kafe batek, benetan deskafeinatua izan dadin, %0,12 baino kafeina gutxiago eduki behar du. Ohizko kafeak, bere jatorriaren arabera %0,9 eta %2,5 artean eduki ohi du. Gaur egungo teknikari esker kafe deskafeinatuak %0,03 kafeina besterik ez edukitzea lor daiteke. Horretarako ura bakarrik edo guztiz kaltegabeko etil azetatoa daraman ura erabiltzen da.

BAQUE KAFEA suabe...suabea

Poz handia ematen digu kafeaz dakigun guztia zure esku jartzeak.

Erandio, kutsadura eta industri desertizazioaren pairatzailea

BASAMORTU BIZIDUNAK

Etxe zaharkituak, lantegi hutsak, kutsadura... Nerbioi ibaia zikindu den heinean, Erandiok bere antza hartu du. Industriaren % 40 inguru hondamena baino ez da. 100etik gora langile zituzten enpresa gehienek ateak itxi dituzte. Eta gazteek, eskuak patriketan, ibaia bezain etorkizun beltza antzematen dute.

IBAIA geldiago igarotzen da Erandiotik, mantsoago jasiten da. Agian Asua ibai-adarreko 'zilarrezko' hondakin kolore-anizdunak hartzen dituelako bertan. Edo, herdoildutako kaietan gasoliozko muga trinkoak igaro behar dituelako. Izan daiteke, halaber, betirako gelditu dituzten garabi erraldoien artetik pasatu behar duelako burdinazko bihurtuak eginez. Edo, besterik gabe, itsasoratu baino lehen, darroan lizun eta kiratsa Erandion utzi nahi duelako. Hauek guztiak batera ere izan litezke.

Erandiok Ibar Ezkerraren antza du, nahiz eta Getxo ondoan dagoen —Ibar Eskuina—. Bizkaiko aberasta-

sunaren seinale diren egoitza eta jauregi eremuen aurke azken industri gunea, basamortu biziduna bilakatzeko bidean dugu eta agian, horregatik, askotan Ibar Ezkerra bera baino gogorragoa eta kontrajarriagoa suertatzen da. Oasisa eta basamortua hain hurbil ikusteak, nahasian, kontrastea areagotu egiten du.

Euskalduna, Aceriber, Astilleros Celaya, Metal Quimica Nervion, Maritima de Axpe, Somme, Westinghouse, Cenemesa, Laurak,

Bilbaina Alimentacion, F.I.C. Ingenieros, Erco, Astilleros Ardeag, Editorial Ellacuria eta beste hainbat enpresa ertain eta txikien itxiera; Sociedad Franco Española edo Astilleros Reunidos del Nervion enpresa handiek jasan dituzten langile kopuruen etengabeko murrizketa gogorak eta industria sektore desberdinek azken urteotan jasandako birmoldaketek eragin duten egoera latzak Erandio goitik behera astindu du, herriaren bihotzean kolpatu du.

Sindikatuaren arabera, 80ko hamarkadan Txorierriko eskualdeak —Derio, Erandio, Larrabetzu, Lezama, Loiu, Sondika eta Zamudio— 8.000 lanpostu zuzen galdu zituen. Galera honek enpresa ertain eta txikietan eragindako kaltea zenbaezina bada ere, lanpostu zuzen bakoitzak beste hiru

■ Txorierrin 8.000 lanpostu galdu ziren 80ko hamarkadan; langabetuen % 89 16 eta 34 urte bitartekoak ziren

lanposturen desagerpena eragin du enpresa laguntzaile hauetan. 1993an eskualde honetako langabezi tasa % 26,5era heldu zen; langabetuen % 89, 16 eta 34 urte bitartekoak ziren; lan kontratuen behin-behinekotasuna % 95ekoa zen eta 100 langiletik gorako enpresen itxierak 5.000 lanposturen galera ekarri zuen. Datu hauen arabera, Erandioko egungo langabezi tasa % 30 ingurukoa da —ELA sindikatuak emandako datuak dira—.

Krisi gogor honek ez du 100 langiletik gorako en-

Erandioko gazteek ibaia bezain beltz antzematzen dute etorkizuna. (Argazkia: Itziar Diaz de Durana).

presarik zutik utzi. Une honetan 100 eta gutxi langile dituzten enpresa bakarrak lehen aipatutako ARN eta «La Franco» dira baina hauek ere bizitza eta heriotzaren muga estuaren gainean dantzan dabilta. Udalak berak sufritu izan ditu ondorioak, lehengo enpresa zerga kopurua eskuratzetik ez duenez, izugarrizko defizita baitu.

Eusko Jaurlaritzak duela bi urte SPRI elkartearen barruan planifikatutako hainbat ekimen ez dira aurrera

eraman eta sindikatuek euren ahotsa altxatzen dute honen kontra. «*Industria desertizazioa gelditzeko ez da ezer berririk sortu*», esan digu Eva Cerratok, LAB sindikatuko eskualde honetako arduradunak. Bestalde, azken aldian Erandio desagertu egin dela, ez dela existitzen dirudi, Txorierrri zein Ibar Eskuina eskualdetarako egin diren plangintzetan ez baita agertzen. Erandioko Enpresa Gunearen erainkuntza planak, Lakuako artxibategiak betetzeko balio

izan du soilik. Zamudioko diseinuzko Parke Teknologikoak Txorierrri gainerako aurrekontu guztiak zapuztu dituela esan daiteke —are gehiago zonako lan beharrak asetzen ez dituenean, eskatzen duen esku lan espezializatua dela eta—.

Beste horrenbeste esan daiteke Ibar Eskuineko plangintza ekonomikoez, zerbitzu sektorearen ingurukoak edota Abantoko portu deportiboaren inguruan sor daitezkeen enpresei zuzenduta baitaude. In-

■ Hirurehun industri-hondamen gune daude Bizkaian, gehienak Bilbo, Barakaldo eta Erandio inguruan aurki daitezke

dustri tradizioko Erandio bigurutzan gelditu da, ez atzera ez aurrera egin gabe «*Badirudi biltzen utzi nahi dutela*», azaldu digu Kepa Estevezek, ELA sindikatua- ren ordezkaria Ibar Eskui- nean.

Kutsatutako basamortua

INDUSTRI guneak agindu- tako auzo sakabanatuek osatzen dute Erandio (Erandio Goikoa, Erandio Behekoa, Lutzana eta As- trabudua), baina hildako industria pabiloiak dira garai hobeagoen lekuko baka- rrak. Bizkaia osoan 300 in- dustri- hondamen gune in- guru badaude —1.500 hek- tarea—, hauetako gehiena Bilbo, Barakaldo eta Era- ndio dira. Erandioko indus- tri eremuko % 40 —inguru hondamen egoeran da.

Udalak, Eusko Jaurlari- tzak eta Diputazioak erabili- tako hondamen politika gel- doak ez du arazoa okertu baino egin. Lindano hon- dakinak nonnahi aurki dai- tezke —Sondika Airepor- tuaren handitzearekin bate- ra aurkitu direnak eta itxi diren enpresa kimikoen eta metalgintzaren jarduera erasotzaileak eragin ditue- nak—; Asua ibai-adarraren ondoan dagoen Aser en- presak Europatik datozen hainbat hondakin toxiko tratatzen ditu —Greenpea-

Erandio Behekoak «Desierto» izena du; egun inoiz baino gehiago. (Argazkia: Itziar Diaz de Durana).

ceren salaketen eta ekintzen helburu izan da—; Unbeko hiltegiaren zabalkunde nahiak —Bilbo Handiko be-

harrak asetzeko— eta azkenean Bizkaia osoak erabiliko lukeen errausketa planta Erandion finkatzeko

nahia dira jada kutsatutako paisaje honen osagarriak. Agintariek esanaren arabera, milaka milioi pezeta be-

harko lirateke Bizkaiko inguru hau garbitzeko.

Krisiarekin batera, 80ko hamarkadaren bigarren erdialdetik aurrera, Erandiok marginazioaren kolpe gogorra jasan zuen. Heroinak eragindako hildakoak eta gaur egun HIESak eragiten dituenak gehiegi dira dagoeneko. Hala ere, droga salmenta eguneroko ogibidea bilakatu da zenbait gazterentzat. Richard Briongos, Riazor tabernako jabeak esan digun bezala, «*irtenbide eta etorkizun faltagatik, askotan gelditzen den aukera bakarra 50 gramo txokolata saltzea da. Gazteria gebiengoa da Erandion, eta hala ere ez dugu gazte asanbladarik, ezta mugimendu sendorik... Jende gaztearen ilusio falta nabaria da*».

Erandion edozein mota-tako droga eros daiteke; heroina zein diseinuzko estasiak, *bakalaoaren ibilbidea* deitutakoan dihardutenek Erandion baitute parada. Azken aldian Ertzaintzak egiten dituen droga harrapaketak ditugu honen adierazgarri.

Baina erandiotarrek ez dute herria hiltzen utziko.

BIZTANLERIA ETA EGOERA INDIZEAK

Biztanleria

1990	25.392
1991	24.831
1995	24.392

Etxebizitzak

Okupatugabeak	1.101
Ur berorik gabekoak	% 9,6
Komunik gabekoak	% 2,3
1950 aurrekoak	% 13,9
1981-1991 bitartekoak	% 3,8

Biztanleria jardueraren arabera

Jarduera tasa	% 54,1
Langabezia tasa	% 24,5
Lana dutenak	11.782
Langabetuak	3.824
	(16-24 urte bitarte % 89)
Ezaktiboak	13.087

Heziketa

1.ena edo gehiago	% 68,4
Profesionalak	% 12,5
5.mailakoak	% 12,5
Erdi-goimaila	% 2,3
Goimailakoak	% 4,3

Sindikatuak aurrera eramandako borroka latzak eta gogorrak, intsumisioaren inguruan biltzen diren gazteak edota 500 elkartetik gora biltzen dituen Erandio Bizirik Plataforma dugu horren lekuko. Azken honek, errausketa plantaren kontrako mugimendu sendoa bultzatzea lortu du eta egun erandiotarren % 82 honen finkapenaren kontra dago. *«Badirudi zarama uzteko gogoratzen direla gutaz-azaldu digu Felipe Fernandezek, Erandio Bizirik Plataformako kideak, -baina ekimen asko burutu ditugu bonen kontra: Erandioko herriak ez du errausketa plantarik nahi».*

Aurrera egiteko asmoz

HERRITARREN ahalmen ekonomikoa % 50 jaitsi bada

ARNko herdoil-dutako kaiak eta erabili gabeko garabiak Erandio herriaren egoeraren lekuko mutu eta hitsak bilakatu dira. (Argazkia: Willy Villares).

ere, beste garai batzuetan kaleko behealdeak betetzen zituzten taberna —129 taberna daude Erandion, Europako taberna dentsitate handienatako bat— eta komertzio txiki askok atek itxi

dituzten arren, udako gauek ez dute jende eta giro falta. Erandiok bere industria izaera eta giroa mantendu nahi du eta orain arte azpiegitura aldetik izugarritzko hutsunea egon bada ere,

aurreko agintaldian, adibidez, 2 polikiroldegi txiki eta kultur etxe bat zabaltzea lortu zen. Erandio bizirik dirau.

MYRIAM GARTZIA

gaur express

mensajeros • mezulariak

- Hiri barruko zerbitzuak
- Nazionala 10 ordu
- Nazioarteko zerbitzuak
- 1000 kg arteko furgonetak

Donostia: 47 24 38 — Tolosa: 65 19 96 — Beasain: 88 89 38

GAZTEEN ETA HERRIAREN ZUBI IZATEN LOTU BARIK, HORI BAI!

Udalak Hori Bairi uzten dion bilera gelan elkartu ditugu elkartearen belaunaldi ezberdinetan aritu diren lagunak. 30 urtetan ibili dira Larrabetzun ekitaldi kulturgintzan eta urteurrena ospatzeko lotu barik segitzen dutela aldarrikatu dute.

Idoia Ugarte, Kepa eta Itsaso San Roman gazteenetarikoak dira. (Argazkia: G. Garaialde)

HERRIAN antolatutako ekitaldien bihotza izan da hogeita hamar urteotan Hori Bai. Ekitaldi hoiek batu dituzte, hain zuzen ere, lehenengoak eta oraingoak. Hori Bai elkarteak bildu duten lau hormetatik atera eta urteroko Olentzaro, San Juan sua, jaien antolaketa... Larrabetzu herria eta elkarte honen arteko zubi bilakatu dira. Guztiek «Kotolio» izenez

ezagutzen duten Jose Luis Barrenetxeak Hori Bairen arrazoi nagusia hasieratik kultur arlokoa izan zela azpimarratu digu. «*Garai berrtan kulturala izateak zekarkeen guztiarekin. Kulturala ez zen hitzaldiak montatzea bakarrik, baizik eta bakoitzak barruan zituena arazo guztien irtenbidea*». Kotolio 19ko adinaz sartu zen elkarte lanean,

Hori Bairen lehenengo urteetan; oso ongi gogoratzen ditu, baina, bertan egin zituen hamar urteak: «*Egitura zurruna zen, alde batetik junta zegoen eta bestalde asanblea. Juntan, gainera, lehendakariaren, lehendakariordearen figura, diruzainarena, oso ongi zehaztuta zeuden. Gu, behintzat, horretan saiatzen ginen*».

Egitura horren baitan, baina, gazte talde honek antolatu zituenak amaigabeak ziren. «Kili-Kili» aldizkariak sortutako mugimendua ekarpen handietako bat izan zen. Hau euskara ikas-teko metodoa zen, bizkaieraz, hilabetero harpidedunek jasotzen zutena eta hutsuneak bete ondoren zuzenduta itzultzen zitzaiena. Aldizkari honek «Kili-Kili»

«Lokalaren kontzepzioak eta gestioak ezberdintzen dute, batez ere, orduko eta oraingo Hori Bai»

KOTOLIO

txangoak egiteko aitzakia eman zuen eta honen antolaketa Hori Bairen eskutik etortzen zen. Bizkaiko hainbat herritako jendea biltzen zuten txango haue-tara Larrabetzutik bakarrik autobus osoa eramaten zu-tela nabarmentzen du Ko-toliok: «Hori oso leku gutxi-tan gertatzen zen». «Kili-Kili-ren inguruan antolatu zen Hori Baitxu, egitura bi-koitzarekin funtzionatuz.

Alkatea ere eman izan dio Hori Baik Larrabetzuri. Ha-

Giro alaia lehen eta orain da Hori Bairen bilkuren ezaugarri.

mabost urte inguru izango dira Hori Baik hauteskunde zerrenda aurkeztu eta ira-

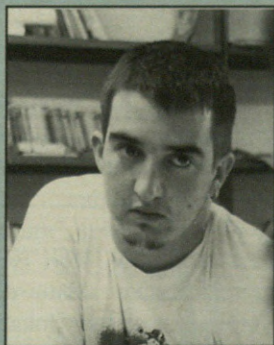
bazi zuenetik. Patzikuk el-kartearen harrobi izaera nabarmentzen du: «Hemen-

dik oso jende langilea, ak-tiboa, atera da, ardura-tsua». Gainera, ideologikoki ere, hogeita hamar urteotan Hori Bain izan den jendeak esparru politiko oso ezber-dinetara bideratu ditu bere urratsak, beti ere lotu barik, gelditu barik, jarraitzeko.

Larrabetzu ez tok Loroñon herrie bakarrik

Txikiten herritik kanpo joaten nintzoanian, non-go haz? galderiari, larra-betzuarra erantzun, eta atoan galdegileak, a bai Loroñon herrie, hori bai zi-klizte ona! Eta halan dok, oin, tourrada entzuten ju-ken bitartean sarriten ai-patzen jostuek ze zikliste ona zuan. Geur egun, or-dia, herritik kanpora goa-zenian, nongoak zeate? galderiari, larrabetzuarrak gozakela erantzun eta atoan galdegileak, a bai hor kriston gaztetxea ze-gok! eta guk ordia, kris-tona ez, guria.

Argi jauk, denborak al-datu eiten dozak, eta den-borakaz batera herria eta jentia, geur egungo gaz-

rrena.

PATXI GAZTELUMENDI

tetxia ez tok oin dala 30 urtekoa, geur egungo gaz-tiak ezgozak oin dala men-de laurdena baino gehia-gokoak modukoak, baina geur egun oin dala 30 urte, 10 urte edota 5 urte modu-en, Larrabetzuko gaztiak

Hori Baien lanean gabi-zek, eta Hori Bai gure gaz-tetxia dok. 30 urtian gauza asko aldatzen dozak, bai-na zorionez oindiño be lotu barik gabizek, eta etzekuk lotuteko asmorik.

Larrabetzuko gaztion-tzako Hori Bai asko dok, geure denborarik onenak berton emoten jizek, bi-harrian, juergan, rock&roll kontzertuetan, Gabone-tan, bertso saioetan, mendi-en, hitzaldietan, mobidetan, pelikuletan, umeakaz ibilaldieta eta beste gauza askotan, Gaz-te Eguna larrabetzuar gaz-tiontzat urteko egunik politena dok, eta Hori Bai herritar askontzako bizi-tzako sasoirik emanko-

Elkartetik herrira

EGUN hasierako egituraketa hori mantentzen ez bada ere, Patzikuk Hori Bairen lan egiteko era, oro har, bera dela dio: «Guk ez dugu inoiz ekintza bat guretzat baka-rrik egin. Gure lan egiteko era herriari begira baina gazteek egina da. Olentza-roa, esaterako, guk antolatu egina da». Patziku duela ha-mar urte, 20. urteurrenaren ospakizunekin, hasi zen Hori Bain lanean. Bai Olen-tzaro bai beste eratako eki-taldiak aurrera ateratzeko grinak ez du hogeita hamar urteotan behera egin, ho-rretan ados dira bai Kotolio,

bai Patziku, baita Gulu ere. Gulu bezala ezagutzen duten Jon Aurrekoetxea egun diruzaina dugu elkartean. «Diru arazoak izanda ere, aurrera jo izan dugu beti, ez digu inoiz beldurrik eman. Hamar urte daramat Hori Bain eta oraindik ez dakit zehazki egoera ekonomikoa zein den».

Gauzak hobetu nahia, «ia ezinezkoa den hori lortzeko» beti izan duten joerak ezaugarritu ditu urteotan Hori Baiko kideak, lotu barik jarraitu dute. Kotoliok irribarrera ahotan duela gogoratzen du Franco hil eta berehala antolatu zituzten hitzaldi haietaz: «Pujana etorri zen, baita Santi Brouard ere, erbestetik zuzenean. Herriari informazio zuzena eman nahian beti saiatzen ginen abalik eta gebien». Garai hartan hitzaldi gehiegi egiten zirenik iruditzen ez bazaio ere, euskal kulturaren mugitzen zen guztia herrira ekartzea helburua zutela garbi du Barrenetxeak: «Gabriel Aresti euskara mailan oso eztabaidatua bazen ere, poeta bezala izugarritzat genuen eta bitzaldi batera ekarri genuenean Arratiakoak baserretu egin

Kotolio eta Gulu urte askotan aritu dira Hori Bain. (Argazkia: G. Garaialde)

ziren... Dena den, saiatzen ginen zabalak izaten». Egun ere ikuspegi anitza gorde

nahi dutela dio Patzikuk, kontzertuetara, esaterako, era guztietako musika ekarzen saiatzen ei dira.

Denborak, ordea, muina bera izanik ere, Hori Bain gazteen izaera aldatu du. Kotoliok dioskunez, lokalaren kontzepzioak eta gestioak ezberdintzen dute, batez ere, orduko eta oraingo Hori Bai: «Gune eta motorea zen orduan lokala, egun ia almazen funtzioa betetzen duen bitartean. Gestioa ere, orduan piramidala zen, bati zegoen talde txiki bat erabakiak hartzeko abalmena zuena». Egun, ordea, asanblea funtzionamendua darama gazte talde

honek. Duela hamar urte inguru gertatutako eztanda erabakigarria dela iritzi dio Patzikuk.

80ko hamarkadaren hasierak ezagutu zuen Hori Baik elizaren alboan duen lokalaren itxiera. Zaharkitua zegoen erabat eta arkitektu

Tapia eta Leturia izan dira, besteak beste, Hori Bain. (Argazkia: P. Gaztelumendi)

“Gauzak hobetu nahia, «ia ezinezkoa den hori lortzeko» beti izan duten joerak ezaugarritu ditu urteotan Hori Baiko kideak

batzuen gomendioz hori utzi eta, Udalak irtenbiderik ematen ez zuela ikusirik, berriz ere okupatu zuten larrabetsuar gazteek 86an, elkarte legeztatu zuten urte berean. Mendia izan zuen biltoki Hori Baik bitartean baina egitura konpondu eta sartu zirenetik bertan jarraitzen dute.

Rock-and-rolla herrian sartzean piztu zen eztanda, Hori Bain lanean jardun duten gazteek diotenez, bai herriarekin eta baita Udala-ekin sortu eztanda. BAP, Kortatu, Ximorra eta Zarama taldeen lehenengo rock kontzertu haren txokeak hurrengo urteetan ere iraun zuen, eta areagotu egin zen, gainera, «kontzertuak lokalaren barruan egiten hasi ginenean».

Gazteteen mugimendua pil-pilean zegoen 80ko ha-

Mendira martxak hasieratik egin izan dituzte.

markadaren erdialdetik aurrera, eta Hori Baik ere horri heldu zion, «Herri bat Gaztetxe bat» lelopean ekin zioten hogeigarren urteurrenari eta horrek sortutako giroaren ondoren okupatu zuten, hain zuzen ere, lokala sei urtetan itxita egon ostean. Dinamika berri bat sortu

zen, «dena den, kulturagaz beti izan dugun barreman estu hori alde batera utzi gabe».

Dinamika honekin ekin nahi diote etorkizunari, oraingoz maiatzetik jo ta su dabilta 30. urteurrena ospatuko duen Gazte Eguna antolatzen. Orain «koktel

ona» dutela esan digu Patzikuk. Belaunaldi gazteak etengabe iristen baitira Hori Bai elkartera. Batzuk, Kepa San Roman bezala, mendiko irteeratan parte hartuz hurbiltzen dira elkartera; beste batzuk, Idoia Ugarteren moduan, instituturako kantaldiak antolatzeko elkarlanean, edo Guluk adierazi duen bezala, «musikaren bitartez, hamabost urteko jendea eta gazteagoa ere kontzertuek erakartzen baitute Hori Bai elkartera». Kepa eta Idoiak ez dute goitizunik, eta haxe harritzekoa da Larrabetsun, goitizanak jartzeko ohitura oso zaharra baita; 140tik gora bildu ei dituzte. Hori bai, goitizenez edo gabe, lotu barik jarraituko dute.

**ARANTXA ERASUN
AINHARA ZUAZABEITIA**

aizu!ren harpidedun izan nahi dut!

Izen abizenak.....

Helbidea.....

Tnoa.....P.K.....

Herria.....

Herrialdea.....

Bankua.....

Sukurtsal zk.....

Kontu zk.....

Urte osorako harpidetza:

Hego Euskal Herria: 6.300 pta.

Ipar Euskal Herria: 11.300 pta.

Atzerria: 11.3000 pta.

Diputazio kalea, 3 - 1.goa

40009 Bilbo - Tel. (94) 423 15 52

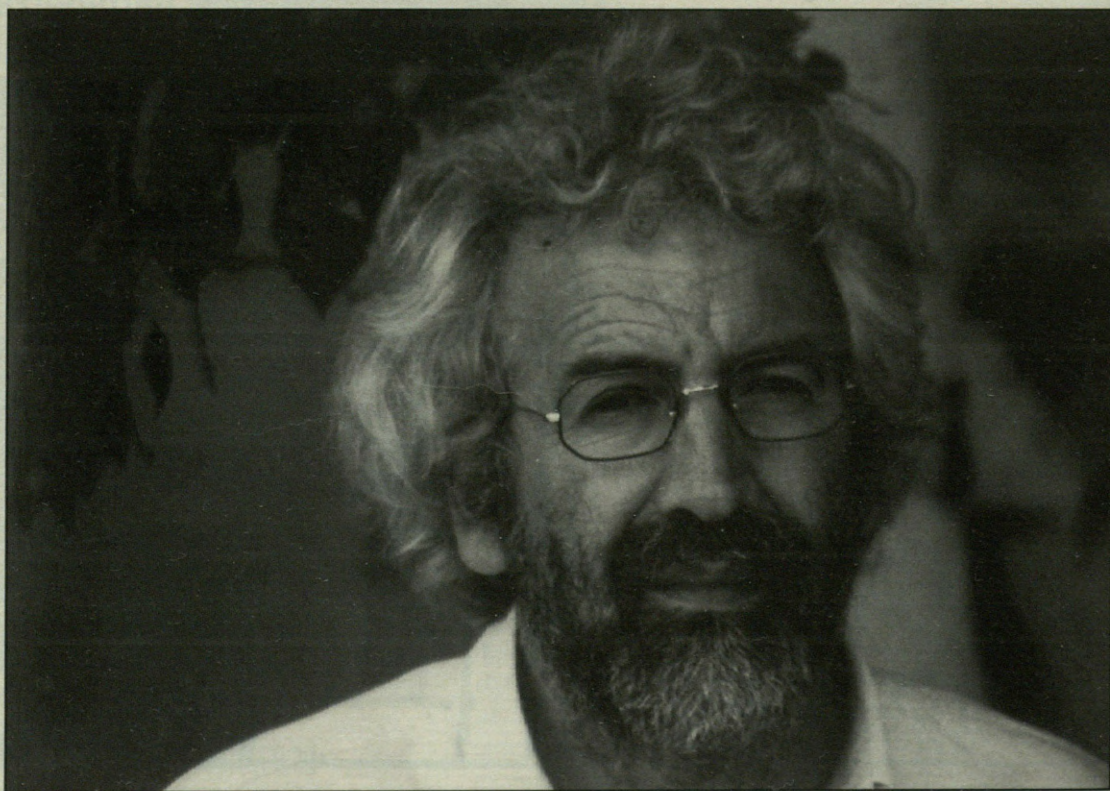
«Euskal irudia munduan terrorismo diskurtsoaren baitan birziklatzen da»

Reno-Nevada Unibertsitateko Euskal Mintegian da lanean Joseba Zulaika. Duela lau zapabost urtez gero da han antropologo itziartarra. Gogotik ari da bertan eta laneko giro handian. Terrorismoaren inguruan eraiki ohi den diskurtsoaren gaineko azterketa burutu berri du William Douglass mintegiko koordinatzailearekin eta aurki emango dute argitara. EEBBetan banaketa handia duen Routledge argitaletxeak agindu die. Terrorismoaren diskurtsoa izan dugu abiapuntu eta Euskal Herria helmuga.

Terrorismoari buruzko lana idatzi duzu William Douglassekin eta Routledge argitaletxeak kale-ratuko dizue. Nondik nora jardun duzue?

Euskaldunon irudia munduan zehar terrorismo-diskurtsoaren baitan birziklatzen da eta, beraz, diskurtso hori aztertzea interesatzen

«Atzoko mitologia politikoari eusteak ez du merezi, egungo egoerari egokitzen ez bazaio. Mitologia berri bat, mitologia egokitu bat behar dugu». (Argazkia: Miel Anjel Elustondo).

zaigu. Biolentzia erreala da gauza bat, eta biolentzia horren inguruan sortu den terrorismo-diskurtso berezia, beste bat. Hemengo unibertsiteetan, adibidez, industria bihurtu da delako terrorismoaren azterketa.

Gure lanean diskurtso honen apoteosia salatzen dugu; alegia, zer nolako errealtatea 'gauzatzen' den zenbait gertakizun terrorismo balira bezala idazten direnean. Terrorismo-diskurtsoak biolentzia fenomenoak tabu bihurtzen ditu, ukiezinezko. Irtenbideak aurkitzen lagundu beharrean, oztopo bihurtu daiteke diskurtsoa bera.

Diskurtso bat bera da munduan zehar? bat mundu osoko?

Horren adibiderik onena orain hamar urte Euskal Herriko indarkeriaz osatu zen nazioarteko adituen batzorde hura izan zen. Sistema globalaren baitan bizi gara gero eta gehiago, eta terrorismoaren diskurtsoa ere globalizazio horren aurpegi bat da. Estatu Batuetan nahiz Europan, aditu berak ditugu. Londresko hotel batetik euskal biolentzia nola konpondu erabaki zuten anti-terrorismo gaietan aditu haiek, Europako beste gobernuetan ere kontseilari izan ziren; Reaganen Estatu Departamenduko buru zen Haig jeneralaren aditu bera zegoen Gasteizko Komisia: Horchem, alegia. Terrorismo-diskurtsoaren lite-

“**Subiranotasun nazional behin-betiko, ukiezin, neurrigabeak, amaitu ziren**”

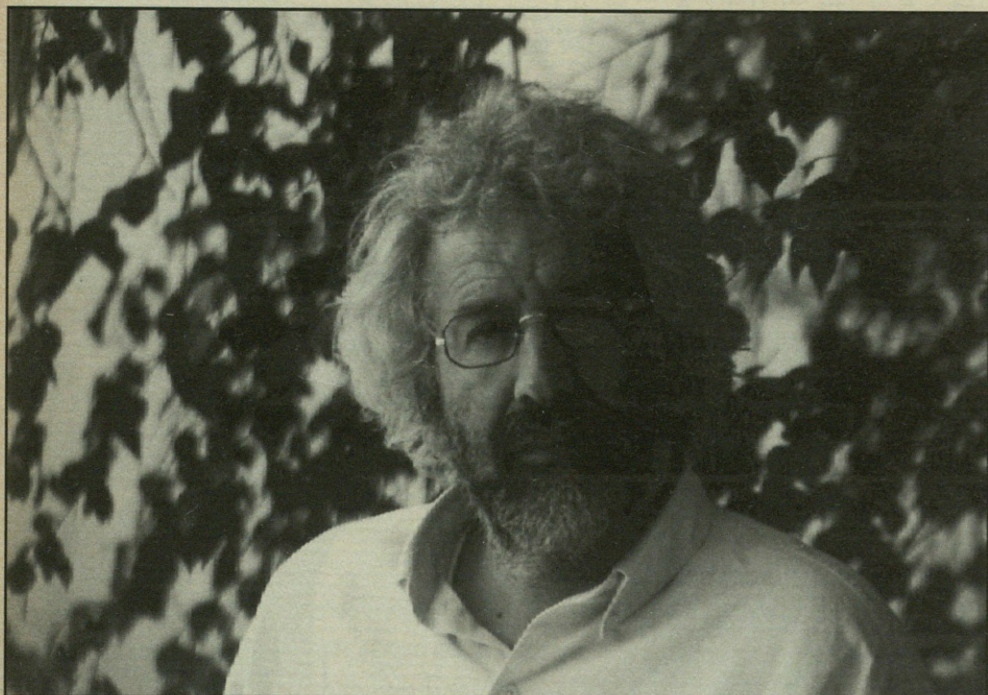
ratura oinarritzkoa EEBBetan sortzen da, batipat; ondoren, nazioartera esportatzen da.

Zerk abiarazi zintuen terrorismoaren gainean azterketa egitera?

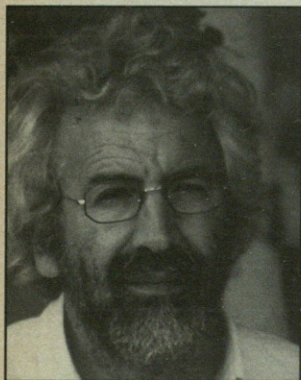
Nire tesia Itziarko biolentziari buruz izan zen. Liburua argitaratu aurretik terrorismo gaietan adituek

beren txostena atera zuten. Haien lana eta nirea 'errealitate' berari buruz omen zen eta, hala ere, hain desberdinak ziren guk isplazten genituen gizarteak! Bazirudien idazkerak berak errealtate desberdinak sortu zituela. Orduan hasi nintzen terrorismoaren literatura aztertzen. Gero, Douglass lanki-

«Kanpotik ez gaitu inork salbatuko. Euskal arazoez ardura duten alderdiek —HB barne dela— aurkitzen badute ardatz komun bat indarkeriari soluzioa emateko, orduan bakarrik du zentzua kanpoko laguntzak». (A.: Elustondo).

«Globalizazioaren sintoma politikoa da bake prozesuak Euskal Herrian indar hartzeko nazioarteko babesa bilatzea». (Argazkia: Miel Anjel Elustondo).

deari kolaborazioa eskatun nion eta batera aritu gara azken urte hauetan.

Gaur egun, delako terrorismoari buruz ematen diren hainbat argumentu, orain laurogei urte erlijioari, magiari edo totemismoari buruz ematen ziren haien antzekoak dira. Galdera zuzen erantzuteko: euskaldunetz ematen den nazioarteko albiste nagusia terrorismoa

da. Zer nolako ispilutan erreflejatuta gauden jakin beharra daukagu.

Zein da zuen lanak dakarren tesia?

Ipar Amerikako kasua aztertzen dugu batipat. Hemen, errepresentazio kolektibo bezala funtzionatu duela esaten dugu. Diskurtsoak berak errealtatea sortzeko duen indarra azpimarratzen dugu. Adibide bat: 1980-85

urteetan, Reaganen kanpo politikan terrorismoa gai nagusia zenean, eta Amerikar publikoaren %80k terrorismoa zela arriskurik handiena ziotenean, bost urte horietan hamazpi hildako izan ziren EEBBetan terrorismoaren ondorioz. Aldiz, hartu kontuan hemengo biolentzia erreala, urtero hogeita hamabost mila hilketa 'arrunt' sortzen dituen; unibertsitate aurreko gaztetxoaren artean %10 inguruk norbait tirokatu du edo tirokatua izan da pasa den urtean. Terrorismoa mamu bezala erabili izan da. Bertako biolentzia erreala-
ren kopuru izugarria 'normaltzat' jotzeko, kanpotarren biolentzia irudikatu hori, erabat 'anormaltzat' jo behar! Komunikabideei oso ondo etorri zaie ikus-entzulego kopurua handitze-ko.

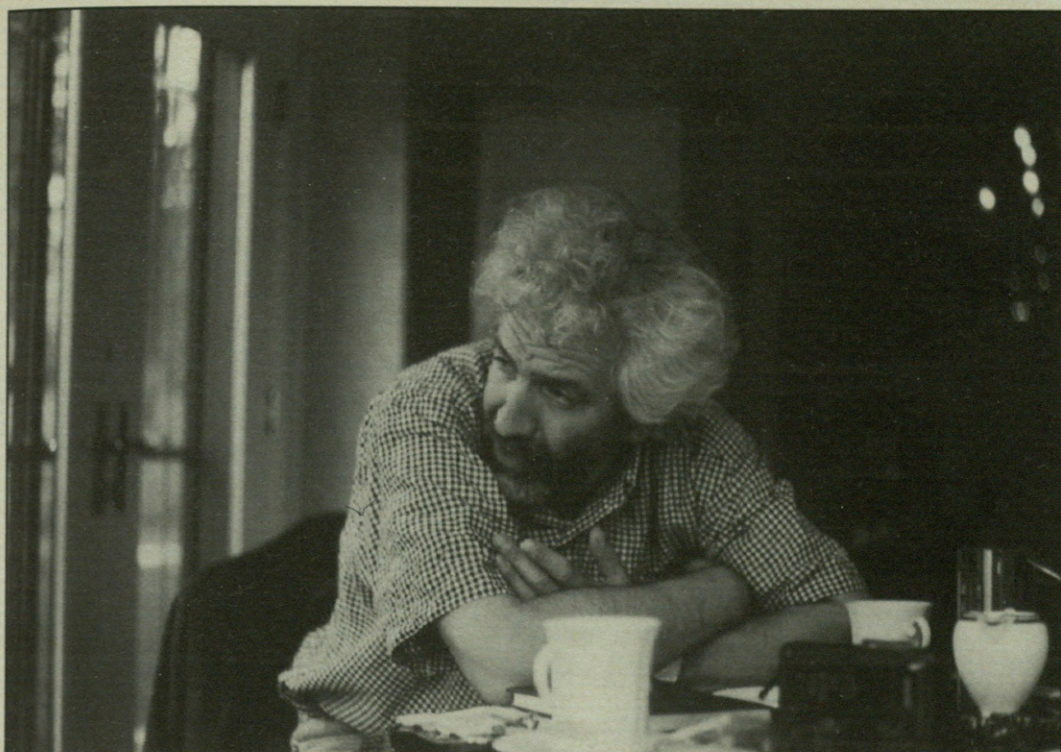
Errealitate biburtu den diskurtso teorikoa aztertzen jardun duzue eta Atlantako Carter Center-en izan zara Jonan Fernandez Elkarriko buruarekin. Nola urratu duzu bide hori?

Elkarri-koek galdetu zidaten EEBBetatik ere zerbait egin ote zitekeen bake prozesu posible bat bultzatzeko. Renoko Euskal Mintegian Carter Centerrean jotzea iruditu zitzaigun egokiena eta esperantza handiegirik gabe, baina Elkarriko-
emendako hitza betetzearen, hots egin genien Bill Douglass-ek eta biok. Geroxeago, kasualitatez, Atlant-
tan egin zen antropologoen urteroko bileran Carter Centerreko Gatazka Konponbideak departamendu-
ko zuzendaria ezagutu nuen. Gurea bezalako gatazketan parte hartzeko es-

NORTASUN AGIRIA

Lastur-ltziazarren jaioa 1948an, baina Donezteben hazia hiru urte arte aitaren hargin lana medio ● Bere aitaren eskutik pasatu ziren Oteizak Arantzazun ezarri zituen apostoluen gaineko harri puntadunak

● Londresen bere buruaz beste ez egitearren idatzi omen zuen «Adanen poema amaigabea» ● Poesia idazten hasi zen eta, egun, idazteko bidea du antropologia ● Ternuako marinelez liburua idatzia du, ingelesez, eta itzuli gabe dauka ● Bost urte daramatza Renon emazte azkoitiarrarekin eta bi seme-alabarekin ● Indurainen peskizan beti

«Euskaldunetz
ematen den
nazioarteko
albiste nagusia
terrorismoa da.
Zer nolako
ispilutan
erreflejatuta
gauden jakin
beharra
daukagu».
(Argazkia: Miel
Anjel
Elustondo).

kabideak astero hiru edo lau dituztela esan zidan, baina bitartekari lana egiteko eskakizun formala egiteko eta aztertuko zutela. Elkarri-ren izenean eskatu genuen bitartekaritza. Harrezkero, hiru hilabete egon ginen zain eta, azkenean, bilera eskaini ziguten eta hantxe izan ginen Jonan Fernandez eta biok.

Besterik izan da bilera baren ondoren?

Bi bilera izan ditugu denera, beraiek bitartekari lana egitea posible ote den aztertze-ko. Bigarren bileran Felix Marti -Unescokoa-, eta Mariano Ferrer ere izan ziren, Elkarri-ren bake konferentzian moderatzaile jardun zutenak lehengo martxoan. Carter Centerreko Gatazka Konponbideko taldeari egoera errearen berri eman genion, gure zalantzak eta guzti. Eurengandik, berriz, disposizio irekiagorik ezin genezakeen espero. Elkarri-ren lanak inpresio

ona egin die eta laguntzeko prest azaldu dira. Oraindik harremana formalizatu gabe dago baina gauzak ondo doaz.

Zer dator bide borretatik?

Hasieratik gauza bat utzi behar da ezin garbiago: kanpotik ez gaitu inork salbatuko. Irtenbide bakarra euskal alderdi politikoen esku dago. Euskal arazoez ardura duten alderdiek -HB barne dela-, aurkitzen badute ardatz komun bat indarkeriari soluzio bat emateko, orduan bakarrik du zentzua kanpoko laguntzak. Kixotismo hutsa da Atlantakoa, baina ez dago etsitzerik: gure arazoak ez dira konponezinak. Irlandarrak, palestinarrak

eta beste, nola-halako konponbide baten lehen urratsak emateko gai izan dira.

Gure arazoak borrienak baino zailago al dira? Zergatik ez dute euskal alderdiek ere proiektu komuna bideratzeko lain zentzu?

Bertako alderdien arteko diferentziak areagotu egiten dira hauteskunde borroketan, baina Euskal Herriak gaur egungo mundu gero eta globalizatuagoan dituen desafio ekonomiko eta kulturalak kanpotik begiratzuz gero, diferentzia horiek parodia huts ematen dute. Indarkeriari berari ere, arazo nagusi bati, alderdien arteko diferentziak direla eta, irtenbiderik ez aurkitzeak ez

du nire ustez aitzakiarik: gure inkapazitate politikoa besterik ez du erakusten horrek.

Gureak baino egoera zailagoak ez al dira ari konpontzen?

Elkarri-ren inguruko mugimenduak oraintxe izan daitekeela garai egokia adierazten du. Herri txikia gara, baina geure marginalitatean inoiz baino interesateagoak, asmatuko bagenu gaurko mundu globalizatuan geure tokia bilatzen. Egungo sistema globalean partaide izateko gure aportazio propioak zein diren asmatu behar dugu; informazioak, ekonomiak, kulturak-eta, agintzen dute gaur egun, eta badugu zer eskaini arlo horietan. Denok irabaziko genuke malgutasunez jokotuta, *impasse* politikoari irtenbidea bilatzeko. Borrokaren kulturaren flexibilitatea etsaia da, ahulezia sintoma; borrokaren kultura beharrezkoa izan

“Indarkeriari berari ere, arazo nagusi bati, alderdien arteko diferentziak direla eta, irtenbiderik ez aurkitzeak ez du aitzakiarik: gure inkapazitate politikoa besterik ez du erakusten horrek”

TEP Bidaiak
San Martzial 1
Tel: 42 00 71
Faxa (943) 43 09 13
DONOSTIA

TEP Bidaiak
Urbieta 59
Tel: 42 06 88
Faxa: (943) 46 46 15
DONOSTIA

PARIS - EURODISNEY

(ABUZTUAREN 11 TIK 15 ERA)

ABUZTUAREN 11 - ABIAPUNTUA - PARIS

Irteera azken orduan. Gaua errepidean, literadun autobusean.

ABUZTUAREN 12 - PARIS

Goizean goiz iritsi. 2 izarreko hotelan alojamendua eta eguna libre

ABUZTUAREN 13 - PARIS - EURODISNEY

Gosaldu eta Eurodisneyra abiatu. Egun osoa parkean, sarrera barne. Alojamen-
dua parkean hautatutako hotelean

ABUZTUAREN 14 - EURODISNEY

Alojamendua eta gosari-az, eguna parkean. Sarrera barne.

ABUZTUAREN 15 - ABIAPUNTUA - EURODISNEY

Gosaldu eta eguna libre parkean. 18.00ak aldera abiatu etxerantz.

ABUZTUAREN 16 - IRISTEA

Goizean goiz abiapuntu-
etara iritsi

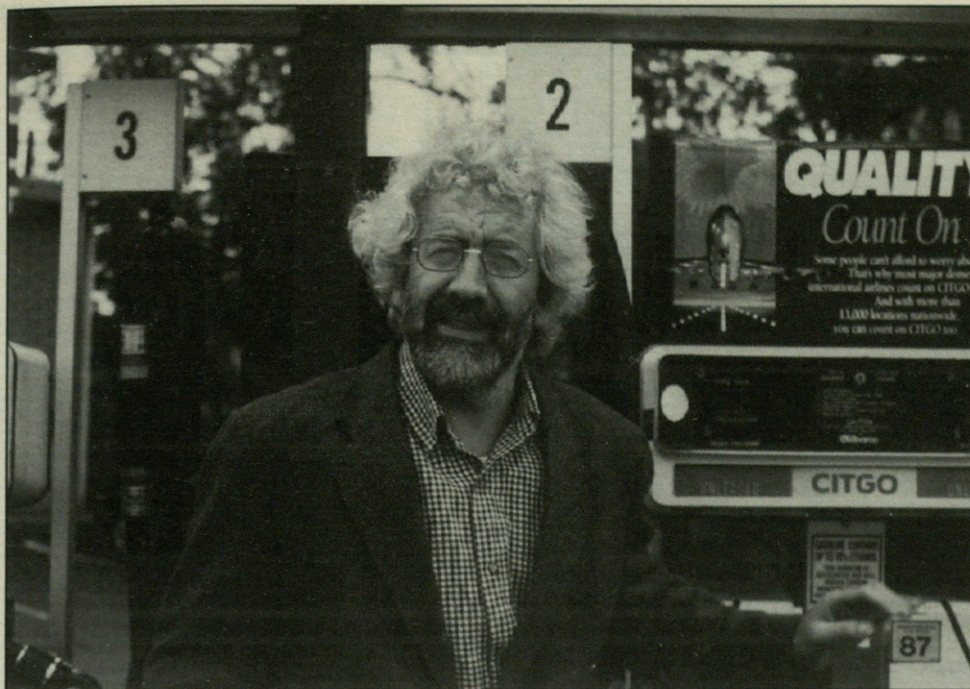
PERTSONAKO PREZIOAK	PREZIOA	O.C.A
HELDUA LAUKOITZA	41.200 pta.	36.500 pta.
HELDUA HIRUKOITZA	44.200 pta.	39.200 pta.
HELDUA BIKOITZA	50.200 pta.	44.500 pta.
HAURRAK (3TIK 11RA)	27.000 pta.	24.000 pta.

(O.C.A. prezio soilik uztailaren 27-rako egindako erreserbetarako)

Prezioan barne: literadun autobusa + Parisen gau bat hotelean + bi gau Eurodisneyko hotelean + 3 egunetarako sarrerak + gidari-laguntzailea + alojamendua eta gosaria

Irteera Donostiatik 23.00etan
Irteera Bilbotik 21.45etan
Irteera Iruñatik 21.45etan
Irteera Gasteizetik 21.00etan
Irteera Logroñotik 19.45etan
Irteera Zaragozatik 19.45etan
Irteera Burgosetik 19.30etan

Oinarritzko prezioa
2.500 ptako gehigarria
3.500 ptako gehigarria
3.500 ptako gehigarria
3.500 ptako gehigarria
6.000 ptako gehigarria
6.000 ptako gehigarria

«Gaur egun irudia da errealitate benetakoa». (Argazkia: Miel Anjel Elustondo).

genuen diktaduraren aurka, baina, gaur egun, errazegia da borroka hutsa izatea. Edozein muga astintzeko prest egon beharko genuke herri proiektu komun ego-kia irudikatzen egungo Europaren baitan.

Borroka politikoan murgilduta direnek jasotzerik ba ote dute esaten ari zarena? Zure tonua ez al da neurri borretan humanoegia?

Garai postmodernoa da hau, post-humanista, ironiaz betetako denbora. Edozein ideologia, edozein mitologia, sinesgaitz gertatzen zaigu askori. Hala ere, talde bezala bilduko gaituzten ideiak, balioak eta proiektuak behar ditugu. Ideia edo

asmo orokor horiek, dago-kigun bizitzaren estimuan oinarritu behar ditugu, justifikazio mugiezinezkorik gabe.

Edozein gizataldek mitologia antzeko bat behar du, bere arazoak konpondu ahal izateko. Agian, mitologia berri bat, mitologia ego-kitu bat behar dugu, ideia humanistak, sozialistak, kristauak, abertzaleak eta, bateratzen arazo gutxiago izan duena. Europa zer izango den, edo zer ez den, eta Europaren baitan gurea bezalako herri txikiek zein paper jokatu duten... Hori guztia mitologiaren irudimenean dago oraingoz. Baina mitologia europazaleak badu alderdi positiborik:

lehen, «euskaldun ala espainol» zen, bateraezinak ziren. Orain, aldiz, euskaldun eta europar eta espainol eta abar izatea errazagoa da.

Hitz egiten ari garela ETak babiturik du pertsona bat. Uste duzu gitororik badagoela mabai baten inguruan jarri eta mintzatzeko? Borondaterik bai?

Ez dago beste irtenbiderik. ETA geldiarazteko, ikuspegi berri bat landu beharra dago. Alderdi abertzaleek gerora begira euskal nortasun historikoa gorde nahi badute, beharrezkoa dute akordio berria «moderatuen» eta «erradikalen» artean. Horretarako gai ez badira, ez dago zereginik. Eta abertzale ez diren alderdiak ere, besteak bezain euskaldunzale izan daitezke gizartearen etorkizunari dagokionean. HBko eta EAJko nahiz EAKo boto-emaeleek jakin beharra dute beren alderdiek elkar demonizatzen

jarraitzen duten bitartean, gure *impasse* politiko honek iraungo duela. Honen herri txiki eta marginala izanik, ez baldin bagara gauza fronte komun bat egiteko, gure aberri eta borroka guztiak ezintasun patetikoak besterik ez dira; gure tragedia guztiak komedia handia besterik ez.

Zer dugu euskaldunok sistema globalari eskaintzeko? Eta zer dugu bertatik jasotzeko?

Kanpoko egunkariak irakurri gero, oraintxe gure aportazio nagusia «terrorismoa» da. Ez dago ukatzerik horrek kalte egiten diola euskaldunok kanpoan dugu irudiari; desastre galanta da. Gaur egun, munduan, diskurtso hori da nagusi eta irudia da jauna eta jabe. Uste izan genuen «benetako» errealitatea genuela, batetik, eta «itxurazko» irudia, bestetik. Gaur, ordea, irudia da errealitate benetakoena.

Hala ere, euskaldunok badugu zer eskainia. Ezagunak gara munduan gure hizkuntza eta gure berezitasun antropologikoak medio. Sinpatia handia izan diote euskaldunari, bere jatorriaren misterioa dela, eta abar. Marjinalitateak eta diferentzia kulturalak gero eta interes bereziagoa dute mundu homogeneizatuan. Ni ez nago kanpotik datorren edozer -ez edozein modutan-, onartzearen alde. Guggenheimekin egindako tratua, esaterako, ez zait gustatzen, gutxitasun konplexuarekin eginga dagoelako. Baina ez dago pentsatzerik kultura garbi, mestizaje gabekoan bizi gintzekeenik. Antzua litzateke.

MIEL ANJEL ELUSTONDO

«Terrorismo-diskurtsoak biolentzia fenomenoak tabu bihurtzen ditu, ukiezinezko. Irtenbideak aurkitzen lagundu beharrean, oztopo bihurtzen diskurtsoa bera»

Larraonako izpiritua

OPORREN aurreko azkena. Abuztuan ez duzue gure berri izango, eta beraz, bitartekoak lerrootan pilatu behar. Has gaitezen bada, izerdi tantak lehortzen ditugun bitartean. Larraonan ere bero. Udako Euskal Unibertsitatearen barne-tenperaturak aldaketarik ezagutu du aurtengoan, pittinka bada ere proiektuaren berotze prozesua aurrera doa, euskararen mundua eta unibertsitatearena uztartu asmoz graduak pilatzen. Aurkezpen ekitaldian bertan antzeman zitekeen UEUren ozonoan ez dela zulorik eta apirileko kongresuak hartutako erabakien ondotik azal berriturik hurbildu direla Larraonara. Angel Perez Nafarroako Gobernuako Hizkuntz Politikarako Zuzendaritzako ordezkaria entzunda gainera, euskararekin hain hotz agertzen den nafar instituzioaren ahotsa ere tinte oso beroz jazteko gai dela

erakutsi zuen UEUk, egitasmoa eredu-tzat jo ondoren, «*aurrera egiteko modurik boberena zuzeneko lana dela eta bidea ibilian egiten dela*» erakutsi diela aipatu baitzuen eta «*Nafarroa mailan unibertsitatearen butsunea*» betetzen duela. Euskararen egoerari dagokionez, «*hizkuntz helburu nagusia erabileraren normalizazioa*» dela erantsi zuen bidenabar. Batek daki azal berritzeko asmorik ba ote duen Nafarroan eratu den hiruko gobernu berriak, baina hizkuntz politikaren alorrean azaleko gaitza ez dena, sakonekoa baino, konpontzen lanik izango du Angel Perezek Larraonatik kanpora. Uda ondokoak ikusi behar...

UEU-REN barne-tenperaturarekin jarraituz, apirileko kongresuak bestelako haizea ekarri die aurtengo ekitaldiei. Bi ardatz nagusi aipatu dituzte:

Iparraldeko unibertsitatea bultzatzea, nahiz eta hura hasieran euskaraz ez izan, eta bestetik euskal unibertsitatearen aldeko patronatoa eraikitzea. Hau guztia aurreratzeko, UEUren betekizuna baldintza sozio-politikoak lantzea izango da. Temperatura berotzea, eskaeron gauzatze-puntura heldu arte. Hauxe da hain zuzen, XXIII.

Udako Euskal Unibertsitatearen proiektua, pittinka bada ere, aurrera doa berotze prozesuan, euskara eta unibertsitatea uztartu asmoz graduak pilatzen

EHU eta Eusko Ikaskuntzak hitzarmena sinatu dute helburu amankomunak bideratzeko. Ondorioz, Eusko Ikaskuntzak bere Dokumentazio Zentroa praktiketan diharduten EHUKo ikasleen esku jarriko du. Argitalpenen alorrean lankidetzazustatuko da. Euskal ikaskuntzen inguruko master eta graduatu ondoko programak sortu eta gauzatuko dituzte, eta unibertsitatearteko Ikerketa Zentro biren proiektua mamitzen lagunduko dio EHUK Eusko Ikaskuntzari. (Argazkia: Ander Gillenea).

edizioa aurreko guztiekin lotzen duen haria, eta etorkizunari begira jomuga. Esparru honetan zeresana duten agente guztiak inplikatzeko behar luke segidako urratsa, eztabaidari ateak zabaltzea. Argi dago noski, UEUK berak bakarrik euskal unibertsitatea sortzeko gaitasunik ez duela, elkarlanak bide luzea behar duela eta Larraonako izpirituak aurrera egingo badu, aliatu handi eta txikien parte hartzeaz izango dela. UEUren errekaetoak ez ditu bere urak EHUren edo NUPen ibaietan isuri nahi, euskal unibertsitatearen balizko itsaso zabalera jo nahi du zuzen, eta ahalegin honetan urak bideratzea eta ur-jauziekin asmatzea falta da. Larraonako iturburuan oinak busti dituzten guztiek badute beraz, zeri heldu.

MIRAMAR jauregian berriz, EHuko itsasoari begira egin dira Udako Ikastaroak, hamargarrenez. Lekutan gertatzen da Larraonatik, euskarari dagokionez behinik behin: 57 ikastaro gaztelaraz eta bost baino ez euskaraz, eta hauek guztiak euskara batuaz, euskal kazetaritzaz edo literaturaz hitzegiteko... ohiko irudia nagusi dugu beraz, itsaso honen magalean, EHUren irudia ispilatzen duela kontuan harturik kezagarria oso: itsaso honetan ba al da esperantzarik?

Unibertsitatea zabaldu eta unibertsitateen arteko erlazioa bultzatzeko ahaleginean mugitu dituzte ikastaroetako arraunak, eta UEUekin nolabaiteko lotura antolatzeke saioa ere egin dute. Berehala datorkigu galdera burura: zer nolako uztarketa da posible bi erreallitateon artean? Bakoitza bere nortasunaz ari dela, hots, fronte ezberdinetan lanean eta ikuspegi kontrajarriez, ikusten dugunez, helburu amankomunetan aurrera egitea ez da batere erraza. Beharrezkoa bai, ordea. Euskal unibertsitatearen eremu zabalak EHUren ur geldoak eta euskarari dagokionean lokaztuak gainditzten dituen arren, ur horiek ere jaso beharko ditu bere baitan. Larraonatik Miramarrera badago zer loturik.

J.J. PETRIKORENA

S O R T A R A

Onceren alde

FUTBOLA eta gastronomiari kultura kategorian eman zieten, edo ematen dietenei, egotzi beharko errua, baina hankasartzea historikoa dela ezingo dugu ukatu inguratzen gaituen, itotzen gaituen ez esateagatik, gizarteari arretarik apurrena jartzen diogunok.

Bere iritzia argitaratu ematea ofiziotzat ez bada ere jarreratzat hartua daukagunoi esker gaiztoko mesedea egin ziguten. Pentsamenduaren nagikeriarako alor aparta eskaini ziguten. Lehen futbolaz eta gisako arinkeriataz, arinkeriari gabe ezin dela bizi aurrez aitortuz, hitzegiteak lotsa ematen baldin bazigun, orain futbolari buruz iritzia emateko obligazio sailhetsezina daukagu. Alegia, Marcelinok Espainia loriatsua-rentzat Errusiari gola sartu zionean pasea zeinek eman zion edo Francoren garaiko balizko Euskadiko selekzioa nortzuk osatuko zuketzen ez dakien oro inkulto malapartatu bat dela. Zer esanik ez, Euskal Herriak, bere izena futbol zelaietan paseatzeko, selekzioa eduki ala ez eduki bost piper axola zaiona bere herriaren etsai dela.

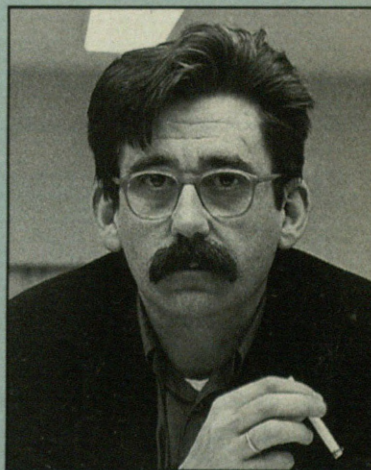
Eta etsaiak, irakurle, mailaka, eta mailak lurraldeen arabera eta ez futbol lehiaketa mailen arabera. Errealeko Etxeberria Athleticetik fitxatu duenean sortu den giroa tratatu bat idaztekoa izan da, non malgizonen definizioa, gipuzkoar zintzoen oinarriak, bizkaitar jatorren muinak, euskaldun zuzenen portaerak eta malgizon guztien definizioak agertuko liratekeen. Bistakoa da ofizioa eta debozioa ez direla uztari berean joatekoak. Gehiago esango nuke, debekatu egin behar zaie uztari berdinean joatea.

Ni neu ziklismo zalea naiz. Aurrez esan behar dut ziklismoa ez dela kultura, alegia harrijasotzea, aizkolaritza, sokatira, arrauna, eta abar bezalaxe dela, futbol eta gastronomia bezalaxe. Beraz ikaragarriko enbarazua sortzen dit kirol nazionala, kulture nazionala, kirolgile nazionala eta gisakoak izatea. Lehenbizi kirolaria aukatzen dut eta gero neure herrikoa baldin bada eta neri pertsonengan atsegin zaizkidan ezaugarriak baditu mila aldez hobe.

Esan nahi nuena zen, eta hau ere ez da kultura, ez dela serio hartu behar, ez naizela Indurainen zalea eta eskubide osoa dudala ez izateko neure herriari eta herritarrei traiziorik egin gabe. Gainerantzekoak gauzak madretik ateratzea dela eta elkarbizitza gaiztotzea besterik egiten ez duen aberrikeria dela.

PIZ ezazue ETB edo Euskadi Irratia eta lepaezurretik gora egin arte entzungo duzue Indurain euskal txirindularia dela, (berak inoiz baieztatu ez duen gauza portzierto), bere herriko edozein zinegotzigatik gauza berdina esateko harrurik ez duten esatari koldarren ahotik. Onenean ere hauek izendatzeko, politikari naparra, politikari sozialista edo politikari atarrabiatarra gisako izkintxokak erabiliko dituzte. Piz ezazue Madrideko edozein irratikate eta Bosniako tiki uzten dute Bruyneel beljiarrak Liejan Induraini irabazi zionean enpresa espainiar bateko langileak, Oncekoak, espainiar bati Tourra irabaztea eragozteko jarri zizkion trabagatik.

Nik ez nuen nahi Indurainek Tourra irabaztea, Onceko ziklisten aldekoa naiz. Mesedez norbaitek esan dezala zer naizen, arimagabea? traidorea? Desherriratu? Malapartatu? Tajuzkoa ez den erantzunen bat jasotzen badut futboleko Compostela edo Meridaren aldeko bilakatu eta euskadun izaten jarraitzeko mehatxua egiten dut. Ein?

RAMON ETXEZARRETA

TXUTXU - MUTXUKA

EUSKAL ZINE EKOIZLEEN ELKARTEAREN ASMOAK

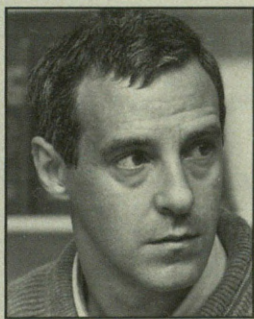
EUSKAL Zine Ekoizleen Elkarteko lehendakaria den Jose Alberto Telleriak ARGIAri adierazi dioenez, hainbat bilera egin dituzte dagoeneko Mari Karmen Garmendiaren taldearekin, eta adierazi dietenaren arabera, ikusentzutekoen alorreko aurrekontuak blokeaturik dira aurtan, iaz xahutu zirelako diru guztiak. Kultura Sailan bizi duten egoera uler dezaten eskatu zaie Elkartekoei, datorren urtetik aurrera politika berri bati helduko diotela esanez. Guztiarekin, elkarlanerako jarrera ikusten duela eta epe motzean hainbat aurrerapauso eman daitezkeela irizten du Jose Alberto Telleriak.

NOR - NORI - NOR K

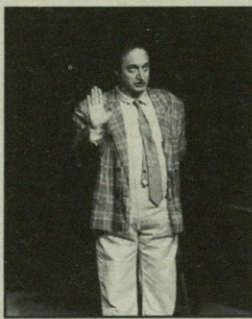
LUIS HARANBURU ALTUNA

izendatu dute Euskal Editoreen Elkarteko lehendakaria. Idazle eta editore gipuzkoarrak Fermin Iraolagoitia ordezkatzeko du zeregin honetan. Lur artisten elkarteko kide izana, literatur genero anitz jorratu ditu eta hainbat sari jaso. 1974an Haranburu argitaletxea sortu zuen. Euskal liburuak «Kriseilu» bilduman argitaratzen ditu. Euskal Herriari buruzko gaztelaniazko obrak ere kaleratu izan ditu, eta hainbat bilduma handi ●

TXEMA RAMIREZI

komunikazio kabineteen funtzioak, disfundizioak eta berauek kazetarion jarduera profesionalean duten eragina aztertzen duen liburuak kaleratzeko aukera eskaini dio Kataluniako Bosh argitaletxeak. «Gabinetes de Comunicación» izenburua du liburuak, eta bertan ondorio deigarri batera iristen da, hots, egun prentsan argitaratzen diren berri guztietatik erdiak baino gehiagok kabineteotan duela bere jatorria ●

PACO OBREGONEK

duela lau urte inguru idatzi zuen «Flash Bang» antzezlanaren estreinatu du Eolo taldeak. Carlos Vides da obraren zuzendaria, eta Pedro Luke, Gurene Unibaso, Maite Jimenez, Luis Blazquez, Mario Zorrilla eta Paco Obregon bera antzezleak. Zinema beltzeko pertsonai tipikoekin antolatutako jolasa da obraren ardatza, eta izenburuak dioen moduan, hilketa bat eta argazkia dira horretarako aitzakia. Umorez josia dator ●

TEILAK

■ EUSKADIKO MUSIKARI ELKARTEA

ORAINTSU eratu berri den Euskadiko Musikari Elkartea (EME) bere proiektuen berri ematera datorren aldizkaria kaleratu du. Batipat jazz alorreko musikariak biltzen ditu EMEk, Iñaki Salvador da lehendakaria, Carlos Gracia lehendakariordea, Daniel Perez Anboage idazkaria eta Itxaso Gonzalez diruzaina. Aldizkarian egungo politika musikala salatzen dute, estilo batzuk bultzatu eta besteak baztertzen direla-koan. Jazz, pop, berbena, folk eta rock musikariak, musika klasikoa egiten dutenen aurrean diskriminatuta daudela diote, eta honen adibide gisa, «ikasketa klasikoa ez den oro ikasketa ez arautu gisa ezagutzea» onartezina dela arrazoitzen dute. Bestalde, elkartearen premiazko betebeharrak zeintzuek diren zehazten dituzte, hots, Big Band egonkorra finkatzea, eguneroko zirkuitu komertzialetan zailtasunak dituzten musikei laguntza diskografikoa eskaintzea, jazz, popa, rocka eta bestelako musikak irakasteko zentru publikoak prestatzea, egun dauden zentru publikoetatik dirulaguntzak jasotzea, musika hauentzako zirkuitu egonkorak eratzea eta estilo hauetan trebatu nahi duten ikasleentzat bekak ematea. Hiru hilabeteen behin kaleratuko da aldizkaria, eta bere atal finkoetan diru laguntzei buruzko informazioa, kontzertu emanaldien datak, ikastaro zehatzak, musikari-egindako elkarrizketak, zale-tuen inguruko kontuak eta hainbat gai juridikori buruzko xehetasunak eskainiko ditu.

Abuztuaren 11tik irailaren lehenera arte entzungo da 56. Musika Hamabostaldia

Falseterik gabeko doinuak

Abuztuaren erdialdean hasi eta iraila bitarte ez da doinu falta izango Donostian, Musika Hamabostaldiarekin. Urtero lege zikloetan banatu dute egitaraua baina aparteko emankizunik izango da: Zugarramurdiko kontzertua kasu. Urgull menditik abiatu dugu entzunaren ibilbidea.

ABUZTUAREN 11, Urgull mendia, Donostia:

Donostiako 56. Musika Hamabostaldia hastear da-goela eta idazten dizut; bai baitakit zein gustuku duzun. Orduerdi besterik ez, eta

iluntzeko zortzietan mendia batutarekin batera mugitzen hasiko da. Izatez, ekitaldi ofiziala Santa Maria elizan da Euskadiko Orkestra Sinfonikoa eta Andra Mari koruarekin, baina giroa ikusirik,

Urgullera igo gara, lau gutan kontzertuak eskainiko baitituzte.

Hamabostaldia izenez da, baina hiru astez luzatuko da. Opera, orkestra sinfonikoak, lirika, baleta, ganbara-

musika, antzinakoa, interprete gazteak, organoa, tresnen erakusketa, haurrentzako kontzertua eta XX. mendeko musika izango da belarrien aukeran. Ez dituzte alferrik gastatu 248 milioi pezeta (10 bat milioi libera). Donostiako Udala, Eusko Jaurlaritza eta Gipuzkoako Foru Aldundiak elkarte anonimoa osatu zuten 1991n Musika Hamabostaldirako.

Ohi denez, lau ziklo nagusietan banatu dute egitaraua: Antzinako musika (abuztuaren 12tik 31ra); Interprete gazteak (16tik 20ra); Ganbara-musika (19tik 24ra); eta XX. mendeko musika (24tik 30era).

Horietaz gain, hiru aste horiek musikaren inguruan goxatzeko ekitaldiak antolatzen dituzte. Antzinako instrumentuen erakusketa, esaterako. Miramar Jauregiko aretoak zabalik izango dira, klabezinak, klavikordioak, organoak, espinetak edota forte-pianoak ikusi nahi dituenarentzat.

21 eguneko ibilbidea

ORDU laurden barru Urgullen sumatzen diren zurrumurruak baretuko dira,

Urtero bezala gregoriar kantuek kabida izango dute Musika Hamabostaldian. (Arg: Ander Gillenea).

Euken Ostolaza, tenorea: «Euskal Herrian kantari profesionalak ez du bizitzeko aukera handirik»

34 urte, Igeldo auzokoa eta tenorea zaitugu, non egin dituzu ikasketak?

Oso berandu hasi nintzen kantatzen. Orfeoi Donostiarrean aritu naiz betidanik, baina profesional izateko asmoarekin, 26 urte nituela hasi nintzen Orfeoi Donostiarrereko Eskolan. Urtebete egin nuen bertan eta ondoren Liongo goi mailako kontserbatoriora joan nintzen, bi urte igaroz eta beste lau urte Versaillesko Centre De Musique Baroquen.

Derrigorrez joan behar izan zenuen kanpora ikastera?

Ernazimenduko musika eta Erdi Arokoa oso gustuku nituen, baina hemen ez zen horretan aditurik. Gainera kontratenore moduan hasi nintzen kantatzen, ez tenore bezala. Orain oso modan dagoen ahotsa da baina musika antigoalerako balio du bereziki eta ez Euskal Herrian ez Espainian ez

zegoen horretan aditurik. **Nor izan duzu maisu?**

Maarten Koningsverger holandarra, aurki oso ezaguna bihurtuko dena. Baritonoa da eta oso teknikari ona, guztia berarekin ikasi dut. Maisu ona behar da alboan aurrera egiteko. Orain ikasle bizi-tza amaituta, profesional bezala lanean hasiko naiz, Strassburgoko Operako Koruan.

Amateuraren epea gaindituta kantatzeko bizi daiteke?

Iristen ari naizen maila honetan bai; urtebeterako behintzat seguru da eta gero uste dut beste kontratu batzuk ere izango ditudala. Euskal Herrian ere asko ari da suspertzen, baina oraindik kantari profesionalak bizitzeko aukera handirik ez dago. Ez dago opera korurik, koru profesionalik ere ez ia. Donostiako Orfeoia bera, nahiz eta kalitate onekoa izan ez da profesionala; zuzendaria soilik

bizi daiteke horretatik.

Musika Hamabostaldiak ateak zabaltzen ditu, beraz...

Horregatik musika hamabostaldiaren moduko ekimenek ateak zabaltzen dituzte. Oso kontent nago aukera eman didatelako. Orokorki oso jaialdi ona da: kanpoko artista handiak datoz eta opera entzuteko aukera dugu.

Maiz kritikatu izan zaio aurrekontuaren zati handiena kanpokoentzat erabiltzen dela...

Normala iruditzen zait. Sona handia eman nahi diote eta horretarako konsagratutako jendea ekartzen dute. Ez zait gaizki iruditzen, noski bertakoei ere aukera emanez gero, eta uste dut ematen zaigula.

San Telmon izango zara, zer eskainiko duzu?

Oso programa bariatua da. Erdi Aroko musikarekin hasiko naiz, Nafarroako errege izandako Teobaldo I.aren bi melodiekin eta mende honetako «Poulenc»ekin amaituko dut. Euskaldunen lanak ere kantatuko ditut.

musika hasten denarekin batera. Hortik aurrera irailaren lehenera arte Hamabostaldian zehar batetik bestera mugituko gara. Ibilbidea ere osatua dugu.

Hilaren 12an, Santa Teresa komentura goaz

■ Edizio honetako ekitaldi berezia
Zugarramurdiko kobetan izango da, Galizako Orkestra Sinfonikoaren emanaldiarekin

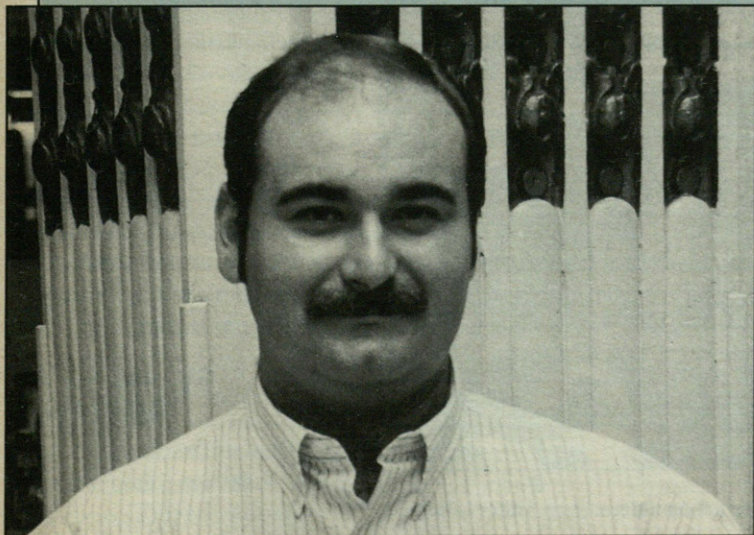
Coro del Patriarcado de Moscu entzutera. Koruak Anatoly Grindenko du zuzendari eta 14 gizona dauka; ahotsak oso onak dira; antzinarako Errusiako eliza txikiak tradizioari jarraituz egiten dute musika. Euren lehen diskoa 1987. urtean kaleratu zuten eta Moskuko kontzertu guneetan lortutako arrakastaren ostean, Poloniako Koru Lehiaketa ere irabazi zuten 1988an.

Ostera Donostian

CORO Del Patriarcado De Moscu ezezik, iaz ekarritako zenbait musikari eta taldek ukandako harrera ikusirik, aurtur itzuli egingo dira: Capella de San Petesburgo; Quinteto De Viento Pablo Sorozabal; Cuarteto Moscu eta Kantu Gregoriarraren Korua, besteak beste.

Quinteto de Viento Pablo Sorozabal eta Cuarteto Moscu XX. mendeko musika zirkuluan sartzen dira. Lorea Montoya Musika Hamabostaldiko prentsa bulegoa daramanak argitu zigutenez, «lehen aldiz mende honetako musikarekin zirkulua osatzea pentsatu zenean, beldur ginen ez ote zuen arrakasta izango. Iazkoak, ordea, eskema guztiak baitsi zizkigun, bete egin baitzen eta itxaropen bera dugu edizio honetarako».

Kokagune ezberdinak dituen Hamabostaldiak eta San

lokine Iturriagagoitia, biolinjole getxotarra: «Bertako eskoletan ez dago maila handirik»

Noiz basi zinen biolina jotzen?

Sei urtetatik musikan sartuta gabilta. Bederatzi urterekin Bilbora joan nintzen ikastera eta 1991n Madrilera Escuela Superior De Musica Reina Sofiara. Lau urte eman ditugu han Zakhar Bron irakaslearekin. Eskolan biolina ikasi eta ganbara-musika ere egin dugu; auditorio nazionallean ere izan gara. Madrilekoa amaituta datorren ikasturtean Alemaniara goaz, goi mailako kontserbatoriora.

Zergatik Alemania?

Aurreko eskolan oso pozik ginen baina musikan gabiltzanok mugitu egin behar dugu. 21 urte ditut eta Aitzolek 19, jarraitu egin

behar dugu eta Alemania une honetan oso garrantzitsua da, berriz ere jasotzen ari da. Han beti egon da kultura tradizio handia: Mendelsshon, Bach...

Euskal Herriko musika egoera zertan da?

Euskal Herriko jende gazte asko ezagutzen dut eta jende asko ari da ateratzen, maila bikaina dago. Euskal Herrian, ordea, ez dago tradizio gehiegi eta esko-

letan ere ez dago maila handia.

Zenbat ordu aritzen zarete egunean?

Egun guztian aritzen gara musikarekin gora eta behera. Orduak alde batera utzita, garrantzitsuena da denbora hori nola aprobetxatzen duzun. Beste gauza batzuk egin behar dituzu, soinketa, irakurri eta abar... gero musikari gauzak eskaintzeko.

Kontzertu asko ematen al dituzue?

Euskal Herrian bertan hila bete honetarako lau emanaldi ditugu. Euskal Herritik kanpo ere kontzertu asko ematen ditugu. **Musika Hamabostaldiak zer eskaintzen die euskal musikariei?** Ikaragarria da; tradizio handikoa da eta gazteei aukerak eskaintzea oso garrantzitsua da, ateak zabaltzen ditu eta kanpoko jendea entzuteko parada, hori zoragarria da.

Hilaren 19an San Telmon izango gara Aitzol eta biok, eta Beethoven, Mozart, Prokofieven bi biolinentzako sonata bat, Sarasateren lan bat eta beste zenbait obra joko ditugu.

Iokine Iturriagagoitia eta bere neba Aitzolek kontzertu ugari eskaintzen dituztela adierazi digute. (Arg: Marisol Ramirez).

Telmoko Museoa da euskal interprete gazteak ezagutu nahiez gero hautatu beharrekoa. Etxeko interprete gazteei zuzendutako zikloari hilaren 16an ekingo zaio. German Ormazabal tolosarrak pianoaren teklak ukitzean, Euken Osotolaza tenorea kantuan hasiko da; 17an, oster, Juan Manuel Ibarra klabezinarekin, Pedro Gandia biolinarekin eta Itziar Atuxa biolontxeloarekin; 18an Virginia eta Patricia Esparza biolin eta biolontxeloarekin eta Arturo Goikoetxea pianoan laguntzen; hilaren 19an Aitzol eta Iokine Iturriagagoitia biolinarekin eta azkenik 20an Marta Knorr mezzo-sopranoa Aurelio Viribay pianoarekin lagun duela.

San Telmotik Maria Cristi-

na Hotelera ere joatekotan gara, ganbara-musikaren kokagunera. Musika Hamabostaldiko bulegoan informe onak jaso ditugu hango emanaldiez. The Scholars

Baroque Ensemble aurrez ere izanak dira eta bestalde, Gwendolyn Bradley sopranoa ere itzuliko da. «Arrakasta handia izan zuen; ikaragarria da azken den-

boraldian lortzen ari duen sona», esan digu Lorea Montoyak.

Kantuekin Zugarramurdira

AURTENGO edizioan berrikuntza aipagarriak ere bada, lagun. Eszenatoki ikusgarria Nafarroko orlegiaren artean: Zugarramurdiko kobak. San Bartolome bezperan (abuztuaren 23an) Galizako Orkestra Sinfonikoak kontzertua eskainiko du bertan Victor Pablo Perezen zuzendaritzapean. Iaz ere hemen izan zen Pablo Perez baina orduan Tenerifeko Orkestra Sinfonikoarekin.

Sorginen erratzak airean jartzeko moduko musika aditzeko parada dugu: «El amor brujo», «El aprendiz brujo», «Danza macabra»,

«Ezpatadantza»; Guridiren «Amaia»ren «Plenilunio» eta «Una noche en el Monte Pelado» lanak aieratuko baititu Galizako Sinfonikoak.

Antolatzaileek aspalditik zebilkiten ideia hori buruan eta azkenean aurten gauzatu tuko da. Prest dute guztia, «mila pertsona sartzeko modua jarri da. Ez da erraza izan ikuskizuna prestatzea, muntaia lanak ikaragarriak izan dira; soinu ekipo guztia eraman behar izan da; baina guztia prest dago», adierazi digute. Lehenbizi Iturengo joaldunek ongi-etorria emango diete hurbiltzen direnei eta Zugarramurdiko kobetako kontzertua amaitzean, berri- z, Altsasuko Aitzindari Euskal Dantza Taldeak «Altsasuko Ihauteriak» dantzatu- tuko du enparantzan.

Sorginkeriarekin batera

magia eta magiarekin batera xirula baten doinuak datoz. Mozartek idatzitako azke- neko opera «Xirula magikoa» Hamabostaldiko egitarauan sartu dute. Lan honetan parte hartuko dutenek, Kurt

Strait, Ana Rodrigo, Marcin Bronikowski, Elizabeth Carter, Pene Pape eta San- tiago Sanchez Jerico, aurrez munduko antzoki handietan eginak dituzte paperok.

Banda bateko zuzendaria

ikusten ari naiz hemendik, eta batuta jaso du. Hasi da Musika Hamabostaldia, le- hen egunak ez dituzu harra- patuko baina anima zaitez.

Ohizko eskenatokie- tatik at, eskenatoki bereziak ere izaten dira Hamabostal- dian. Aurten aipagarriena Zugarramur- diko kobak.

MAITE ARTOLA

MODAKO BEGIRADAK

Ducci • Armani • Angaro • Dior • Vogue • Ferré
Zeiss • Vogart • Nina-Ricci • Reporter

Ducci 95 Gilduna. D95-eredu. 6.750 pezeta

Ducci

Zatoz' MULTIOPTICASera eta jar ezazu zure begirada modan. Ducci 95 bildumako diseinu berrie- kin, aurten zeu zara Top Modela.

**ZURE EGUZKITAKO
BETAURREKOAK
GRADUATZEN DITUGU**

Jar ezazu zure begirada modan

ZINKUNEGI

MULTIOPTICAS

ZERBITZU OPTIKOETAN 1 Zba

Hernani, 4 - DONOSTI

Jean Luc Berho, Intxauseta Elkarteko arduradunarekin solasean

«Euskal kulturari ezinbestekoa zaio publiko berria erakartzea»

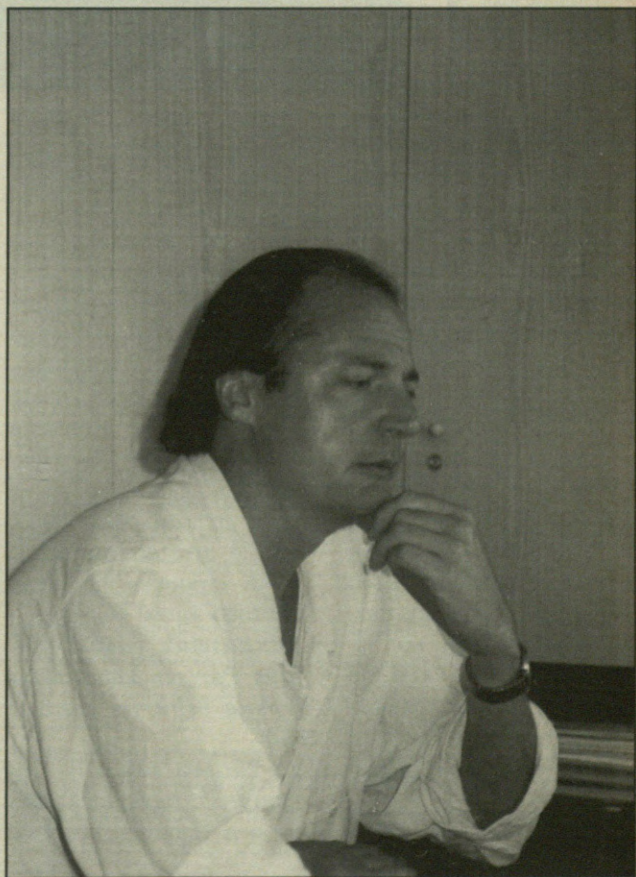
Nafarroa Beherean dago 140 biztanleko Bunuze herria, eta bertako Intxauseta kanpinean, kultura eta gizarte mailako hainbat ekitaldi antolatzen dira urtero. Bertako arduraduna den Jean Luc Berhorekin mintzatu gara Parisen, buruan dituen hurbileko proiektuez.

Nola definituko zeniguke Intxauseta eta burutzen duen egitasmoa?

Lege frantziarrak onartutako elkartea da Intxauseta eta bere gune soziala Bunuzeko kanpinean du. Nirea da kanpina eta elkarteari alokatzen diot libera bateko prezio sinbolikoan. 1973an sortu zen eta lehen kontzertuak 1977an antolatu genituen. 1982tik aurrera, gizarte mailako arazoan eta kultur ekitaldien inguruan ari gara, hainbat erakunderekin harremanetan. Posta Zerbitzu eta Telefonikako Gutxituen Senitartekoen elkartearekin lan egiten dugu adibidez, uda partean gutxitu fisiko eta psikiko gazteak kanpinera ekarriz.

Iparraldean dauden artean berezia da Intxausetakoa, ezta?

Bai noski. 1936an Frantzian opor ordainduen sistema indarrean jarri zenetik egundoko azpiegiturak sortu ziren, Ipar Euskal Herrian ondo ezagutzen ditugunez. Badira turismoaren bizkar soilik bizi diren hainbat gune, neguan 10.000 biztanle dituzten herriak eta uda partean 60.000 edo 100.000 pertsona jasotzeko azpiegiturak landu dituztenak. Guk arazo hau planteatu genuen, eta barnealdeko bizimoduari hainbat kalte ekarri dion turismo-industriari bizkar ematea deliberatu genuen, erabat inguruari loturiko azpiegitura garatuz.

Berho 1977an hasi zen kanpinean ekitaldiak antolatzen.

Hain zuzen ere, Bunuze bezalako herri txiki batean ez genezakeen 400 plazako

kanpin erraldoia egin, eta 40 plazakoa jasotzea deliberatu genuen.

Gure lan kulturala berriz, hirietan dauden kafe-antzerkietan oinarritua da. Mendi giroko kafe-teatroa eskaintzen dugu. Hona jende kopuru finkoa hurbiltzen da urtero, eta ekonomikoki dirulaguntzetatik libre samar egoteko aukera ematen digun egoera ekonomikoa bizi dugu. Une honetan, antolatzen ditugun ikuskitzetatik eta kanpineko sarerretatik, eta gutxituekin aritzetik jasotzen ditugun dirulaguntzetatik gure aurrekontuaren % 60 betetzera iristen gara. Kultura elkarte gutxi iristen dira portzentaia honetara. Eta hau garrantzitsua da oso, sorkuntza mailan askatasunez jokatzeko aukera eskaintzen baitugu finean.

Intxausekak «kultur eta gizarte dinamizatzaile gisa» definitzen du bere burua, «desertifikazio ekonomikoak jotako eremu honetan». Zu ordea, Parisen bizi zara eta bertatik egiten duzu lan. Nola ulertzen da hori?

Halabarrez bizi naiz Parisen, bertan lan egiten baitut. Gure egitasmoarekin aurrera egiteko orduan aurkako faktorea izan zitekeena ordea, alderantzizkoa bihurtu da. Iparraldean geratu izan banintz, ez nukeen egun ezagutzen dudan jende guttia ezagutuko. Izan ere, lagun mordo batek jotzen du guregana, Parisen hainbat elkarte, erakunde eta institutuekin harreman duta baita.

Bestalde, gero eta artista gehiagok hartu nahi du atzerriko bidea. Euskal Herrian batetik bestera aritu ostean, edo hainbat erakusketan egin ondoren, beharrezkoa gertatzen zaie merkatu berrietara irekitzea, eta

«Gure lan kulturala hirietan dauden kafe-antzerkietan oinarritua da, baina mendi giroan».

Parisko erregioa, 30 milioi inguru biztanlerekin, helduleku polita da. Gure adarrak Pariseraino iristen direnez, arlo guztietako artisten eskaerak jasotzen ditugu, eta egia esatearren, une honetan ez gara gai ditugun eskaera guztiei erantzuteko, baina lortuko dugu. Atlantiar Pirinioetako Kontseilu Nagusiarekin ere harremanetan ari gara. Hau guztia ondo zehaztu behar dugu, euskal artisten promozio lanari etorkizun hurbilean heltzeko asmoa baitugu.

Intxausekak euskal kultura Parisen zabaltzeko tresna bihurtu nahi al du?

Ez Parisen bakarrik. Intxausekak bazkideak ditu Lyonen, Nantesen, eta beste

hainbat lekutan, zirkuitu ezberdinetan lanean. Izan ere, euskal kulturak ukitu gabeko zirkuitu sindikal, politiko eta enpresarial anitz badira eta horietan sakondu beharrean gara, ezinbestekoa zaigu gure kulturarentzat publiko berria erakartzea.

Euskal Herrian ordea, nabikoa kalitaterik ba al da atzerriko merkatuetara jotzeko?

Ni ez naiz arte edo musika kritikaria, baina badira esateko asko duten talentu handiko artistak gure herrian. Imanol bat adibidez; behin ikusteko aukera izan nuen, eta jendeak emozionaturik jarraitu zuen kontzertua, baita neronek ere. Kanpoan oihartzun zabala duen kantaria da. Badira hainbat eta

hainbat, Iparraldean Beñat Axiari bat, adibidez. Duela 20 urte Intxausek etorri zenean ez zen inor hurbildu entzutera. Aurren, uda sasoiaren bakarrik, 20 kontzertu inguru egingo ditu... eta musikaz bakarrik ari natzaizu. Beste alorretan ere talentu handiko autoreak badira.

Askotan aipatu izan duzue Bunuze izan dela gero ezagunak bihurtu diren musikari askorentzat lehen plaza.

Lehen aipatzen nizan moduan, gure astakatasunaren giltzarria autofinantzaketan datza, eta egoera honek, ikuskizun bat antolatu izan dugunean autore ezagunekin batera berriak ekartzeko aukera eskaini digu. Beti ere artista ezagunak ikusleak erakartzeko amu aproposa gertatzen dira, eta aurren adibidez, Parisko Cite de la Truc taldea izango da gurekin.

Hasieratik jarritako beste helburu bat % 50 euskal ar-

«Euskal kulturak ukitu gabeko zirkuitu sindikal, politiko eta enpresarial anitz badira eta horietan sakondu beharrean gara aurrera egingo badugu»

Abuztuaren 11n «Intxausetako bibelarrak» eguna prestatu dute, elkartasunaren inguruan hainbat hitzaldi eta musika saio eskainiz, nazioarteko eta Euskal Herriko ordezkarien partehartzeaz. (Argazkiak: Julen Arriola).

tistak ekartzea izan zen. Munduko kulturen aurrean irekiak azaldu nahi dugu, eta asmo honekin, aurten, Txile, Argentina, Afrika eta Frantziako musikariak izango dira Bunuzen, baina, era berean, euskal kultura babestea da gure helburua eta aurka dituen hainbat errealtateri aurre egiteko ezarri dugu kuota.

Iparraldeko kostaldeko hainbat herritan kultura aurrekontuetatik % 2 edo % 3 baino ez zaio eskaintzen euskal kulturari, eta ikusi beharra dago zer nolako kultura edo folklorea promozionatzen duten. Guk beraz, % 50ekoa kontratu gisa baliatzen dugu. Telebistan euskararik entzuten ez bada, egunkarietan euskaraz idazten ez bada, kultur

ekitaldietan kontuan hartzen ez bada, ez dut argi gazteek zergatik ikasi behar duten euskara. Hizkuntza-aren berreskurapenean ari direnei gure laguntzatxoa eskaintzen diegu honela.

Duela bi urtetik bona Parisko Euskal Etxeak argitaratzen duen «Elgar» bilabetekarian ari zara. Zer nola ikusten duzu argitalpena eta euskal diasporaren egoera?

Inoiz ez dut harreman oso sakonik mantendu nahi izan Parisko diasporarekin, giro kontserbadorea antzematen dut bertan, eskema zaharkituekin funtzionatzen da.

Aldizkariaren ekipo berrian laguntzen hasi nintzenetik baina, ezagutzen ez nuen mundu berri batetaz

jabetu naiz, euskal preso politikoei eskaintzen zaien babesa dela, hizkuntza-aren irakaskuntza, abesbatzen mundua...

Gustukoa dut lan taldea, denetarik baitago, Euskal Etxeako betiko jendea, iritsi berri direnak eta ikasleak. Ni ez nabil neure burua erakustearren, «Elgar»-en ari naiz sakoneko proiektu bat landu nahi dela uste dudalako. Jarrera kontserbadoreei beldur handia diet eta aldizkarian Euskal Etxeak egiten duenetik harantzago joateko asmoa ikusten dut (eta hori ez da beti erraza izan), eta bestalde, gure buruari barre egiteko jarrera, eta honek guztiak, Euskal Herria eta diasporaren aurrean, eta munduaren aurrean, begiak irekita mantentzeko aukera eskaintzen digu.

Amnesty Internationalen delegazioko partaide gisa Pakistanen izan zara berriki. Zer nolako lotura duzu erakunde honekin?

Intxauseta elkarteak hainbat harreman jorratu ditu erakunde ezberdinekin (berriki Frantziako enpresa komiteen forum batean parte hartu dugu), eta horren ondorio da Amnesty Internationaletikiko lotura. Urte asko dira bertan bazkide naizela eta bidaia honetara joateko proposatu zidaten, hango egoeraren berri jasotzeko. Badakit noski, ez dugula inozoak izan behar, nahi dutena baino ez digutela erakutsi eta erakusten, baina komunikabideen mailan era guztietako aurrerapenak abiadura bizian ezagutzen ari garen gizarte honetan, garrantzitsua da edozein egoeraren aurrean isilik ez egotea. Torturatzaileei, direnak direla, horixe da gehien komeni zaiena, hots, gure isiltasuna dela medio eskuak libre izatea nahi dutena egiteko. Hori ezin dugu onartu.

JULEN ARRIOLA

“Gure adarrak Pariseraino iristen direnez, arlo guztietako artisten eskaerak jasotzen ditugu Intxauseta Elkarteak”

ATLANTIDA: EGIA ALA MITOA?

(KATAKLISMO GEOLOGIKO BATEN HISTORIA)

I. Rézanov / D. Vitalino

- Platonen kondairatik plaken tektonikara misterio ikaragarri hau ulertu nahian.
- Kontinente galduaren desagertzearen kausa fisikoak.
- Minostar zibilizazio itsastarraren aurkikuntza Arthur Evans-en eskutik.
- Gertatutako kataklismoaz gaurko zientziak baieztatzerik duena.
- Atlantidari buruz Tira uhartean aurkitutako irudi ernagarriak.

PUNTAO JAKINTZA, EUSKARAZ,
ZURE ESKU

ARTZAIN-KOMUNITATE EUSKALDUNA (II) (BORTUKO INGURUA)

Sandra Ott

- Olha delako artzain-erakundearen antolaketa demokratikoa.
- Mendiko gazta eta etxeko gaztaren arteko desberdintasunak. Mendiko gaztangintzaren inguruko erritoak.
- Umeen eta gazten 'kontzepzioaren' arteko lotura hizkuntzan, gizarte-mailan eta maila sinbolikoan.
- Zuberoako basoa eta gizartea XIX. eta XX. mendeetan.

EUSKAL HERRIKO BIZITZA PRIBATUA
GURE HIZKUNTZAZ

GAIK ARGITALDARIA

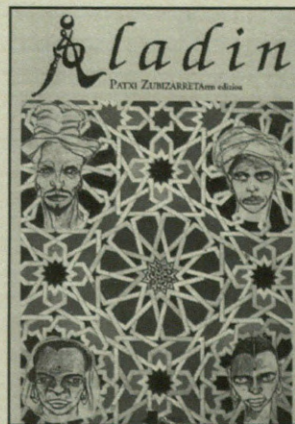
L I B U R U A K

«AMA»
MAXIM GORKI
ITZ.: JOSE MORALES
IBAIZABAL, 424 or.

Maxim Gorki idazle iraultzailea Errusiako herri xeharen eta langileria bidezamaile dugu. 1906an idatzi zuen «Ama» eleberria langile-mugimendua sustertzeko asmoz. Jose Morales Belda bilbotarrak itzuli duen lehen literatur lana du.

«Ama» Errusiako mugimendu sozialistaren hazkunderi buruzko liburua da, langileen kontzientziazte prozesua eta horrek haien baitan eragiten dituen aldaketa ideologikoak erakusten dizkigu. Argitaratu bezain laster, berebiziko harrera egin zioten mundu osoko langileek ●

«ALADIN»
PATXI ZUBIZARRETA
PAMIELA, 147 or.
Patxi Zubizarreta Ordizian
jaio zen orain 35 urte baina

Euskal Filologiako ikasketak amaitu zituenetik Gas-teizen bizi da. Helduentzat bi eleberri idatzi ostean, haur eta gazte literatura alorrekoak dira bere azken lanak. Itzulpengintzan ere aritu da; horren adibide dugu eskuartean dugun liburua.

«Mila gau eta bat gehiago» arabiar ipuin bildumako kontakizun ezaguna da Aladin. Txinako lurretan kokatutako abenturazko ipuina, ahozko narratibaren patxada eta kontakizun poetikoa aurki daitezke bertan. Argi, jeinuak «zer nahi duzu? Hona hemen ni, zeure esaneko» dioenean ●

EDORTA JIMENEZEN BEGIETAN

Maitasunaren ezizena

William Shakespeareren literatur mamia azal berria ezarri dio Juan Garziak, haren soneto ospetsuetarik zenbait euskarara ekarriz. Zinez kirugia lan gaitza, eskua tentuz eta burua argi erabiliz egin beharrek, sarrera luze bezain interesgarrian itzultzaileak berak oharterazten digun bezala, Shakespeare sonatuaren sonetoek interpretazio anitz ezezik elkarren kontra koak ere izan dituztelako. Atarikoak irakurri ahala itzultzailea bera lanak izan litzakeen balizko kritiko gehienak baino jantziago dagoela ohartu naizelarik, egundoko lana egin duela uste dudala aitortzea besterik ez zait geratzen.

Atarikoan esaten den bezala, euskaraz soneto bakoitz bere autonomiaz funtziona dezan bilatu du egileak, hots, guztiak euskarazko olerki, eta olerki eder, izan litezen saiatu da. Iritsi delakoan nago.

Shakespeareren sonetoak sarritan ezta ingelesez ere ez dira argiak eta, hortik atera kontuak itzultzaileak izan bide di-

tuen buruhauste eta korapiloen tamainaz. Horiatariko askoren nondik norakoak eta berak eskaini dizkien soluziobideez mintzatu zaigu Atariko delakoan. Atariko horrek, bestalde, sonetoak gure literaturan izan duen krisialdi gorabeheratsuen berri ematen digu, bidenabar, literaturako artefaktu horiekiko zaletasuna nola sortu zitzaion azaltzen digularik. Ez dut sorburu horretaz mintzatzea alferrik denik uste, halako lanei ekiteko lehenik eta behin horixe behar izaten baita, zaletasuna, literaturan berori baita maitasunaren ezizena.

Irakurlea naizen aldetik, zinez gomen datzen dudana liburua da. Ez dira Shakespeareren soneto guztiak bildu Alberdaniaren argitalpen honetan. Hartuko ahal du Juan Garziak besteei ere ekiteko astia? Bitartean, eta aintzina esaten zen moduan, eros eta irakur. Pasatu, aldiz, ez dut uste erraz egingo duzuenik, ederra izanik etxean gordarik nahi izango baituzue liburua. Bada, sosik ez duenak bibliotekan

WILLIAM
SHAKESPEAREREN
SONETO HAUTATUAK
JUAN GARZIAK ITZULIAK
ALBERDANIA

galdetu beharko, Biblioteka Publiko guztietan behintzat ezinbestez izan beharreko liburua baita hau.

«NAFARROAKO EUSKAL IDAZLEAK (2)»

JOSE MARI LARREA MUXIKA

PAMIELA, 226 or.

Pamiela argitaletxeak 1987an argitaratutako «Nafarroako euskal idazleak 1» liburuaren ostean gai berdinen bigarren atala eskaintzen digu Jose Mari Larrearen lan honekin.

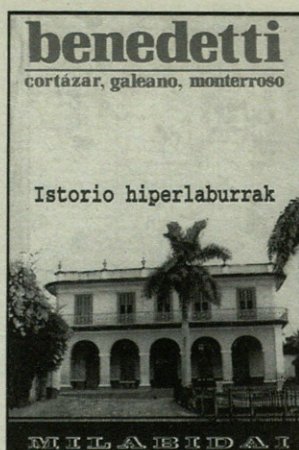
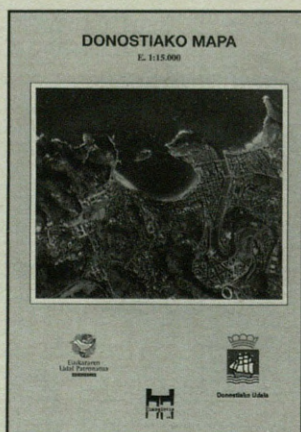
Aipaturiko bi liburu hauez gain, beste hainbat lan ere kaleratu ditu Larreak, gehienak Pamiela argitaletxearen babesean. «Miranderen lan kritikoak» 1985. urtean; «Ixtorio-mixterio andana bat», 1988an; «Miranderen poemak», 1989an Ereinekin batera; «Euskaldungoa erroizturik», 1994an eta «Ele neumatikoak» urte berean ●

«DONOSTIAKO MAPA»

EUSKARAREN UDAL PATRONATUA, ETNOGINTZA ETA DONOSTIAKO UDALA

Euskararen Udal Patronatuak, Etnogintza eta Donostiako Udalaren laguntzaz Donostiako mapa topografiko toponimikoa argitaratu berri du; Donostiako milatik gora leku-izen normalizatu biltzen dituena.

Maparen argitalpenarekin helburu bikoitza lortu nahi du Euskararen Udal Patronatuak: batetik, Donostiako historiaren zati bat jasotzea eta leku-izenen bidez, hiriaren oroimen historikoa gordetzen laguntzea eta bestetik, plaza, kale eta eraikin berriak izendatzeko tresna erabilgarria udalari eskaintzea ●

«ISTORIO HIPERLABURRAK»

BENEDETTI, CORTAZAR, GALEANO ETA MONTERROSO

ITZULPENA: GERARDO MARKULETA

EREIN-MILABIDAI, 45 or.

Guztira 45 orrialde eta horietan lau egileen idatziak eskaintzen dizkigu liburu honek: Mario Benedetti, Eduardo Galeano, Augusto Monterroso eta Julio Cortazarrenak.

Liburu irakurterrezen alde egin du Ereinek «Milabidai» sailean eta kontrazalean, Hego Amerikako istorio hiperlaburretatik hartuta, esaten den moduan, «paradisuan badira adiskideak, musika, liburu zenbait» eta bertarako gonbidapena luzatu digute ●

«GAUEKO HITZAK»

TONI MORRISON
ITZULPENA: ITZIAR IRIONDO

EREIN-MILABIDAI, 38 or.

Toni Morrison Ohion jaio zen eta Howard University eta Cornell Universityn egin zituen ikasketak. Argitaletxeetan lan egin izan du, bai eta hainbat unibertsitateetan irakatsi ere, hala nola, Yale, Rutgers eta SUNY Albany, Schweitzen katedradun gisa. Gaur irakasle lanetan dihardu Princetonen.

Suediako Akademiak zera esan zuen: «Toni Morrisonek Amerikako errealtatearen alderdi funtsezko bati ematen dio bizia, indar bisionarioz eta tentu poetikoz jantzitako nobeletan» eta Ereinek eskutik datorkigu orain bere lan bat ●

Hontza
LIBURUDENDA

Okendo kalea, 4
Tel. 42 82 89 Faxa: 43 12 56
20 004 DONOSTIA

Zalantzarik gabe, Oskorri

Betidanik, Euskal Herrian folk asko egin ohi da, eta inguru honetan talderik erakusgarriena, nola ez, Oskorri da. Lan hau hamabostgarrena da eta Kepa Junkera, Luis Delgado, Xoxe Manuel Budino eta Flaco Jimenez bezalako aparteko musikoen laguntza jaso du.

Disko hau osatzen duten hamazazpi kantako talde honen betiko tankera aurkezten du. Oskorri ez da inoiz izan bere musika estiloan aldaketa handirik egin duen taldea.

«Landalan»-en abestien moldaketa lana oso nabaria da, «alabaren ezkontza», «Agirretarren bandera» eta «Idahoko berriak» abestietan bati-

pat. Aurreko «Katuen testamentua»-n aritutako bi partaide berriengatik (Josu Salbide eta Juantxe Aguiar) izan daiteke. Hitzetxe dagokienez, ohizko diren Jon Sarasua, Koldo Izagirre, Patxiku Perurena... idazleez baliatu dira.

Flaco Jimenezen akordeoiak eta Luis Delgado-ren perkusioek diskoari kutsu berri eta bitxia, aldi berean, ematen dio. Oskorriren musikoez teknika hobezina daukatela esatea ez da ezer berria, baina «Landalan»-en Bixente Martinez eta Anton Latxaren kitarrak eta Josu Salbideren flautak, gaitak eta abar (honez gain zenbait kanta berak konposatu ditu) nabarmendu

LANDALAN
OSKORRI, ELKAR

behar dira.

Oskorrikoak profesional izugarriak direla erakutsi digute, musika munduan murgilduta dauden hogeitabi urteetan beti punta-puntan egon baitira.

1989an musika taldea sortu zuten, Italian zehar okupaturiko lokaletan eta manifestazioetan joz.

1992an, Erromako beste hiru talderekin batera «Balla e defendi» proiektua gauzatu zuten, Italiako ezkerrekin konprometzu handiko dis-

koa eta Erromako herri borrokalariak jasotzen duena.

Harrezkeroztik, diskoa grabatu eta kontzertuak eskaintzen hasiko dira. Orain «Avanzo de Cantiere» aurkeztu digute; Euskal Herrian grabatua IZko Donostiako estudioetan ●

«GUIA DEL ALUMNO 1995-96»

EUSKAL HERRIKO UNIBERTSITATEA, 323or. Goi mailako ikasketak egiteko asmoarekin dabilen ikasleari begira, Euskal Herriko Unibertsitatearen eskutik kalean da datorren ikasturterako ikaslearen gida. Informazio orokorraz gain, bestelako datuak ere, epeak direla, ikasketa planak eta abar biltzen ditu gidak ●

«AVANZO DE CANTIERE»

BANDA BASSOTTI
ESAN OZENKI-GORA
HERRIAK

Erromako periferian obra lanetan ari zirela 1981ean elkar ezagutzen duen lagun taldea da Banda Bassotti.

ARGITALPEN BERRIAK

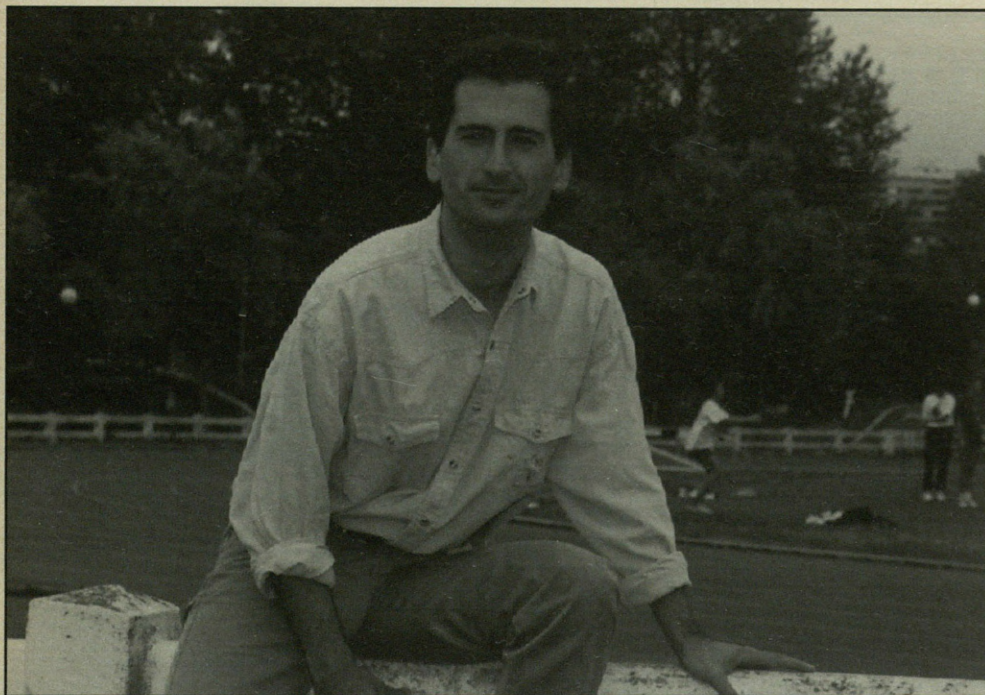
«ALDIGAIK» BILDUMA

- ALDIGAIK III
- ALDIGAIK IV

AUKERA
ZABALA!!

Pasiotarrak - 48290 ● EUBA ☎ 6308036 FAX: 6308028

Kirol saio besberdina da Txema Montoiak aurkeztzen duena.

Jo ta ke, irribarrea eragin arte

Harrigaria, desberdina, eroa... zaila da Txema Montoiak zuzentzen eta aurkeztzen duen «Jo ta ke» saioa definitzea. Hau dela eta kritika ugari jaso ditu orain artean antzekorik izan ez duen programa honek. Baina bitartean, egunez egun gehiago dira 'Jotakezaleak'. Kritikak eta audientzia maila beti ez datozela bat nabarmentzen da, beste kasu askotan bezala. Ikusi ondoren, ikusle bakoitzak bere kritika egin dezala.

KIROL saio ugari eskaintzen ditu Euskal Telebistak uda partean, baina gehienak berrezarpenak direla ere esan beharra dago. Saio berriren bat ere badago hauen artean, Txema Montoiak aurkeztzen duen «Jo ta ke», esaterako. Uztailean hasi eta irailaren erdialdean amaituko den programa dugu. Hamaika atal izango dira guztira.

«*Kirolari buruzko saio desberdin bat da*», honela definitzen du «Jo ta ke» aurkezle eta zuzendaria duen Txema Montoiak. Aurkezpenak, esaterako, ez dira estudioan egiten, kanpoan baizik. Eguneroko kirol saioetan egiten diren erreportaiekin desberdintasunak dituzte «Jo ta ke»-koek. Eskaintzen dituzten kirolak ere ez dira ohizkoak: pertso-

na lodi bat piszinara nola botatzen den, lagun talde bat gazta baten atzetik korrika zelai batean... Umorea eta kirola tartekatzen dituzte eta musikak ere garrantzia handia du. Saioaren filosofia ez da informatzea edo derrigorrez berriak ematea, musika entzun eta kirol bi-ziak ikusten dituen bitartean jendeak ordu erdi atsegina igarotzea baizik. Zuzenda-

riak esan digun moduan, «*tabernan, lagunez ingurartuta ikusteko moduko saioa da*».

Alde eta aurkako kritikak

DESBERDINTASUN hauek guztiak direla eta, aldeko eta aurkako kritikak jaso ditu «Jo ta ke»-k. «*Audientzia handia du eta ikusleak kontent dauden bitartean, kritikariak aurka ditugula dirudi. Ez dute gure saioaren filosofia ulertzen. Alde batetik arrazoi dute, ez hanka eta ez bururik, egitura zehatzik ez duen saioa da. Egia da, baina hori da gure asmoa, programa ero bat egitea. Kritika gogorrak izan baditu ere, zuzendaria eta lan taldea oso gustura daude saioarekin eta ez lukete ezer aldatuko.*

Esan bezala, estudiotik kanpo egin dira grabaketa guztiak, kamera bakarra erabiliz. Ez dute aurrekontu handirik eta medioak ere gutxi. Hau dela eta ETBren artxiboko irudi asko ikusiko ditugu «Jo ta ke» saioan. Hala ere, lan ordu ugari dago ikusten dugunaren atzean, nahiko landua dago: irudien eta musikaren hautaketa, postprodukzioa...

ETBren bi kateentzat egiten den lana dela ere aipatu beharra dago. Ostegun gauetan euskaraz eta igandeetan, berriz, gaztelaniaz eskaintzen du Euskal Telebistak. Euskaraz egiten diren saio gehientsuenetan bezala, hizkuntza aldetik oztopo txiki batzuk topatu dituztela aipatu digu zuzendariak, batzuetan zaila izaten baita alor konkretu batzuetan jende euskalduna topatzea.

AINHOA GERRA

Itziar Iraola: «Askatasuna eta arriskua ditu zuzenean aritzeak»

TXORI BATEK

ESAN DIGU

Produkzio berriak prestatzen ari da ETB. Pasa den astean aipatu genuen Euskal Telebista «64» telesailaren kapitulu gehiago grabatzen ari dela. Honetaz gain, «Colegio Mayor» ere grabatzen ari da kate erdaldunerako. Udazkeneko programazioaren barnean sartuko dituzte telesailen kapitulu berriok.

Pertsonaia batzuk aldatu egingo dira «64» saioan. Jose Mari Berasategi, «Txapas»-ek interpretatzen zuen pertsonaia desagertu eta Javier Mañonen berria agertuko da. Maria Luisa Goirigolzarrik ere bere papera izango du, behin baino gehiagotan ezkuntako eta giro aberastetan ibili izan den emakumea izango da.

Larunbat eguerdi eta arratsaldetan marrazki bizidun

filmeak eskaintzen jarraituko du ETBk. Abuztuan, «Thunderbirds are go», «Bugs Bunny Superstar», «Chistophe Colomb», «Pinotxoren abenturak», «Ultraman», «Astérix eta Cleopatra», «D'Artacan» eta «Sebastian the bear», filmeak ikusi ahal izango dituzte gaztetxoek.

Ez du aurkezpen beharrik, horren adierazle da haurrak autografo eske inguratzea. «Super1»-en oporrak hartu ditu eta udan eta datorren urtean zer egin pentsatzen dabil egunotan. Proiektu ugari dauzka Itziarrek: dantza, antzerkia... Irailean laburmetraia egingo du Xabier Aranbururekin.

Zerrian ari da Turismo ikasi duen neska haurrentzako saioa egiten?

Betidanik umeak izugarri gustatu zaizkit. Iragarkia ikusi eta froga egitea erabaki nuen. Ezustekoa izan zen, ez nuen telebistan lan egitea bilatzen. Umeekin lan egitea bai, hori beti pentsatu dut. Pentsatu gabe etorri da hau, gauzak etorri egiten dira eta amaitu ere bai.

Nolakoa da Kixkur?

«Mariloka» bat da. Oso alaia, sorgintu bat da, oso traketsa baino maliziarik gabekoa. Jendea zoratzeko gustatzen zaio. Neskak baten xarma du eta bihurria da oso.

Erraza al da Kixkurren azalean sartzea?

Ez zait asko kostatu. Hasieratik oso argi esan zidaten zer nahi zuten. Dauzkazun

ezaugarri batzuk nabarmenduz, kanporatuz lortzen da pertsonaia. Baina ez da erraza egunero horrela aritzea. Azken aldian asko kostatzen zitzaidan.

Pertsonaia guztiak dira oso exageratu eta deskontrolatuak. Beti sortzen dute ezustekoren bat. Niri horrelako pertsonaiak gustatzen zaizkit. Askatasun handia izan dugu pertsonaia interpretatzerakoan. Zuzenekoak askatasun asko ematen du, baino arriskua ere badu.

Asko aldatu al da Kixkur urtebete bonetan?

Hasieran askoz ere umeagoa zen. Gauza guztiekin emozionatzen zen, *flipatu* egiten zuen. Baina zuzenekoak egiten hasi ginenean, arropa eta makilajea aldatu eta neska helduxeagoaren irudia eman nahi izan zen. Aldatu egin zen. Alprojagoa bilakatu zen.

Haurren eredu zarela uste duzu?

14 urte baino gazteagoena baietz uste dut. Gauzak gehiago sentitzen dituzte eta emozionatu egiten dira. Niri behin baino gehiagotan esan didate: ni handia naizenean Kixkur izan nahi dut! Grazia ematen didate, ni ere ez bainaiz Kixkur. Baina ez dute ulertzen.

«Handia naizenean Kixkur izan nahi dut!» esan didate.

AINHOA GERRA

■ Marrazi bizidun berriak ostegunetik aurrera

«Titanen norgehiagoka» izenburua daraman «Max miresgarria» marrazki bizidunen azken atala eskainiko du ETBk asteazkenean. Max Miresgarria izeneko mutikoa da marrazki bizidun hauetako protagonista nagusia. Lagunekin batera hainbat abentura bizi ditu.

«Max Miresgarria» bukatuko da, baino «Flyren abenturak» hasiko da bere ordez. Duela asko, herri bateko biztanleek euren errege gaiztoaren aurka egitea erabaki zuten. Helburua lortu zuten eta orain Dermlin irla baketsuan bizi dira. Fly bertan bizi den gizaki bakarra da eta gizaki ausarta izan nahi du. (Egunero, 11.30tan).

■ «Paratxutistak» filmea ostegunetan

Ostegun gauean bere tartea

izango du zinemak ETBren pantailan. 1963. urtean Nicholas Rayk zuzenduriko «Paratxutistak» filmea eskainiko du. Aktore ezagunak dira filme honetan ikus ditzaizkegunak: Charlton Heston, Ava Gardner eta David Niven, besteak beste.

Honakoa da gai nagusia: Canada Aire Armadako agintariak lana uztea erabaki du. Bere agindupean zegoen paraxutista bat, egindako jauziaren ondorioz hiltzean hartuko du erabaki hori. Hala ere, isilean, Armadako paraxutista taldekoa egingen da, baina ez du nahi inolaz ere erantzukizun handiagorik izan. (Osteguna, 27a, 22.25etan).

■ «Erpe leunak» saio berria hasiko da ostiralean

Dinosaurioen garaira joan eta haragijaleen jatorria aurkitzeko asmoa du saio berriaren lehen atalak. Irau-

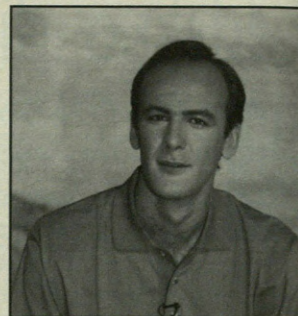
penerako funtsezkoa izan den elementu bat aztertuko du: haragijaleen hortzen bilakaera. Haragijaleen hortzadura aldakorra da eta hobe egokitu da ingurugiroaren aldaketetara. Kredenteroak desagertu diren bitartean, ugaztunek iraun egin dute. (Ostirala, 28a, 15.50tan).

■ Bi norgehiagoka garrantzitsu «Boxeo Izarrak» saioan

Pedro Mari Goikoetxeak zuzentzen duen «Boxeo Izarrak» saioak bi norgehiagoka eskainiko ditu. Koichi W.- J. Duran, bat, eta I. Baz-

zoka eta A. Cortesen artekoa bestea. (Ostirala, 28a, 23.45tan).

■ Radikaltasuna eztaba-dagai ETBn

Ez ote gara radikalegiak bihurtzen ari? Hau da Joseba Agirretxeak astelehen gauean «Txuri Beltz» saioko gonbidatuei luzatuko dien galdera. Gai honen inguruko jarrera edo iritzia desberdina duen jendea izango da eztabaida saio honetan. (Astelehena, 31, 21.25etan).

Z A P P I N G

«Artisau Egunean» egongo dira Zarauzko Telebistaren kamerak

Azken urteetan bezala, aurten ere Artezaleak erakundeak antolaturiko «Artisau Eguna» egingo da Zarautzen. Bertan, Euskal Herriko hainbat toki desberdinetatik etorritako artisauak egin dituzten lanen erakusketa interesgarria ikusteko aukera emango digute: egurra nola lantzen duten, artilezko jantziak... Eta noski, Zarautzen gertatzen diren ekintza garrantzitsu gehienetan bezala, han izango dira Zarauzko Telebistako kamera eta kazetariak. Asteazkenean, uztailak 26an, Iban Goikoetxearen eskutik programa interesgarria ikusteko aukera izango dute Zarauzko Telebista pizten duten ikusle guztiek.

Ostiralean, berriz, eta ostiralero bezala, Idoia Etxeberria «Bost Egun» albistegiarekin etorriko zaigu. Aste osoan zehar albiste izan diren gertakizun guztien berri emango digu, ondo sakonduak guztiak.

Arratsaldeko 19.15, 20.15 eta 21.15 dira Zarauzko Telebistaren emisio orduak. Gogoratu, eguerdiko 13.15etan aurreko eguneko programazioaren errepikapena ematen dela.

Euskal Herriko historiako gertakizunak bizi izan zituztenen hitzetan

Goizero, Koldo San Sebastianek zuzendu eta aurkezten duen «Todavía

ayer» dokumnetal eta historia saioa eskaintzen du Euskal Telebistaren bigarren kateak, erdarazko kateak. «Euskal kultura bat», «Indar sozialista berriak» eta «Indar nazionalista berriak» izenburua dute asteazkenetik aurrera, aste honetan zehar eskainiko dituzten atalek.

Politika, kultura eta kirol munduarekin zerikusia duen jendearen kontaketak jasotzen dira «Todavía ayer» saioan. Euskal Herriarekin zerikusia duten garai beteko gertakizunak gogoratzen dituzte pertsonaiok. Exilioa, guda bizi zuten haurrak, diktadura garaiko kartzelak, Amerika eta euskaldunak, erresistentzia... eta antzeko beste hamaika gai jorratzen dira Koldo San Sebastianen saio interesgarri honetan. (Astelehenetik ostiralera, 10.45tan).

Saio arinagoak udan

Ez dira saioak aldatu, baina bai hauek moldatzeko era. Musika gehiago sartu eta giro lasaia ematea erabaki dute Bizkaia Irratiko arduradunek. Medio handirik ez badute ere, bertako informazio ugari eskaintzen diete bizkaitarrei.

PROGRAMAZIOA gainetik begiratuta aldaketarik nabari ez bada ere, Bizkaia Irratiaren sintonia piztu eta berehala sumatzen dira zenbait desberdintasun. Giroa da aldaketa nagusia. Negukoa baino giro fresko eta alaiagoaz jantzi da Bizkaia Irratia. Saioen atalek, behar denean, sakonak izaten jarraitzen dute, giroa da aldatzen dena.

Batez ere goizeko saioetan nabari da aldaketa, zazpietan hasi eta hirurak bitartean. Zazpietatik aurrera, bi orduz, «Aupa Bizkaia» saioa izango da entzungai. Albistegia, kirol informazioa, Euskal Herriko hiriburuetako eguraldia, Bizkaiko eskualde guztietako eguraldiaren berri, Gorbeiaiko artzaiaren iragarpena, errepideen egoera... bertako in-

Oporretan entzuteko saioak prestatu ditu Bizkaia Irratiak.

formazioa izango da nagusi lehenengo ordu bi hauetan.

Ondoren, meza Begoña edo Ondarroatik eta segidan, «Bihotzetik bihotzari» saioa.

Hamaiketatik hiruretar bitartean, berriz, «Jirabiran» ibiliko da Irratia. «Etxeko gauzeekin hasi, beste albisteekin jarraitu eta dena

batuz, magazin handia egiten dugu», azaldu digu Juan Mari Iraolagoitia, Bizkaia Irratiko zuzendariak.

Arratsaldean, berriz, informazioa ere izango duen arren, musika izango da nagusi «Kantuka eta kontuka» saioan.

AINHOA GERRA

B A G A K

Goiz aberatsa Segura Irratiarekin

Bederatzietatik hamarrak bitartean, «Kalejira» saioa izaten da egunero Segura Irratian. Segidan, Joxe Landak eguraldiaren iragarpena egiten du. Ondoren, «Gure denda-n, Segura inguruko informazioa jasotzeko aukera izango dute entzuleek. Ostiraletan, tarte berezia izaten dute berriemaileek aipatu saioan.

Magazina, musika... denetarik

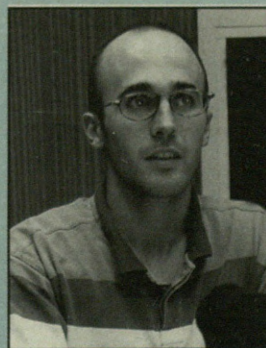
Arantxa Arzaren eskutik, «Eguteran» magazina izango dugu 9.00etatik 12.00ak bitarte Euskadi Irratiaren sintonian.

Arratsaldean, «Kostal-

deko trenarekin batera bidaiatuko gara eta gaueko bederatzietan, berriz, «Klasikoak gaur» saioan, musika klasiko konpositore ezagunen obrak entzungo ditugu.

Elgoibarko azoka Arrate Irratian

Uztailaren 27an, ostegunero bezala, Elgoibarko azokak tarte berezia izango du Arrate Irratian. Goizeko hamaiketatik aurrera zabalduko dituzte azokako gora-beherak. Segidan, musika, elkarriketa eta albisteak dituen magazina eta gauean, Txomin Garmendiak egiten duen «Berriketan» entzun ahal izango dugu.

**Iñigo Arregi
(Oñati Irratia)**

Euskal Filologia ikasi eta Oñatiko Udaletxean, aldikaria martxan jartzeko lanpostua atera zela ikus- tean aurkeztu egin zen. Oñati Irratian laguntzaile lanak egitea ere eskatzen

zen eta hala hasi zen kazetaritza munduan lanean. Iaz, euskal irati eta telebista- rako esatariak prestatzeko urtebeteko ikastaroa egin zuen.

Betidanik kirol munduan ibili da eta irratiaren ere kirol ar- loko ardura hartu zuen. Kultura alorreko irratisaioa ere egin zuen baino denbora falta zela eta utzi behar izan zuen. Orain, eguerdiro 20 minutuko irratisaioa, eta astelehen arratsaldean ordubeteko tarte nagusia egiten ditu.

Gustora dabil, «baina gustora egingo nuke Reala bezalako talde baten inguruan, eguneroko lana...» azaldu digu Iñigok.

A U R P E G I A

UZTAILAK

27

osteguna

**KING
MAFRUNDI
SENPEREN**

King Mafrundi taldeak atera berri duen diskaren aurkezpen kontzertua izango da honakoa. *Reggae*, *salsa* eta *funky*-a nahasten dituen iparraldeko talde hau gaueko 22.00etatik aurrera arituko da.

UZTAILAK

28

ostirala

**DANTZA
VICTORIA
EUGENIAN**

Gaur, 28an, 29an eta 30ean, Garcia Lorcaren «*La zapatera prodigiosa*» lana aurkeztuko du **Compañía Teatro de La Danza**-k, Luis Olmosen zuzendaritzapean. Donostia-ko Victoria Eugenia antzokian izango de, gaueko 22.00etatik aurrera. Sarrerak 1.100 eta 2.000 pezeta artekoak izango dira.

**FOLKLORE
JAIALDIA
GASTEIZEN**

XV. Nazioarteko Folklore Jaialdiaren barruan, **Guatemalako eta Txinako Ballet Folklorikoak** egongo dira gaur Principal antzokian, 21.30etatik aurrera. Jaialdi hau bihar bukatuko da, **Benin-go Kini Kini Ballet Folklorikoa** eta Kabardino-Balkariako Errepublikako Kabardinka taldearekin.

**ANJE DUHALDEREN
KANTALDIA BERAN**

Udarako ekitaldien barruan, Anje Duhalderen kontzertua izango da Bera-ko Kultura Etxean.

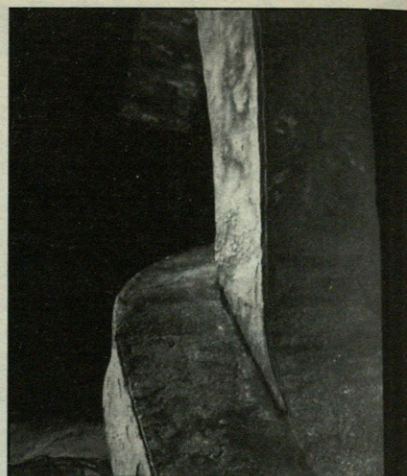
UZTAILAK

29

larunbata

**LIZARRAN
KONTZERTUA**

Negu Gorriak-ek Euskal

«**Ertibili**» arte plastikoen erakusketa ibiltariak, 16 artista gazteren pintura, eskultura eta grabatu erakutsiko ditu Bizkaiko hamabi herritan. Erakusketak abendura arte iraungo du. **Bizkaiko Diputazioko Kultura Sailak** antolatuta, 90 pintura, 42 eskultura eta 23 grabatu izango dira erakusketa osatzen dutenak.

I H E S I

Ozalbako tontorrera Celucosetik gora

Nansa arroan bertan, erreka honen eta Tanea edo Lamasen ibaiadarren artean, karreharizko mendigune eder batek egiten du gora, Cabuerniga Ezkutua Mendizerren ekialdean kokatuta. Hauxe dugu Trespeñas edo Ozalbako tontorrak, aste honetan igoko dugun mendia.

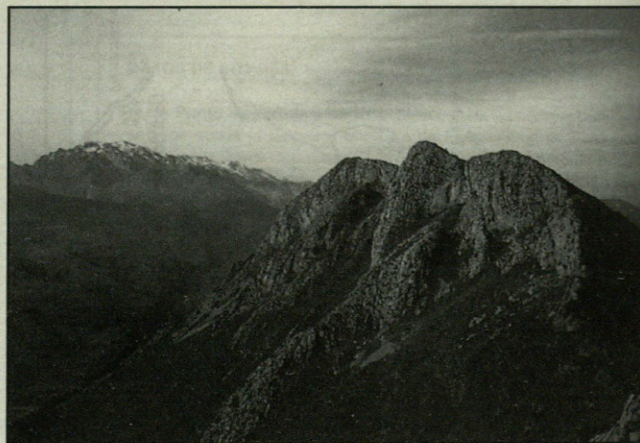
Mendebaldean Nansa errekek eta ekialdean Tanearen urek bustitzen dute, eta iparraldean bi ibai hauek izango dira Ozalba mugatzen dutenak. 929 metro baino ez izan arren, behin gora iritsitakoan ikusgarria izango dugu ingurua. Txango polita egin daiteke mendian gora patxara

osoan, beroak gogorregi ematen ez badu behintzat.

Trespeñas mendigunearen garaia, Ozalbako bizkarra egiten duten tontor ikusgarriek osatzen dute. Ozalbako tontorrak izenez ezagutzen dira, eta ezagunenak Abidules, Reonda edo El Huerto del Diablu eta El Castillu dira, 829 metro eta 929 metro artekoak.

Nansako ingurune guztian gertatzen den bezala, ederra izateagatik ere gehiegi bisitatu gabeak dira mendi honen bazterrek eta beste mendietan galdutako lasaitasuna aurki dezake mendigoizaleak paraje honetan.

Txoko honetatik propo-

satuko dugun ibilaldiak, iparraldeko hiru tontor garrantzitsuenetaraino eramango zaitu. Helburu honetarako biderik errazena, hegoaldetik egindakoa da. Puenteansatik Lamasonera

doan bidea hartu, Ozalbako tontorraren bizkarrean, eta gora egitea besterik ez baita. Aldapak ez dira handiegiak, eta inguru zoragarrian ibiliko zara, uste baino lehen tontorretara iritsiaz ■

Herriko birekin jarraitzen du, atzerrian kontzertu anitz eskaini ostean. Oraingoan **Kashbad** eta **Domus de Hanna** izango ditu lagun, Lizarrako Zezen Plazan izango da kontzertua. Hasiera, gaueko 21.00etan emango zaio.

SOROTAN BELE IPARRALDEAN

Sorotan Bele talde hondarribiarra **Donazarren** izango da. Bertan, kanta arrakastatsuenek osatutako kontzertua eskainiko dute, herriko plazan, gauerdian hasita.

DEF CON DOS GUEÑES-EN

Bizkai aldera hurbildu da oraingoan talde madrildarra. Def Con Dos taldeak Gueñes herrian eskainiko du kontzertu eta beraien musikarekin bat egin nahi dutenek, Gueñeseko plazara hurbildu beharko dute, 24.00etan hasita.

ANJE DUHALDE LOIOLAN

Urte sasoi honetarako prestatu dituen kantaldien barruan, Loiolan abestuko du gaur Anje Duhaldek. Frontoian izango da eta gaueko 22.30etan ekingo zaio ekitaldiari.

LIN TON TAUN GOTAÑEN

Zuberoko Gotañe herrian izango dira gaur gauean Lin Ton Taun taldeko kideak. Herriko plazan arituko dira zestoarrak, gauerdian hasita.

ERAKUSKETAREN AZKEN EGUNA

Biboko Errekalde-Area 2n, gaur itxiko da hilaren 3tik zabalik egondako erakusketa. Bertan, **Leopoldo Ferran**, **Agustina Otero** eta **Unai San Martin**-en lanak daude eta beren lanek ikuslearen sentimenduak ikui-

La Cubana antzerki taldea Bilboko Arriaga Antzokian arituko da abuztuan. Beren azken lana aurkeztera datoz, «Maitasunez itsutua» izenekoa. Antzerki hau Kataluniatik kanpo antzeztuko duten lehendabiziko aldia izango da honakoa. Zinema eta antzerkiaren mugan linburtzen den obra honek bi ordu irauten ditu. Abuztuaren 16an egingo dute estreinako emanaldia.

M O K O F I N A

Sukaldeko tresnak

Eltze, padera eta horrelakoak beste baterako utziko ditugu.

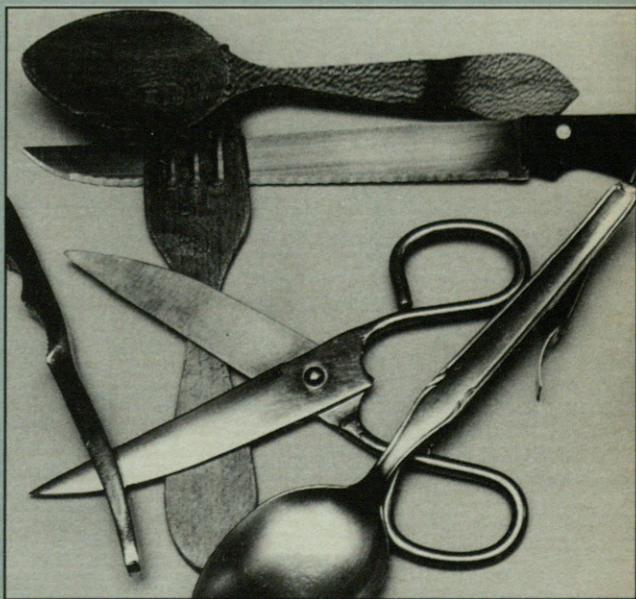
Eskuko tresnak bataia ditzakegunak ekarriko ditut gaur orrialde-txoko honetara. Kontsumismoak edozein patrikatan du eragina eta publizitateak ez du denbora alferrik galtzen. Baina sukaldean ez ditugu hamaika tresnaren beharrik, profesional ez bagara. Baldin bagara, are gutxiago oraindik.

✓ **Labanak:** puntalak (6-10 zm.ko ahoa) patata, berdura eta frutak zuritzeko; labana handia (20-30 zm.), tipulak ezik, beste edozer txiki-txiki egiteko; kanibeta edo matxetea, astuna, arraina eta baratxuriak zapaldu, hezu-

rrak hautsi eta antzekoetarako. Eta labanak zorrotzeko trastea. Nahikoa.

✓ **Egurrezkoak:** padera itsasgaitzetan burdinazko tresnekin ibiltzea komeni ez dela-eta, eroso da egurrezko sardezka, goilara edo espatularen bat eskura edukitzea.

✓ **Bestelakoak:** guraize sendoak (arrainak garbitzeko), tiragomaren silueta duen zurigailua, pintza luzeak (hatzamarrak salbu), bitsaderak, ezpartzerak (pare bat), katamihia (eltzekoa ondo-ondo jasotzeko gomazko espatula). Lurrezko kaxuelan aritzea gutukoa baduzu, ontzia eragi-

teko trukesei ere probetxua aterako diozu.

Plantxazalea bazara, be-

rriz, espatula metalikoa beharko.

EDORTA AGIRRE

tzen dituzte, artistek berek azaltzen dutenez.

UZTAILAK 30 igandea

KRESALAK EMANALDI GEHIAGO

Kresala euskal dantza taldeak uda honetarako presaturiko biraren barruan, **Loiolan** izango dira gaur gauean Euskal Herriko txoko guztietatik jasotako dantzak dantzatzen. Koreografoa, Gene Yurre da eta dantza taldeko 75 kidek hartuko dute parte.

UZTAILAK 31 astelehena

ARTISTA GAZTEEN LANAK

Gaur da azken eguna, Euskal Herrian azken urteotan egondako artista esanguratsuenen lanak ikusteko. Gasteizko Trayecto galeriak **euskal artea zertan den azal-**

tzeko, erakusketa ireki zuen orain hilabete eta jende asko igaro da bertatik. Aniztasuna, multikulturalismoa, nortasuna eta mestizajea dira erakusketako lanaren ardatzak.

ABUZTUAK 1 asteartea

ARGAZKI ERAKUSKETA

Zarauzko Photomuseumek antolatu du gaur hasi eta irailaren 3ra bitartean luzatuko den erakusketa. Bertan, **Juan Rulfo** argazkilariak 1940 eta 1955 artean ateratako argazkiak izango dira ikusgai. **Mexikoko hilerri, eliza, nekazari eta ohiturak** dira, besteak beste, erakusketa honetan jasotzen direnak.

UDAKO ANTZERKIALDIA DONOSTIAN

Donostiako Antzoki Zaharrean, Am-

Goizuetako Jaien barruan, herriko Gazte Asanbladak eta «Euskaldunon Egunkaria»k egitarau ezin hobea prestatu dute. 19.00etatik aurrera, Anje Duhalde, Tapia eta Leturia Band eta Exkixu taldeak arituko dira, pilotalekuan. Gero, 23.00etan, Su Ta Gar eta Def Con Dos taldeek kontzertua emango dute, Ikastolan.

E T X E Z U L O A N

Etxe barruko landareen oporraldia

Uda parte, gehienok opor eta festa-usaian ibili ohi garen urte sasoi hau, «etxe-zuloan» geratzen diren landareentzako kristaudentzako kalbarioa edo ostiraletako baraualdiarekin alderatzeko moduko garaia izan daiteke, hau da, hazkunde eta bizitza-sasoi egokienean etenaldi latza.

Udako oporraldian etxe barruko landareekin dugun buru-hauste nagusia ureztaketa ez etetea da, urte-garai honetan barruko landareek ez bait dute aparteko baste lanik ematen.

OPORRALDIKO UREZ-TAKETA. Baldin eta udan zortzi egun baino gehiago etxetik kanpo izateko asmoa baduzu, hona hemen etxe-

zaintzan geratuko zaizkizun lagun berde horiek, alperrik galdu gabe, ureztaketa zaintzeko era batzuk:

* Hezetasunari eusteko landareak multzoka elkartu, mikroklima bustiago bat lortzeko. Landare batek edo lorapote batetik lurrintzen den ura ondokoak bereganatu dezake.

* Landare multzoaren gira, inguruko airea hezetzearren, urez betetako ontziak jarri.

* Lorapote bakoitza edo multzoa, harri-txintxarrak dituen eta hauen mailaraino urez beteta dagoen ontzi zabal batean jarri.

* Ur-iturri zuzenak jarri aukeran, kapilaritatez lurrak ura izan dezan: lorapetearen

ondoan garaiagoa den ontzi bat urez betea jarri eta hemendik lorapote barruko lurrera, hariz edo oihalez egindako «metxa» bat luzatu.

Lehengo bera egin, baina lorapotepean zabalduko dugun oihale lodikote bat erabiliaz.

JAKOBA ERREKONDO

paro Larrañagaren Konpainiak Antonio Galaren «Loti ederrak» antzerkia taularatuko du. Sarrerak, 1.100 eta 2.000 pezeta artekoak izango dira.

ABUZTUAK

5

larunbata

OLITEN KRESALA TALDEAREN EMANALDIA

Gipuzkoatik Nafarroako bidea hartu du Kresala dantza talde donostiarrak. Oliko gaztelua izango dute gaur eszenatoki. Hurbildu nahi duenarentzat, dantza ederrak eta paraje ezin hobea.

ABUZTUAK

6

igandea

PASTORALAREN BIGARREN EMANALDIA ARROKIAGAN

Gaurko prestatu dute arrokiagarrek «Agirre presidenta»ren bigarren emanaldia. Pastoralak, 1936ko Espai-

niako gerra eta Bigarren Mundu Gerraren artean kokatua, Agirre lehen-dakariaren exilioa kontatzen du. 150 pertsonak hartzen dute parte pastoral honetan.

ABUZTUAK

7

astelehena

EKITALDIZ BETE DA DONOSTIAKO ANTZOKI

ZAHARRA

Abuztuaren 27a bitartean, ekitaldiz josi izango da Donostiako Antzoki Zaharra. Besteak beste, Errusiatik etorritako Cabardinka Balletaren dantza klasikoak, eta Julia Gutierrez Caba Konpainiaren «Erregeen Jokoa», Pedro Osinagaren «Joan etorriko kartera», Virtudesen «Ligeroa hartu eta korri» antzezlanak izango dira ikusgai. Ekitaldi hauek ikusteko, sarrerak 1.100 eta 2.000 pezeta artean salduko dira.

Portugaleteko zubia, jendea garraiatzeko gailuaz gain erakusketa areto ere izango da azaroa bitartean. Bertan Ingalaterra, Frantzia, Espainia, Alemania eta Suitzako hamar artista independenteren lanak bilduko dira.

O S A S U N A

Meningitisaren aurkako txerto berria

Duela gutxi gure artean agertu den Hmophilus influenzaren kontrako txertoaz hitz egingo dut gaurkoan, bazterretan entzuten diren ideia eta uste batzuk argitu nahian.

Azken ikerketek erakusten duten bezala, Espainian 1.600 meningitis kasu agertzen dira urtero-urtero, bakterioek sortuak, 15 urtetik beherako umeetan, eta horrek 21,7 kasuko tasa suposatzen du adin horretako 100.000 biztanleko. Eta Hmophilus influenz izeneko germena izango litzateke gaitz guzti horien %20aren erantzulea, 5 kasutatik 1 alegia. Beste herrialde batzuetan egindako ikasketen arabera (Estatu Batuetan, Ka-

nadan, Frantzia edo lurralde nordikoetan eta abar) germen hori omen da meningitis bakteriano gehientsuenak sortzen dituen (eta ez ahaztu klase honetakoak direla meningitis «txarrak», alegia gerora konplikazioak ekartzen dituztenak). Adibidez, Hmophilus-ak sortutako meningitisak ondorio neurologiko konponezinak uzten ditu umeen % 15-22an eta heriotza % 3-6an, gainerako meningitis bakterianoetan baino portzentaia altuagoak, inondik inora.

Bestetik, H. influenz germenak bereziki erasaten ditu ume txikiak (2 urtetik beherakoetan meningitisen % 80 berak sortuak dira), eta tratamendu antibiotikoak ez du

beti eraginkortasunik lortzen germen horren kontra. Horrexegatik, erabat segurua eta eraginkorra gertatu den txertoa eskura edukitzea, eta umeak modu orokorrean txertatzen hasi ondoren gaitzaren intzidentzi tasak asko jaitsi direla ikustea nahiko arrazoi

badira gure artean ere 2 urtetik beherako umeak txerta daitezela gomendatzeko.

Oraindik bada oso argi ez dagoen beste puntu bat, eta zera da, ea errentablea izan-

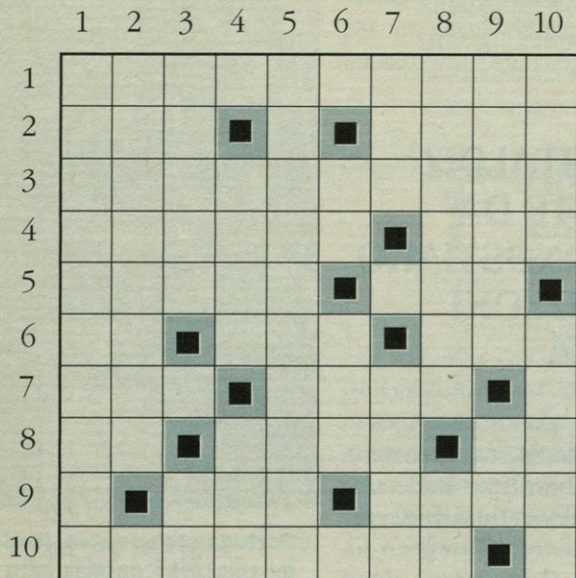

go litzatekeen jende guztia, bere adina kontuan hartu gabe, germen horren kontra txertatzea. Ikusi egin behar.

JABIER AGIRRE

Denborapasa

Gurutzegrama

EZKER ESKUIN: 1.- Astakirtenak. 2.- Joaki da. 50. Kiskali. 3.- Arratsa. 4.- Nafarroako herria. Euskaraz eta Kitto! 5.- ... Bugno, italiar txirrindularia. Gabezia. 6.- Ez eme. Egokia. Ibas eta Ari. 7.- Ibilgailu mota. Arraza. Kontsonantea. 8.- Bizkaiko herria. Sarrera. 499. 9.- Lehenengoa. Nahastura trinko. 1.000 gramo. 10.- Abeslaria. Bokala.

GOITIK BEHERA: 1.- Zerbaitetarako aski adin ez dutenak. 2.- Erxebizitza bateko oinen arteko espazioa. Bokala. 3.- Taupada. Sufrea. Tresnaren bat piztuta dagoelako seinale. 4.- Bokala. Gizon ttiki. Argi, hitz elkarketan. 5.- Musika tresna. 6.- Iodoa. Bat eta bat. Emakume izena. Röentgen. 7.- Bizkaiko ibaia. Bokala. Ezagutzen du. 8.- Orrazteko tresna. Kasik. 9.- Pl., kolore iluna. 49. 10.- Pl., suari dariona. Edari alkoholaduna.

Kate hitzak

Letra kopuru desberdineko hitzak ageri zaizkizu ondoan. Helburua zera da, eskuineko taula osatzea, puzzlea bailitzan. Pasa ezazu hitz bakoitza dagokion lekura, kon-tuan harturik hitzok ezker eskuin eta goitik behera joan daitezkeela.

8 letra

Ariketak
Errekina
Etekinak
Habailak

7 letra

Batelak
Erabili
Izututa
Kokildu

4 letra

Alak
Anoa
Area
Beha
Bera
Bero
Beta
Bira
Elia
Erak
Ertz
Idun

Irri
Isun
Jaun
Leka
Naun
Noka
Okin
Opil
Ozen
Sega
Talo
Zali

2 letra

Ik
Ik
Is
Ki
Po
Ra
Ru
Ta

3 letra

Eta
Gal
Lan
Uko

—Hieroglifiko a—

1	2	3	4	5	6										
7	8	9	10	11	12	13	14	15	16						

		Landare mota	▼	Hegazti mota	▼	Bular mutur	▼	Arbasoak
		Eza		Lasaitasuna		Jordaniako hiria		
		►		▼		▼		▼
					5			
Jolastoki	▼	Paper euskarria	▼	Sendo	►			
Bortizkeria	1	Automata		Hamar				8
►		▼		▼				3
11				9				
(Infin.) Lortu	►			Meatzekak	►			Boroa
Gipuzkoako herria				Röntgen				Dardarak
				▼		Gipuzkoako herria	►	▼
			15			Barazki mota		
Musika nota	►		50	►	Bokala	►	Mili ...	►
Bizkaiko mendia			Errepikatu-tako esaldi		Letoniako hiriburua		Bokala	
►			▼		▼		▼	(Infin.) Akitu
			6			14		4
Bizkaiko herria	►		Bokala	►	Idi, hitz elkarketan	►	Jainko egiptiarra	►
Iparretarrak	10		Nor, pluralean		Bat		Infusio mota	▼
►		Pl., arrain mota	►	▼			▼	
		Kontonantea	▼				2	
Gizon izena	►	▼			Bokala	►	Eguzki	►
			13			16		7

T EEEE

Zer ordutan iritsi zarete etxera?

Aurreko asteko soluzioak

			F	E	D	E	
			E	T	X	A	B
			G	K	G	K	
			B	A	L	E	T
			A	K			
F		L		B	A	Z	
B	E	T	E	K	I	T	
	D	A		A	R	O	
	D	E	M	A	S	A	
		D	A	I	K	I	
	K	U	L	P	A		
		N	E	U	R	E	
	I	A	Z		I	R	
		K		O	N	A	

Gurutzegrama

EZKERESKUI: 1. Solaskidea, 2. Alabaizuna

3. Sagu, Ra, Er, 4. Iruzkinak, 5. Kinto, Ahoa

6. U.A. Uluka, R. 7. M. Lain, Zur. 8. FIF, Sestra

9. Adorea. Uki. 10. Kin. Oka. On.

GÖTTIK BEH/RA: 1. Sasikunwade 2. Olaria

Idi 3. Lagoon. Loop 4. Abandoned. R. 5. S.

Kodisno 6 Kiri Unrak 7 Iramak S A B Du

Hieroglifikoa:

Hargin

Kate hitzak

L	A	Z	O	E	Z	E	N
B	E	H	A	E	E	G	O
U	K	I	M	E	N	A	R
K	A	A	Z	E	N	A	R
A	O	R	I	A	D	R	O
O	N	I	N	I	A	I	O
I	T	A	O	R	B	A	E
B	A	Z	K	A	T	U	A
A	D	I	K	E	N	K	E
N	I	A	N	A	I	R	A
O	K	I	N	Z	A	I	L

Bosteko ttipiak

A 1. Labrak, 2. Burgi, 3. Lerden.

4. Ageda. 5. Okinak.

B 1. Igarri, 2. Arcoiz, 3. Errobi.

4. Robust. 5. Bizitu.

Bosteko ttipiak

	1		3		5
1		2		4	
	2				
3					
	4				
5					

1. Bizkaiko herria
2. Dona
3. Arrazak, endak
4. Ataurre
5. Doa, niri

1. Lapurdiko herria
2. Landare ttiki
3. Jokoa
4. Bizkaieraz, noski
5. Sasoia

Zenbaki bakoitzeko hitz bat eta bera

	1		3		5
1		2		4	
	2				
3					
	4				
5					

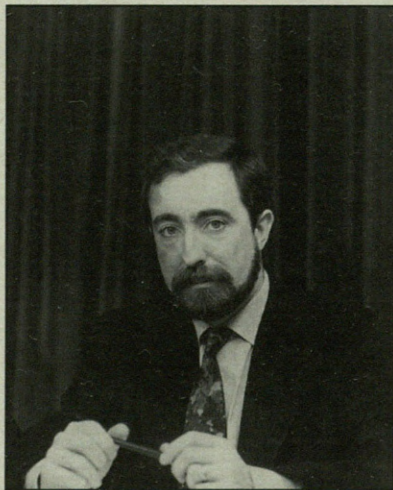
Bakearekiko konpromezua

BAKEAREN eraikuntzak Euskal Herrian, eskakizun sozial erabat nagusia izateaz gain, eta horregatik premiazkoa eta ekidin ezina, funtsezko erronka esanahi du herri agintaritzaren mandatuz gizartearen ordezkari eta buruzagitza aurrera eramane behar dugun guztiontzat —erakunde politiko eta kargo publikoak—.

Erronka honek ardura handia dauka, herri bat eraikitzearen ardura: sozialki kohesionatua, etorkizunari berezko kulturaren iraupena ziurtatuko duen beharrezko garantiarekin helduko diona, europarrak modu berezian izatearena.

Euskal Herriaren gora behera historikoei, jasan dituen mediatizazio politikoei, eta bere berezko kultura aberasten duten kultur ekarpenek, ez dute herri bakar baten proiektzio historiko nahastezina ezeztatzen; eta, are garrantzitsuagoa dena, Europako nazio gabeko beste errealitate batzuekiko kontzientzia kolektiboaren garapen maila oso garrantzitsuen izatea.

ALABAINA, euskal herritarrek jasaten dugun biolentzia egoerak, modu larrian eragin dezake herri moduan dugun kontzientzi kolektiboaren garapen garrantzitsu honetan; egoera honek, bizi dugun desartikulazio sozio-kulturala larritu eta sakontzen du eta, nazio eraikuntza prozesuan aurrera egiteko, berau apurka gainditu beharra dago. Biolentziaren estrategiaren iraupenak, konpon ezinezko giza galerez gain, arazo moral, kultural, politiko eta ekonomiko larriak eragin ditu, eta hauek zatiketa osagai berriak ekartzean, nazio eraikuntza bidean aurreratzeko beharrezkoa den kohesio soziala oztopatzen dute.

RAFA LARREINA

Eako bozeramailea

Bakea eskatzen duen gizarte eskakizun horrek —lehen genion bezala— ardura bat darama bere baitan: hausnartzearena; injustizia, sufimendua eta gorrotoa dakartzan gatazkak betikotasunarekin mehatxatzen du, berezko izaera hartzen ari da eta euskal gizartea banatzen du, beraz egungo egoera mugigaitzarekin apurtuko duen ahalegin irudimentsua eta adoretuaren beharrean gaudede.

BAKETZE prozesuari zelanbaiteko garaipen bermearekin heltzeak, sinplekeria eta alderdi edo interes politikoak aparte utziz, gatazkaren izaerara egoki hurbiltzea suposatzen du eta bere konponbiderako oinarritzko osagai erabakigarri bat adostea. Gure ikuspuntutik, guztiok eta kasu guztietan, euskal herritarren gehiengoaren borondateak demokratikoki erabakitakoaren ukazioan eta ez onar-

penean oinarritutako gatazka politiko bat dagoela onartzea suposatzen du.

Jakina, abiapuntu hau bera ere berezko arazoa da, gaurdaino egiaztapen hau batzuek eta besteek partzialki onartutakoa baita. Horrela, bada, alde estatalistetatik dagoen gatazka bakarra euskal herritarren artekoa dela defenditzen da: biolentziaren estrategia defenditzen dutenak eta biolentzia horren erabilera errefusatzeko dugunok. Bestalde, ENAMen aldetik, dagoen gatazka bakarra Euskal Herria eta Estatuaren artekoa dela defenditzen da.

Gure ikuspuntutik, Euskal Herrian bakea eta normalkuntza politikoa lortzeko edozein ahalegin serioki elkarri itzal egin ezin diezaioketen bi gatazka hauen onarpenera eskatzen du; eta bakoitzaren gatazka ez daitelke elkar ez onartzeko atxakia gisa erabili.

OINARRI honekin, alderdi abertzaleek ardura berezia dugu Euskal Herriaren baketze eta normalkuntza prozesua gidatzerakoan; eta negoziazio eta elkarriketa izpirituz egin behar diogu aurre ardura horri. Baina, zintzoak izateko, izpiritu honek gehiengoaren arrazoiak jasotzeko jarrera eta alde desberdinei aditzeko konpremezua behar duen moduan, gatazka sozialaren politika ekiditeko erabakia behar du.

Eusko Alkartasunaren aldetik, Euskal Herriko herritar guztien ordezkariak merezi diguten begirune demokratikotik, seriotasunez gure herriaren gehiengoaren borondatea errespetatzeko asmoa eta, printzipioz, inor baztertuko ez duen negoziazio eta elkarriketa prozesuari ekiteko borondatea agertu dugu, agertzen dugu eta aurrera bultzatzeko prest gaude.

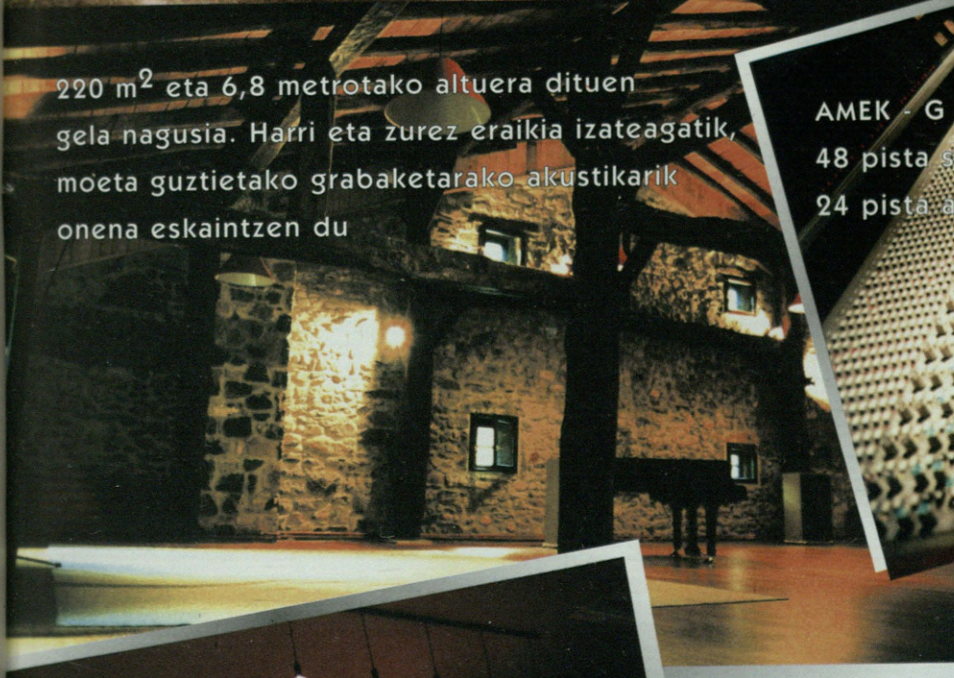

Estudioa

Etxezarreta Baserria
•AMASA•

220 m² eta 6,8 metrotako altuera dituen gela nagusia. Harri eta zurez eraikia izateagatik, moeta guztietako grabaketarako akustikarik onena eskaintzen du

AMEK - G 2520 automatizatua den mahaia
48 pista sinkronizatuak
24 pista analogiko + 24 pista digital

60 metro karratutako kontrol ROM bat

Disketxea

Paseo de los Arbustos 2

20.009 - DONOSTIA

Bulegoa 21.90.63 - 21.75.43 Faxa 21.93.

Almazena: 46.29.64 Faxa: 46.29.64

VIAJES

tep

TRANSARC 1995-96

BIDAIK

Afrika, Asia eta Ameriketako bidetarako esperientzia dugu. Herrialde bakoitzeko diren gidekin bidaiak, talde txikietan. Minibus, kamioi eta 4x4 ibilgailuetako bidaiak. Eskaiezaguzko interesatzen zaizun bidaiari buruzko fitxa teknikoak, xehetasun guztiak.

• AFRIKA HEGOALDEA •

- Kamioiez eta 4x4 ibilgailuetan.
- Irteerak urte osoan.
- Namibia, Etosha eta Kalahari. 24 egun.
- Namibia berezia. 21 egun.
- Ipar Kalahari, Okavango eta Victoria urjauziak. 18 egun.
- Hegoafrika. 23 egun.

• IPAR EUROPA •

- Ipar muturreko ibilbidea. 28 egun.
- Finlandia. 8 egun.

• MADAGASKAR •

- 4x4 ibilgailuetan.
- Nosy Bera-rako luzapena. 21 egun.

- Bangkok eta Mae Hong Son oihanean safaria. 15 egun.

• VIETNAM •

- Ho Chi Minh-etik Halong badiara. 22 egun.

• BALEAK IKUSTERA •

- 9 egun
- Mediterraneoan zehar kruzeraoa belautzian.
- Hyere irlak eta baleen ikustea.
- Irteerak ekainetik irailera.

• HEGOAMERIKA •

- Bolivia. 21 egun.
- Peru. 17 egun.
- Brasil. 13 egun.
- Amazonas oihana eta Rio de Janeiro. 14 egun
- Ekuador eta Galapago irlak.
- Venezuela. 22 egun.

• INDIA ETA NEPAL •

- Hego India. 22 egun.
- Ipar India, Rajhastan eta Nepal. 24 egun.
- Ipar India. 10 egun.
- India, Nepal eta Sikkim. 16 egun.

• INDONESIA •

- Urte osoko irtenaldi konbinagarriak.
- Borneo - Celebes irlak, Balirako luzapena. 16 egun.
- Java - Bali. 7 egun.
- Celebes irlak. 4 egun.
- Irian Jaya. 5 egun.

• ISLANDIA •

- Lurralde garaietako odisea. 14 egun.
- Gailurretako ibilbidea. 14 egun.
- Islandia ezezaguna. 14 egun.
- Islandiako ibilbide nagusia. 14 egun.

• JAPONIA •

- 15etik 22 egunetarako ibilaldiak, garraio lokaletan, minibusetan eta egonaldiak hotel tipikoetan. Gida espainolak.

• AFRIKA EKIALDEA •

- 4x4, minibus eta kamioietan ibilaldiak.
- Kenya. 16 egun.
- Parkeetan zehar. 8 egun.
- Turkana bidean. 8 egun.
- Jirafan bidea. 7 egun.
- Tanzania eta Zanzibarko parkeak. 13 egun.
- Kenya eta Tanzania, Zanzibarra luzatuz. 10 egun.
- Tanzania eta Zanzibarko ibilbide handia. 25 egun.

• MAROKO •

- Ibilbide erregularrak. Irtenaldiak urte osoan, talde txikitan, gida espainolarekin.
- Kashbetan zehar. 15 egun.
- Marokoko ibilaldi handia. 24 egun.
- Transatlanten barrena. 15 egun.
- Atlaseko pistak. 15 egun.
- Atlas eta Saharako Raida. 15 egun.

• PAKISTAN •

- Arabiako itsasotik Himalaiara. 26 egun.
- Yak karabanak. 19 egun.
- Kashmir-Karakorum-Kalash. 25 egun.

• AFRIKA ERDIALDEA •

- Etnien ibilbidea. 23 egun.
- Dogon eta Lobi herrialdeak. 16 egun.
- Senegal eta Mali. 24 egun.
- Uganda-Kenya. 25 egun.
- Uganda-Zaire. 24 egun.
- Niloren jaiotza. 15 egun.

• SRI LANKA •

- Sri Lanka. Trekkinga eta Safaria. 19 egun.
- Tearen irlan zehar. 16 egun.
- Maldiva irlatera luzapena.

• TAILANDIA •

- Tailandia osoa eta trekkinga. 21 egun.
- Tailandiako ipar-mendebala. 22 egun.
- Bangkok eta Ko Samet. 8 egun.
- Bangkok eta Puket. 10 egun.
- Bangkok eta Ko Samui. 10 egun.
- Bangkok eta Ko Phagan. 15 egun.
- Bangkok eta Ko Tao. Submarinismoa. 15 egun.
- Bangkok, Ko Tao eta Ko Samui. 13 egun.
- Iparraldeko ibilbidea. Trekkinga. 10 egun.

• ERTAMERIKA •

- Ertameriketako ibilbidea. 23 egun.
- Kubako ibilbidea. 15 egun.
- Maiatarren ibilbidea, Mexiko, Guatemala, Belize. 22 egun.
- Mexiko eta Yucatan. 23 egun.

• EKIALDE HURBILA •

- Egipto, Sinai eta Jordania. 22 egun.
- Nilo eta Itsas Gorria. 15 egun.
- Kairo eta Nilon zehar kruzeraoa. 8 egun.
- Niloko ibilbidea. 11 egun.
- Yemen. 16 egun.
- Iran. Pertsiarren ibilbidea. 15 egun.
- Iran osoa. 22 egun.
- Israel. 15 egun.
- Israel eta Petra. 15 egun.
- Siria eta Jordania. 18 egun.

TURISMO GAZTEA AUTOBUSEZ

- Londres-Eskozia. 20 egun.
- Paris. 9 egun.
- Holanda. 9 egun.
- Suitza. 8 egun.
- Paris-Londres-Amsterdam. 14 egun.
- Maroko. 15 egun.
- Irlanda eta Eskozia. 20 egun.
- Italia. 10 egun.
- Austria. 10 egun.
- Alsazia-Oihan Beltza-Suitza. 9 egun.
- Escandinavia. 17 egun.
- Praga. 10 egun.
- Budapest-Viena-Praga. 14 egun.
- Frantzia osoa. 16 egun.
- Europako zirkuitua. Hiriburu handiak. 19 egun.

TEP BIDAIK
San Martzial 1
Tel: 42.00.71
Faxa: (943) 43.09.13
DONOSTIA

ERRESERBAK TELEFONON
..... (943) 46 16 08

TEP BIDAIK
Urbietan 59,
Tel. (943) 46.06.88
Faxa: (943) 46.46.15
DONOSTIA